

Nr 11

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1957/58 under elfte huvudtiteln, avseende anslagen inom inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

1:o) **Medicinalstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 4, s. 6—28 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, vilka påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Medicinalstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 458 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 120 000 kronor.

Departementschefen framhåller inledningsvis, att den stora sociala och ekonomiska betydelsen av en välordnad hälso- och sjukvård å ena sidan samt den knapphet på personella och materiella resurser, som på flera områden karakteriserar vår sjukvårdsorganisation, å den andra framhäver angelägenheten av en planmässig disposition av tillgångarna samt en omsorgsfull planering för framtiden. En tillförlitlig medicinalstatistik, som omfattar så stora områden av hälso- och sjukvården som möjligt, kan enligt departementschefen avsevärt underlätta och befrämja strävandena i dessa hänseenden. När medicinalstyrelsens statistiska avdelning inrättades år 1947, var också syftet härmed att frambringa material för en vidgad överblick över sjukvårdsområdet och att belysa utbyggnadsbehovet inom olika grenar av detsamma. Den statistik som nu utarbetas vid avdelningen berör dock endast begränsade delar av sjukvårdsområdet och är till största delen av registrerande karaktär. Det är därför ett starkt önskemål, att en utvidgad sjukdoms- och sjuklighetsstatistik samt ett kontinuerligt prognos-

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1957. 6 saml. Nr 11

arbete kan åvägabringas. En sådan utveckling torde böra ske successivt och i första hand sikta till att tillgodogöra det omfattande material som finns samlat i sjukhusens diagnosregister, liggare och patientjournaler, hos folktandvårdsorgan, hälsovårdsnämnder etc. och som f. n. föga utnyttjas. Innan detta skett vill departementschefen dock icke förorda en utökning av personalen på avdelningen.

Då en tillförlitlig och såvitt möjligt fullständig statistisk överblick över sjuklighet och dödlighet i fråga om cancer anses vara av den största betydelse ej blott för cancerdiagnostiken och cancerterapien samt forskningen rörande kräftsjukdomarna utan även för en allmän överblick över sjukdomspanoramata, föreslår departementschefen vidare, att resurser ställes till förfogande för upprättande av ett cancerregister hos medicinalstyrelsen.

Då registret skall anknytas till styrelsens statistiska avdelning, anses avdelningens nuvarande personal till största delen böra anlitas för registrets uppläggning och förande. Dock förordas, att en specialutbildad läkare knytes till registret. Tjänstgöringstiden föreslås till 3 timmar per dag och arvodet till 13 000 kronor för år. Vidare föreslås, att en amanuens med statistisk utbildning anställs under sex månader av nästa budgetår för att biträda med uppläggningsarbetet samt att avdelningen förstärkes med ett biträde i reglerad befordringsgång.

Med hänsyn till angelägenheten av att chefen för hälsovårdsbyrån får möjlighet att ägna större tid än f. n. åt inspektioner och större utredningar inom byråns verksamhetsområde förordas att byråchefstjänsten under fyra månader av året får dubbleras.

För att bereda chefen för sinnessjukvårdsbyrån avlastning anses vissa administrativa ärenden böra överflyttas å en välkvalificerad administrativt utbildad tjänsteman med självständig föredragning. Då denne bör ha sådan ställning, att han i byråchefens frånvaro kan övervaka och leda byråns arbete, föreslås att den nuvarande tjänsten som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29 uppflyttas till byrådirektörstjänst i Ca 31. För handläggning av vissa ärenden, som nu ankommer på förste byråsekreteraren, bör byråns personal vidare utökas med en befattningshavare. För denne föreslås en förste byråsekreterartjänst i Cg 27.

Genom den föreslagna förstärkningen av sinnessjukvårdsbyrån kan den vid byrån placerade medicinalrådsassistenttjänsten frigöras, varför tjänsten anses böra överföras till avdelningen för vård av psykiskt efterblivna för att bereda överinspektören lättnad i arbetsbördan och ökad tid för honom åliggande inspektioner.

I rationaliserande syfte och för nedbringande av tiden för disciplinärendenas behandling föreslås en överflyttning av dessa från fackbyråerna till disciplinnämndens kansli, varvid samtidigt uppdrages åt nämndens sekreterare att övertaga föredragningen av vissa disciplinärenden av övervä-

gande administrativ eller juridisk natur. På grund av de kvalificerade uppgifter och det ökade ansvar, som kommer att åvila sekreteraren, förordas att för ändamålet inrättas en förste byråsekreterartjänst i Ce 29 i utbyte mot nuvarande amanuens tjänst.

Vidare beräknas medel för anställande av en telefonist i reglerad beföringsgång.

Vid fullgörandet av utredningsuppgifter och undersökningar på hälso- och sjukvårdens område måste medicinalstyrelsen stundom anlita expertis utanför styrelsen. Då styrelsen saknar medel till ersättningar åt dylika experter, har inrikesdepartementets sakkunniganslag ej sällan måst anlitas för ändamålet. För att styrelsen i någon omfattning själv skall kunna tillkalla och avlöna experter för tillfälliga utredningsuppdrag beräknas här för 15 000 kronor.

Då de arbetsuppgifter, som tidigare ankommit på styrelsens arkitekt, numera ombesörjes av andra organ, kan det för arvode till en arkitekt upptagna beloppet om 5 004 kronor för år indragas.

I fråga om lönerogleringar föreslår departementschefen, att byrådirektörstjänsten i lönegrad Ce 31 på överdirektörens avdelning ordinariesättes, varjämte i enlighet med grunderna för den reglerade beföringsgången två kontorsbiträden i Ce 8 bör överföras på ordinarie stat. Vidare förordas, i anslutning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, dels att en amanuens tjänst i reglerad beföringsgång på medicinalbyrån utbytes mot en förste byråsekreterartjänst i Ce 27, dels att psykologassistenttjänsten i Cg 19 vid inspektionen för vården av psykiskt efterblivna uppflyttas till Cg 22, dels ock att en kanslibiträdets tjänst i Ce 11 på kameralbyrån och en kontorsbiträdets tjänst på medicinalbyrån utbytes mot befattningar som kontorist i Ce 13 resp. kanslibitråde i Ce 11.

För assistenten i Cg 19 vid nyssnämnda inspektion samt för ett arkivbiträde med arvode motsvarande 10 löneklassen föreslås inrättande av extra ordinarie tjänster i Ce 19 resp. Ce 10.

Tjänstebenämningen för förste revisorn i Ca 27 vid kameralbyråns allmänna avdelning föreslås ändrad till förste byråsekreterare.

Fr. o. m. innevarande budgetår har på medicinalbyrån inrättats en arvodsbefattning för en föredragande i vissa trafikärenden m. m. Trots denna anordning kan byråchefen, bl. a. på grund av det ökande arbetet med ärenden angående sjukpensionering av statens tjänstemän, icke beredas erforderlig lättnad i arbetsbördan. Därför föreslås, att byråchefen befrias från ordförandeskapet i styrelsens rättsmedicinska nämnd, vilket nu instruktionsenligt åvilar honom, och att en särskild läkare utses till ordförande i nämnden. Denna skulle härigenom få motsvarande organisation som rättspsykiatriska nämnden. För ordföranden jämte en suppleant för ho-

nom föreslås ersättning för uppdragen efter enahanda grunder som för ordförande och suppleant i sistberörda nämnd, f. n. årsarvode 3 300 kronor resp. 2 000 kronor jämte sammanträdesersättning 25 kronor för dag.

Till arvodeshöjning för ordförande och övriga ledamöter i rätts- och socialpsykiatriska nämnderna, specialitetsnämnden och disciplinnämnden i samband med avsedd uppräknings av vissa arvoden beräknas i runt tal 40 000 kronor.

Med hänsyn till föreslagna personalförstärkningar och löneregleringar förordas, att för vikariats- och övertidsersättningar beräknas en höjning av medelsanvisningen med omkring 15 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits erfordras en ökning av medelsanvisningen med i runt tal 93 000 kronor för personalförstärkningar, från vilket belopp dock avgår 5 004 kronor för ifrågasatt personalminskning, med cirka 52 500 kronor för löne- och arvodesregleringar samt 15 000 kronor för vikariats- och övertidsersättningar. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen om sammanlagt 182 013 kronor, vilken huvudsakligen avser uppflyttningar i reglerad befordringsgång för amanuenser och biträdespersonal samt löneklassuppflyttningar och höjningen av det rörliga tillägget.

Anslaget uppräknas alltså med 337 509 eller i runt tal 338 000 kronor.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmälda förslag till lönegradsuppflyttningar av tjänster.

Utskottet anser, att den knappa personaltillgången och de stora kostnaderna för hälso- och sjukvården motiverar en rationell planläggning, grundad på kontinuerlig observation av sjukdomar. Med hänsyn till de brister, som alltjämt utmärker medicinalstatistiken i detta avseende, tillstyrker utskottet den av Kungl. Maj:t föreslagna utvidgningen av statistiken. Ett cancerregister kan vidare enligt utskottets uppfattning få stor betydelse som ett hjälpmedel i kampen mot kräftsjukdomarna. Mot den föreslagna uppläggnings av sistnämnda register har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt, innebärande främst en förstärkning av styrelsen genom viss omorganisation av sinnessjukvårdsbyrån och handläggningen av disciplinärenden, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, vilka må påkallas av vad departementschefen föreslagit i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	1 067 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	362 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 314 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	715 000

Summa kronor 3 458 000;

c) till *Medicinalstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 458 000 kronor.

2:o) *Medicinalstyrelsen*: **Omkostnader**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 28—33), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 29 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medicinalstyrelsen*: **Omkostnader** för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

3:o) *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: **Avlöningar**. Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 33—39) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 418 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 385 000 kronor.

De riktlinjer för civilförsvarets utrymningsplanläggning, som framlades i propositionen nr 185/1956 och av riksdagen lämnats utan erinran, förleder en omplanering även av beredskapssjukhusorganisationen. Då denna översyn bör påbörjas snarast och bedrivs parallellt med civilförvarsplanläggningen, anses det angeläget, att kvalificerad arbetskraft härför ställes till sjukvårdsberedskapsnämndens förfogande fr. o. m. nästa budgetår. De medel som disponeras för ersättning till tillfällig arbetskraft uppräknas med 12 000 kronor för ändamålet.

Överbefälhavaren och sjukvårdsberedskapsnämnden har gemensamt föreslagit, att vissa krigssjukhus överföres från den militära till den civila sektorn. Med anledning härav har erinrats om att i ett av särskilt tillkallad utredningsman år 1952 avgivet betänkande angående hälso- och sjukvården vid krig och andra utomordentliga förhållanden (SOU 1952: 22 s. 106) föreslogs, att krigssjukhusen skulle överföras till den civila sektorn vid en tidpunkt, då planläggningen för beredskapssjukhusorganisationen fortskri-

dit så långt, att den civila sektorn kunde ta emot dessa sjukhus utan risk för en momentan sänkning av beredskapen. Enär i remissyttrandena över betänkandet delade meningar yppats rörande förslaget lämplighet, förordades i propositionen nr 222/1953 (s. 26), att frågan skulle underkastas ny ingående prövning av de för krigsplanläggningen ansvariga myndigheterna inom det allmänna civila medicinalväsendet och krigsmakten. Så har nu skett, varvid enighet rått om att, sedan arméns sjukvårdsresurser förbättrats, en etappvis överföring av vissa krigssjukhus till den civila sektorn bör äga rum. Den första etappen, som skulle genomföras budgetåret 1957/58, föreslås omfatta nio krigssjukhus, varigenom det av Kungl. Maj:t genom beslut den 4 juni 1954 fastställda maximiantalet vårdplatser inom beredskapssjukhusorganisationen skulle ökas med omkring 4 000 vårdplatser. Överförandet har beräknats medföra vissa kostnader för komplettering av utrustningen samt för vissa sanitära ändringsarbeten i de lokaler, som tages i anspråk, totalt omkring 360 000 kronor. Härjämte beräknas visst ökat medelsbehov uppstå å sjukvårdsberedskapsnämndens avlönings- och omkostnadsanslag samt nämndens förrådsanslag. Detta medelsbehov skulle emellertid i stort sett komma att uppvägas av kostnadsminskningar under fjärde huvudtiteln.

För egen del biträder departementschefen förslaget, att vissa krigssjukhus successivt överföres till den civila beredskapssjukhusorganisationen i den takt, som bestämmes av den civila sektorns möjligheter att övertaga ansvaret för planläggningen m. m. Början anses böra göras under budgetåret 1957/58 i enlighet med det föreliggande förslaget. Vissa med förslagets genomförande förenade kostnader behandlas i samband med sjukvårdsberedskapsnämndens omkostnadsanslag samt anslagen till förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m. och till utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara. För arbetet med den i militära förråd förvarade materiel, som kommer att övertagas av nämnden, föreslås i enlighet med nämndens förslag från förevarande anslag utgå arvode om 7 200 kronor för år till en pensionerad underofficer. En motsvarande minskning torde uppstå å anslag under fjärde huvudtiteln.

För uppflyttningar i reglerad befordringsgång för amanuenser, löneklassuppflyttningar och höjning av det rörliga tillägget m. m. beräknas sammanlagt 14 238 kronor.

Med hänsyn till det anförda bör anslaget uppräknas med 33 438 eller i runt tal 33 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sundelin* och *Lindblom* (I: 71) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 77), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta ökning av medelsanvisningen under förevarande anslag med 29 970 kronor.

Beträffande motiveringen till yrkandet hänvisas till motionen II: 77.

Utskottet. Av den av departementschefen föreslagna uppräknigen av förevarande anslag utgör 12 000 kronor kostnader för kvalificerad arbetskraft i samband med omplanering av beredskapssjukhusorganisationen och 7 200 kronor kostnader för arbetet med den i militära förråd förvarade materiel, som kommer att övertagas av nämnden, medan återstoden utgöres av automatiska förändringar. Härutöver har i motionerna I: 71 och II: 77 yrkats inrättande av tre extra ordinarie tjänster, varav en i utbyte mot en halvtidstjänst, främst för att möjliggöra ökad inspektion av förråden.

När sjukvårdsberedskapsnämndens nuvarande organisation fastställdes, erhöll nämnden en relativt stark kansliorganisation. I samband därmed ansågs dock (prop. 159/1953), att organisationen kunde begränsas, sedan en genomgång av beredskapsområdet verkställdes. Ehuru även utskottet vill understryka vikten av en fortlöpande kontroll av förrådshållningen, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka motionärernas förslag, innan den nuvarande utrustningsetappen slutförts och det framtida personalbehovet sålunda säkrare kan bedömas. Utskottet avstyrker därför motionerna I: 71 och II: 77, i vad de berör förevarande anslag.

Utskottet, som i övrigt icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 71 och II: 77, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	77 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	271 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	68 500

Summa kronor 418 000;

b) till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 418 000 kronor.

4:o) *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 39—41), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 4 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 43 500 kronor.

5:o) **Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 41—43), vilket innebär ökad medelsanvisning med 35 000 kronor till ersättningar för semester- och sjukvikarier, handräckning m. m., med 40 000 kronor till hyror, frakter m. m. samt med 10 000 kronor för nya redogörare och för avsedd uppräknig av vissa arvoden hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

6:o) **Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 43—49) föreslagit riksdagen att till Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 4 800 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Enligt av Kungl. Maj:t genom beslut den 4 juni 1954 fastställda planer skall beredskapssjukhusorganisationen omfatta 112 373 i stället för tidigare 109 260 vårdplatser. Härutöver har Kungl. Maj:t bemyndigat medicinalstyrelsen (dess sjukvårdsberedskapsnämnd) att inom ramen för ett vårdplatsantal av högst 115 000 verkställa vissa ändringar i lokalplanen. Beträffande höjningen av platsantalet till 112 373 förutsattes dock, att härigenom någon utökning av antalet platser utan erforderlig sjukvårdsutrustning icke finge uppkomma och att av det överskjutande antalet vårdplatser intill 115 000 vid varje tidpunkt minst hälften vore redan i fred försedda med sådan utrustning.

Vid anmälan av sjukvårdsberedskapsnämndens avlöningsanslag för nästa budgetår har departementschefen förutsatt, att vissa krigssjukhus skall överföras till nämndens planläggningsområde. Härigenom kommer beredskapssjukhusorganisationens vårdplatsantal att ökas med omkring 4 000 platser. Dessa är utom i fråga om vissa detaljer fullt utrustade.

Inom ramen för av riksdagen hittills anvisade medel kan utrustning till beredskapssjukhusen anskaffas för omkring 101 000 vårdplatser. Enligt hittills verkställd preliminär lokalplanläggning kan utrustning beräknas behöva anskaffas till i runt tal 110 000 av förenämnda antal om 112 373 vårdplatser. I enlighet härmed skulle sålunda återstå (110 000 — 101 000) 9 000 vårdplatser, för vilkas utrustning medel icke finnes tillgängliga. Då materielkostnaden per vårdplats kan uppskattas till oförändrat 835 kronor, skulle medelsbehovet för att täcka den återstående materielbristen uppgå till (9 000 × 835) 7 515 000 kronor. Det måste anses angeläget, att denna brist fyller under de närmaste åren. Vid en avvägning i förhållande till de andra angelägna utgiftsändamål, som enligt vad som framgår av det följande måste tillgodoses från detta anslag, anser jag mig dock endast

kunna tillstyrka, att av sistnämnda belopp för nästa budgetår anvisas 2 328 000 kronor. Då en medelsanvisning av denna storleksordning skulle möjliggöra en materielanskaffning för i det närmaste 2 800 vårdplatser, skulle härigenom, förutom förenämnda 4 000 platser å till överförande föreslagna krigssjukhus, sammanlagt omkring (101 000 + 2 800) 103 800 platser kunna bli fullt utrustade.

För viss kompletteringsutrustning till nyssnämnda vårdplatser å krigssjukhus har sjukvårdsberedskapsnämnden beräknat ett medelsbehov av 100 000 kronor. Då denna anskaffning torde kunna fördelas på flera år, förordas att för nästa budgetår anvisas 35 000 kronor.

Till anskaffande av utrustning för operations- och vårdavdelningar vid beredskapssjukhus bör sålunda anvisas sammanlagt (2 328 000 + 35 000) 2 363 000 kronor.

Av den beräknade totalkostnaden, 2 500 000 kronor, för anskaffning av sanitetsteknisk utrustning till vissa för användning såsom beredskapssjukhus avsedda lokaler har hittills anvisats 1 875 000 kronor. Departementschefen föreslår, att det resterande medelsbehovet, 625 000 kronor, täckes budgetåret 1957/58.

Återstående medelsbehov för anskaffande av utrustning till de provisoriska förlossningshemmen samt av s. k. kontamineringsmätare anses böra täckas under nästa budgetår. För dessa ändamål beräknas 225 000 resp. 56 000 kronor.

Medelsbehovet för utbyggnad av krigsblodgivarorganisationen har för planerade 60 blodgivningscentraler beräknats till 3 000 000 kronor. Hittills har för budgetåren 1955/56 och 1956/57 anvisats 1 500 000 kronor för utrustning av en första etapp om 30 centraler. Med hänsyn till angelägenheten av en tillfredsställande beredskap på detta område förordas, att för utrustning av ytterligare 15 centraler för nästa budgetår anvisas 750 000 kronor.

För att säkerställa tillgången till infusionslösningar av olika slag pågår sedan budgetåret 1955/56 uppbyggnaden av en särskild krigsproduktionsorganisation. Av den beräknade totalkostnaden, 661 000 kronor, har hittills anvisats 400 000 kronor. För budgetåret 1957/58 beräknas ett belopp av 130 000 kronor.

För nödvändiga reparationer och förbättringsarbeten samt installation av uppvärmningsanordningar i vissa av nämndens centralförråd erfordras 156 000 kronor.

Den successivt ökade upplagringen av utrustning nödvändiggör, att ytterligare förrådslokaler anskaffas. Nu liksom tidigare anser departementschefen, att förhyrning av lokaler för ändamålet i första hand bör eftersträvas. Då emellertid erforderliga utrymmen trots nämndens ansträngningar härutinnan icke stått att uppbringa, synes det ofrånkomligt, att ytterligare en byggnad för centralförråd uppföres. Kostnaden för denna beräknas till 320 000 kronor. Vidare föreslås att en kallförrådsbyggnad upp-

föres för utrustningen för beredskapssjukhuset i Visby och att härför beräknas 65 000 kronor. Till anordnande av förrådsbyggnader bör således för nästa budgetår anvisas (320 000 + 65 000) 385 000 kronor.

Med hänsyn till de betydande värden som den i centralförråden förvarade utrustningen representerar bör brandskyddet i förrådslokalerna stärkas. Härför beräknas en total kostnad av 120 000 kronor. Departementschefen kan dock icke tillstyrka, att hela beloppet anvisas för nästa budgetår, utan föreslår, att medelsanvisningen för budgetåret 1957/58 begränsas till 60 000 kronor.

Enligt krigssjukvårdslagen och krigssjukvårdskungörelsen ankommer det på sjukhushuvudmännen att i enlighet med nämndens anvisningar verkställa planläggning av sjukhusvården i krig, varvid kostnaderna härför i princip bör bäras av huvudmännen. I enlighet med vad andra lagutskottet anfört i utlåtande nr 37/1953 synes emellertid ersättning av statsmedel böra utgå för täckande av större kostnader som huvudman åsamkats exempelvis i samband med omplaneringar. Då omplanläggningen av beredskapssjukhusen i anslutning till civilförsvarets utrymningsplanläggning i vissa fall kan väntas medföra sådana större kostnader för huvudmännen, anses medel för ändamålet nu böra beräknas. Departementschefen kan dock icke förorda, att högre belopp än 50 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle anslaget uppföras med 4 800 000 kronor, vilket innebär oförändrad medelsanvisning.

I de under punkten 3 nämnda likalydande motionerna I: 71 (av herrar *Sundelin* och *Lindblom*) och II: 77 (av herr *Ohlin m. fl.*) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta minskning av medelsanvisningen under förevarande anslag med 1 493 000 kronor.

Utskottet. Av vad departementschefen anfört framgår att i enlighet med verkställd preliminär lokalplanläggning en brist på 9 000 vårdplatser å beredskapssjukhusen anses böra fyllas under de närmaste åren. Vid en bedömning av takten i materielanskaffningen i förhållande till andra angelägna utgiftsändamål har äskandet dock begränsats till belopp, motsvarande kostnaden för materielanskaffning för i det närmaste 2 800 vårdplatser. Den sålunda gjorda avvägningen kan utskottet godtaga. Däremot finner utskottet icke styrkt, att tillsynen över befintliga förråd är så bristfällig att — såsom i motionerna I: 71 och II: 77 föreslagits — materielanskaffningen bör inskränkas till att avse utrustning för endast 1 000 vårdplatser. Utskottet avstyrker sålunda motionerna, i vad de avser förevarande anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet, att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 71 och II: 77, såvitt nu är i fråga, till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig*

eller krigsfara för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 4 800 000 kronor.

7:o) **Sinnessjuknämnden: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 49—51), vilket innebär en uppräkningsanslag med 2 000 kronor, hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sinnessjuknämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	8 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	14 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 700

Summa kronor 26 000;

b) till *Sinnessjuknämnden: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

8:o) **Sinnessjuknämnden: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 51 och 52), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sinnessjuknämnden: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

9:o) **Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 52—69) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 582 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 333 000 kronor.

I propositionen nr 192 till 1956 års riksdag har redogjorts för de svårigheter som på sistone yppats i fråga om framställningen av svenskt poliovaccin vid bakteriologiska laboratoriet och som föranledde förslag om

import av amerikanskt vaccin för polioympning av barn våren 1957. Av allt att döma kommer amerikanskt vaccin om så erfordras att kunna ställas till förfogande för hela det planerade ympningsprogrammets genomförande. Däremot är det vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande för tidigt att med bestämdhet avgöra om och i vad mån svenskt polioympämne kommer att kunna tillhandahållas för 1957 års ympning.

Beträffande den för laboratoriets tillverkning av poliovaccin erforderliga personalen erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 20 augusti 1956 medgivit en utökning för innevarande budgetår med ett laboratoriebiträde i lönegrad Cg 11, en vaktmästare i lönegrad Cg 10 och två biträden i högst lönegrad Cg 6. Därest en ympnestillverkning i större skala nu kan komma igång, behövs denna personal även i fortsättningen. Därför beräknas medel för ändamålet även för nästa budgetår. Departementschefen understryker ytterligare angelägenheten av att laboratoriets styrelse noga följer behovet av personal för tillverkningen av polioympämne och i möjligaste mån anpassar personalen efter vad som vid varje tidpunkt kan anses påkallat.

Kemiska laboratoriet föreslås förstärkt med en laboratorieassistent i Ce 17.

Med hänsyn till den starka expansionen av bakteriologiska laboratoriets arbete och de svårigheter, som i samband härmed yppats att bemästra framför allt lokalfrågorna och de administrativa uppgifterna vid laboratoriet, bör enligt departementschefens mening stor återhållsamhet iakttagas i fråga om utvidgning av laboratoriets verksamhet. Oaktat de immunologiska undersökningsmetodernas växande betydelse för laboratoriets arbete kan därför icke förordas att ett immunologiskt laboratorium nu inrättas. Då tyngdpunkten på det immunologiska området alltjämt synes ligga på forskningssidan, anses utvecklingen på området tills vidare böra ske med forskningsmedel.

För kameralsektionens del tillstyrker departementschefen, att den kamrerartjänst i lönegrad Ce 25, som inrättades vid omorganisationen år 1954 och som f. n. skall hållas vakant i avvidan på att förste byråsekreterartjänsten vid sektionen kan indragas, får tillsättas samt att ytterligare ett kanslibitråde i Cg 11 anställas. För att tillfälligt lätta arbetsbördan vid ekonomiavdelningens tekniska sektion föreslås, att medel beräknas för anställande under ett år av en ingenjör med ett arvode av 15 000 kronor. Vidare föreslås en biträdestjänst i lönegrad Ce 6 för arbetet med plattgjutning vid substratsektionen. Någon uppräknig av anslaget för ändamålet erfordras icke.

I fråga om tjänsteförändringar förordas extraordinariesättning av laboratorieingenjörstjänsten i Cg 31, kanslibiträdestjänsten i Cg 11 vid virusavdelningen samt av 14 tjänster för laboratoriebiträden i Cg 9.

Frågan om en höjning av maximibeloppen för ersättningar till sakkunniga i vissa befordringsärenden ävensom av ersättningarna till styrelsens ordfö-

rande och ledamöter samt av arvodet till en veterinär anses böra avgöras i anslutning till avsedd uppräknings av vissa arvoden. På grund av vad sålunda anförts beräknas en höjning av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med sammanlagt 6 000 kronor.

Med hänsyn till föreslagna personalförstärkningar beräknas för vikariats- och övertidsersättningar en ökad medelsanvisning med i runt tal 9 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits erfordras en ökning av medelsanvisningen med 90 828 kronor för personalförstärkningar, varav 35 136 kronor för tillverkningen av polioympämne, med omkring 6 000 kronor för arvodesreglering och ökat medelsbehov för ersättningar till vissa sakkunniga samt med 9 000 kronor för vikariatsersättningar m. m. Härtill kommer den automatiska utgiftstegringen med cirka 143 000 kronor för löneklassuppflyttningar och höjningen av det rörliga tillägget m. m. Anslaget bör alltså uppräknas med 248 828 kronor eller i runt tal 249 000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär i fråga om nya tjänster en förstärkning av laboratoriets personalresurser med en laboratorieassistent i Ce 17, ett kanslibitråde i Cg 11 samt en biträdestjänst i Ce 6, varjämte kamrerartjänsten i Ce 25, vilken för närvarande hålles vakant, föreslås få tillsättas. Därutöver föreslås en arvodestjänst för en ingenjör samt extraordinariesättning av 16 tjänster hos laboratoriet. De förordade förstärkningarna framstår för utskottet som välgrundade, varför utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Sedan kameralavdelningen erhållit den för avdelningen avsedda personalförstärkningen synes möjligheter föreligga att fullborda uppläggnings av den viktiga kostnadsredovisningen och att vidtagna angelägnade rationaliseringsåtgärder.

Vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande kunde ej med bestämdhet avgöras om och i vad mån svenskt polioympämne skulle komma att tillhandahållas för 1957 års ympning. Enligt vad utskottet inhämtat torde möjligheter numera föreligga för laboratoriet att åtminstone ställa en mindre kvantitet till förfogande för ändamålet. Utskottet vill här åter betona, vad i tidigare sammanhang framhållits, nämligen angelägenheten av att framställda polioympämnena fyller de krav på ofarlighet, som ovillkorligen måste ställas.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till annat uttalande än att utskottet i likhet med departementschefen anser, att utvecklingen på det immunologiska området synes böra tillgodoses med forskningsmedel.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957 förordad ändring i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	449 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	89 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 237 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	807 000

Summa kronor 3 582 000;

c) till *Statens bakteriologiska laboratorium*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 582 000 kronor.

10:o) **Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 69—75), vilket innebär en ökning av anslaget med 453 000 kronor, varav 150 000 kronor till inköp och underhåll av djur samt 100 000 kronor till inköp av förbrukningsartiklar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bakteriologiska laboratorium*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 603 000 kronor.

11:o) **Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 75—77) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957 angivna beställningar, dels ock till Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 800 000 kronor.

I enlighet med vad som förutsattes vid anmälan av förevarande anslag i 1956 års statsverksproposition (XI ht p. 15) har Kungl. Maj:t den 13

januari 1956 uppdragit åt 1954 års medicinska utrustningskommitté att omhänderha inredning och utrustning av virusavdelningen vid bakteriologiska laboratoriet.

Arbetet med uppförandet av den nya virusavdelningen har igångsatts under hösten 1956. Då byggnadstiden uppskattats till omkring två år, kan nybyggnaden icke beräknas vara färdig förrän tidigast under hösten 1958. För innevarande budgetår har anvisats ett utrustningsanslag av 800 000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigats att sedan utrustningsgranskningen avslutats medgiva utläggande av beställningar utöver nämnda belopp men inom ramen för en totalsumma av 1 440 000 kronor. Under sådana förhållanden anses ytterligare medelsanvisning för ändamålet icke erfordras för nästa budgetår. Departementschefen förordar därför, att anslaget för budgetåret 1957/58 allenast uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor.

Under åberopande av vad som anförts under laboratoriets omkostnadsanslag föreslås, att riksdagens bemyndigande inhämtas att inom ramen för ett belopp av 150 000 kronor under budgetåret 1957/58 utlägga beställningar på inredning och utrustning till ny personalrestaurang m. m. vid laboratoriet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anförut och föreslagit samt hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957 angivna beställningar;

b) till *Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

12:o) **Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 77—81) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 543 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 517 000 kronor.

Under de senaste åren har behovet av hög klinisk sakkunskap för bedömningen av läkemedlens medicinska värde i registreringsärenden vid farmaceutiska laboratoriet provisoriskt tillgodosetts genom att en laboratorieläkartjänst under vakans uppehållits på deltid av en kvalificerad kliniker. Sedan antalet svarbedömda ärenden ökat, måste ytterligare medicinsk expertis anlitas för ändamålet, enär risk eljest föreligger för att

frilistning och registrering av viktiga läkemedel kommer att fördröjas. Därför föreslås, att medel beräknas för arvode åt en konsult i farmakoterapi med hög kompetens att bedöma läkemedlens kliniska verkan och användning. Då den dagliga tjänstgöringsskyldigheten för befattningshavaren bör bestämmas till två timmar, anses arvodet böra utgå med samma belopp som till specialföredragande hos medicinalstyrelsen med motsvarande arbetstid, f. n. 8 600 kronor per år. Vid bifall till förslaget bör det belopp, som f. n. disponeras för bestridande av ersättningar för kliniska och radiologiska undersökningar utom laboratoriet, nedräknas från 6 000 till 3 000 kronor samt det belopp av 3 600 kronor, som anvisats för avlönande av extra arbetskraft för meddelande av råd och upplysningar åt sjukhus- och tjänsteläkare i läkemedelsekonomiska frågor m. m., ej längre utgå.

I övrigt föreslås en mindre uppräknig av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för att möjliggöra anställande av extra diskhjälp under en del av året.

Vid bifall till vad sålunda förordats bör anslaget höjas med i runt tal 3 000 kronor.

För vissa automatiska utgiftsökningar för löneklassuppflyttningar och höjningen av det rörliga tillägget m. m. beräknas 23 000 kronor.

Vad sålunda förordats påkallar en uppräknig av medelsanvisningen med 26 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot förslaget att tillgodose den biologiska avdelningens behov av klinisk sakkunskap genom anställande på deltid av en särskild konsult i farmakoterapi.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	70 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	355 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	114 800

Summa kronor 543 000;

b) till *Statens farmaceutiska laboratorium*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 543 000 kronor.

13:o) **Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 82—84), vilket innebär en uppräkningsanslag med 23 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 169 000 kronor.

14:o) **Svenska farmakopékommittén m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 85—88) föreslagit riksdagen att till Svenska farmakopékommittén m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 88 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 73 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden till experter föreslås uppräknad med 1 000 kronor.

Arvodet till kommitténs sekreterare skall enligt Kungl. Maj:ts beslut utgå med belopp motsvarande lönen i 29 löneklassen å löneplan nr 1. Den fr. o. m. år 1956 gällande lönenivån föranleder en höjning av medelsanvisningen med 632 kronor.

Farmakopékommitténs knappa personalresurser har medfört, att insatserna från svensk sida i arbetet på en gemensam nordisk farmakopé varit mindre omfattande än de danska och norska farmakopélaboratoriernas, varigenom besvärande eftersläpningar uppstått. Då en förstärkning av kommitténs personal sålunda framstår såsom angelägen, föreslås att ett belopp av 10 000 kronor ställes till kommitténs förfogande för anställning av kvalificerad arbetskraft. Beloppet föreslås få användas för att anställa en farmaceutiskt utbildad befattningshavare antingen för deltidstjänstgöring under hela budgetåret eller för heltidstjänstgöring under en del av året.

För avsedd uppräkningsanslag av vissa arvoden beräknas 2 000 kronor.

Vad slutligen angår Sveriges andel i de gemensamma kostnaderna för den nordiska farmakopénämnden beräknas en med 1 650 kronor ökad medelsanvisning. Därvid förutsattes att det liksom hittills skall få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera närmare bestämma andelens storlek.

Vad sålunda förordats föranleder en uppräkningsanslag med 15 282 kronor, vilket belopp anses böra avrundas nedåt till 15 000 kronor.

Utskottet. I likhet med departementschefen finner utskottet det angeläget att det nordiska samarbetet på farmakopéområdet icke blir lidande på grund av alltför obetydliga insatser från svensk sida. Utskottet tillstyrker sålunda att det för ändamålet begärda beloppet, 10 000 kronor, anvisas.

Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Svenska farmakopékommittén m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 88 000 kronor.

15:o) **Statens rättsläkarstationer: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 88—101) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens rättsläkarstationer, vilka påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Statens rättsläkarstationer: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 454 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 354 000 kronor.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades den 13 februari 1956 statskommissarien B. Kull att verkställa utredning av frågan om erforderliga åtgärder för att erhålla en bättre rekrytering till rättsläkarbanan m. m. Utredningsmannen har den 15 september 1956 avgivit betänkande med förslag rörande rekrytering av rättsläkare (stencilerat).

Departementschefen anser, i likhet med utredningsmannen, att den allvarliga läkarbrist, som sedan flera år tillbaka råder inom rättsmedicinalväsendet, sammanhänger med en rad olika faktorer. I första hand synes svårigheterna att rekrytera rättsläkare få ses mot bakgrunden av den allmänna läkarbristen i landet. Andra faktorer som försvårar rekryteringen synes vara det förhållandevis ringa behovet av rättsläkartjänster över huvud taget samt naturen av rättsläkarens arbetsuppgifter, vilka på många håll torde betraktas som mindre lockande och mera påfrestande än andra läkares arbete. I nu berörda hänseenden torde några åtgärder, ägnade att underlätta rekryteringen, i förevarande sammanhang knappast kunna vidtagas. Det bör emellertid undersökas, huruvida en förenkling av protokollsföring och andra liknande göromål i samband med rättsmedicinska undersökningar kan genomföras i syfte att göra rättsläkarnas arbete mindre formbundet och administrativt betungande. En sådan utredning anses böra utföras av medicinalstyrelsen i samråd med rättsläkarstationernas föreståndare.

Bland åtgärder, som kan övervägas ur rekryteringssynpunkt, synes kunna ifrågakomma en breddning av rekryteringsbasen genom ökning av antalet amanuens tjänster vid de patologiska institutionerna. Ej minst med tanke på den planerade utbyggnaden av rättsläkarväsendet är det självfallet av vikt, att sådana utbildningsplatser i tillräckligt antal finnes. Detta spörsmål torde dock få prövas i annat sammanhang.

Vad härefter angår utbildnings- och kompetenskraven för rättsläkarbanan anses det uppenbart, att dessa — icke minst med tanke på konkurrensen från patologhåll — har stor betydelse för rekryteringen. Departementschefen framhåller, att han finner de nuvarande kompetenskraven, särskilt för rättsläkare, höga och att en förkortning av utbildningstiden i och för sig framstår som önskvärd. Med hänsyn till den kritik, som vid

remissbehandlingen från åtskilliga håll riktats mot utredningens förslag i fråga om uppmjukning av kompetenskraven, anser han emellertid det nu föreliggande utredningsmaterialet knappast kunna läggas till grund för några mera vittgående förslag härutinnan. Han utgår därför ifrån att gällande utbildningskrav åtminstone tills vidare i huvudsak bibehållas. Vissa lättnader synes dock kunna övervägas. Sålunda anses såsom utredningen föreslagit den för assistenttjänst gällande bestämmelsen, att tjänstgöringen vid patologisk institution skall vara fullgjord efter legitimationen såsom läkare, kunna borttagas. Vidare bör tjänstgöring vid rättsmedicinsk institution eller rättsläkarstation kunna kombineras med tjänstgöring vid patologisk institution. För att underlätta sådan kombinerad tjänstgöring kan övervägas att uppdelat tjänsten som rättsläkaramanus på två halvtidstjänster.

För att stimulera rekryteringen till de lägre tjänsterna föreslår utredningen, att nuvarande arvodestjänster såsom läkaramanus och assistent erhåller en betydande avlösningsförbättring och placeras i lönegrad Cg 26 resp. Ce 29. För egen del anser sig departementschefen böra tillstyrka förslagen. Tjänsterna bör härvid benämnas rättsläkaramanus resp. rättsläkarassistent.

Assistenttjänsterna bör enligt departementschefen bibehållas som särskilda befattningar med lägre kompetenskrav i fråga om utbildningen i rättsmedicin än rättsläkarbefattningarna. Med hänsyn härtill och då en förbättrad löneställning även för rättsläkartjänsterna torde vara av betydelse ur rekryteringssynpunkt, förordas att befattning som rättsläkare, med vilken icke är förenad föreståndarskap för rättsläkarstation, uppflyttas från 29 till 31 lönegraden samt att rättsläkartjänst, som är förenad med sådant föreståndarskap, uppflyttas från lönegrad Ce 31 till Ce 33.

Vad härefter angår medicinalstyrelsens anslagsframställning för nästa budgetår förordas med hänsyn till den betydande omfattning, i vilken övertidsarbete förekommer för bårhusföreståndaren och vaktmästarpersonalen vid rättsläkarstationen i Stockholm, att stationens personal förstärkes med ytterligare en vaktmästare, vilken bör placeras i lönegrad Cg 12.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör vidare en vaktmästartjänst i Ce 12 i Stockholm uppflyttas till Ce 14 under benämningen bårhusvaktmästare.

Vid anmälan av motsvarande anslag i 1956 års statsverksproposition föreslogs, att den fr. o. m. budgetåret 1955/56 vid stockholmsstationen inrättade rättsläkartjänsten i lönegrad Cg 29, så snart verksamheten vid den nya rättsläkarstationen i Umeå kunde komma igång, horde överflyttas dit och innehavaren tjänstgöra som föreståndare för stationen, varvid tjänsten liksom motsvarande befattning i Lund borde placeras i lönegrad Ce 31. Då den nybyggd för Umeå lasarett, i vilken stationen skall inrymmas,

nu beräknas kunna tagas i bruk sommaren 1957, torde utbytet böra ske fr. o. m. nästa budgetår. Härvid bör föreståndartjänsten i Umeå placeras i lönegrad Ce 33.

Då Västerbottens läns landsting numera inrättat en halvtidstjänst som patologunderläkare vid Umeå lasarett, vars innehavare avses skola stå till rättsläkarstationens förfogande för halvtidstjänstgöring, förordas — under återopande av vad förut anförts rörande lönegradsplaceringen för rättsläkarassistenttjänster — att en halvtidstjänst i 29 lönegraden inrättas vid stationen. Intill dess erfarenhet vunnits rörande arbetsuppgifternas omfattning, torde tjänsten böra inrättas som extra i Cg 29. Hinder synes icke böra möta att, om vederbörande saknar kompetens för rättsläkarassistenttjänst, tillfälligt utbyta tjänsten mot en halvtidstjänst som rättsläkaramanuens i lönegrad Cg 26.

På grund av svårigheter att göra säkra beräkningar rörande behovet av vaktmästar- och biträdespersonal vid Umeåstationen föreslås, att medel anvisas för anställande av extra personal i mån av behov. Lönegradsplaceringen för denna bör anpassas efter vad som gäller för motsvarande tjänster i Stockholm och Lund. Till grundlöner m. m. åt dylik personal beräknas 23 500 kronor.

Till ersättningar enligt taxa för tjänsteförrättningar vid rättsläkarstationen i Umeå beräknas 10 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda förordats erfordras en ökning av medelsanvisningen under anslaget med cirka 51 300 kronor för personalförstärkningar, omkring 25 000 kronor för löne regleringar samt 10 000 kronor för taxeersättningar. Härtill kommer en automatisk utgiftsstegring med i runt tal 13 700 kronor för löneklassuppflyttningar och höjningen av det rörliga tillägget m. m. Anslaget bör alltså uppräknas med 100 000 kronor.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor framlagda förslag, att en vaktmästartjänst i Ce 12 i Stockholm uppflyttas till Ce 14 under benämningen bårhusvaktmästare.

Departementschefens på grundval av rättsläkarutredningens resultat i förevarande sammanhang redovisade principiella inställning till utbildnings- och kompetenskraven för rättsläkarbanan har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens rättsläkarstationer, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	29 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	90 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. . .	253 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	81 600
<hr style="width: 100%;"/>	
Summa kronor	454 000;

c) till *Statens rättsläkarstationer*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 454 000 kronor.

16:o) *Statens rättsläkarstationer*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 101—103), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 33 300 kronor, varav 15 000 kronor för övriga expenser och 10 000 kronor för engångsanskaffningar till rättsläkarstationen i Umeå, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens rättsläkarstationer*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 144 100 kronor.

17:o) *Medikolegala besiktningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 104), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medikolegala besiktningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

18:o) *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 104—110) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att å personalförteckningen för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl. uppföra 4 nya provinsialläkartjänster, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 14 200 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 13 800 000 kronor.

Medicinalstyrelsens förslag innebär bl. a., att på personalförteckningen skulle uppföras sammanlagt 6 nya provinsialläkartjänster. Av dessa avses 3 för distrikt, som föreslås ändrade från extra till ordinarie, och 3 för att möjliggöra en uppdelning av särskilt folkrika distrikt.

Den 1 december 1956 hade distrikt inrättats för sammanlagt 582 av de på personalförteckningen uppförda 599 provinsialläkartjänsterna. Av dessa tjänster var, fränsett rutinvakanser, 80, varav 20 blockerade, utan ordinarie innehavare. Särskilt kännbar är denna läkarknapphet i de tre nordligaste länen, där antalet tjänster utan innehavare uppgick till icke mindre än 33. Då det visat sig svårare att besätta provinsialläkartjänsterna i nämnda län, när nya distrikt inrättas i andra län, bör stor återhållsamhet alltjämt iakttagas med inrättande av nya distrikt. Såsom medicinalstyrelsen framhållit, bör emellertid Kungl. Maj:t ha möjlighet att i trängande fall inrätta sådana distrikt även vid sidan av dem, som tillkommer för att åstadkomma större överensstämmelse mellan kommunindelningen och den nuvarande indelningen i provinsialläkartdistrikt. Med hänsyn härtill samt för att möjliggöra ändring av extra distrikt till ordinarie förordar departementschefen, att på personalförteckningen för nästa budgetår uppföres 4 nya tjänster eller alltså sammanlagt 603 tjänster.

Den av kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket verkställda utredningen angående förste provinsialläkarnas utgifter för vissa expenser har givit vid handen, att de faktiska utgifterna uppgår till högre belopp än det f. n. för varje förste provinsialläkare beräknade ersättningsbeloppet. Under sådana förhållanden anser sig departementschefen böra tillstyrka medicinalstyrelsens förslag om uppräknings av beloppet till ersättning för dylika utgifter till 96 200 kronor, innebärande en höjning av det för innevarande budgetår beräknade beloppet med i runt tal 24 000 kronor.

Vad härefter angår medelsbehovet för nästa budgetår räknar departementschefen i likhet med medicinalstyrelsen med avlöningar till 24 förste provinsialläkare och 575 provinsialläkare. Till grundlöner åt dessa befattningshavare samt till förenämnda expensersättningar kan medelsbehovet beräknas uppgå till 9 249 200 kronor, vilket belopp dock med hänsyn till de senaste årens underbelastning på ordinarieposten torde kunna avrundas nedåt till 9 000 000 kronor. Medelsbehovet under icke-ordinarieposten beräknas till oförändrat belopp, 2 500 000 kronor. För rörligt tillägg beräknas 2 686 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till 14 200 000 (+ 400 000) kronor.

Personalförteckningen för nästa budgetår bör upptaga 4 nya provinsialläkartjänster.

Utskottet anser, att viss återhållsamhet bör iakttagas med inrättandet av nya ordinarie tjänster på detta område dels med hänsyn till de kon-

sekvenser läkarbristen medför för provinsialläkarorganisationen, dels med hänsyn till det av kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket ifrågasatta överförandet av huvudmannskapet för läkarna till landstingen. Under hänvisning till att sagda kommitté icke funnit anledning till erinran mot inrättandet av ytterligare ett begränsat antal nya tjänster tillstyrker emellertid utskottet Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Då utskottet ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen i statsrådspotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957 förordad ändring i personalförteckningen för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.;

b) godkänna följande avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän (förste provinsialläkare och provinsialläkare), <i>förslagsvis</i>	9 000 000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
	a) Arvoden till biträdande förste provinsialläkare	13 900
	b) Avlöning till civila läkarstipendiater, <i>förslagsvis</i>	100 14 000
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 500 000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 686 000

Summa kronor 14 200 000;

c) till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 14 200 000 kronor.

19:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 110 och 111), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 10 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

20:o) Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 111), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

21:o) Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden. Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 111 och 112) föreslagit riksdagen att till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Enligt de principiella riktlinjer i fråga om tillämpning av tjänstebostadstvång, som godkänts av 1956 års riksdag på grund av i propositionen nr 116/1956 framlagda förslag, skall tjänstebostadssystemet för bl. a. provinsialläkare avvecklas. Såsom framgår av propositionen, förutsattes i samband därmed, att nuvarande statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare på landsbygden icke längre skall utgå. Någon tidpunkt för förslagens genomförande har emellertid icke bestämts. Vissa övergångsanordningar m. m. är f. n. föremål för fortsatt utredning.

Enär principbeslut sålunda föreligger om avskaffande av här ifrågasvarande statsbidrag, bör enligt departementschefens uppfattning statsbidrag i fortsättningen icke beviljas beträffande byggnadsarbeten, vilka icke påbörjats före den 1 juli 1957. I fall, då kommun som byggt bostad med mer än 6 rum kunnat till stöd för sin uppfattning, att statsbidrag borde kunna erhållas, åberopa vissa äldre, numera upphävda cirkulär från centrala sjukvårdsberedningen, torde Kungl. Maj:t böra kunna helt eller delvis bifalla framställningen om statsbidrag.

Beträffande medelsbehovet för ändamålet för nästa budgetår framhålles, att det å anslaget vid ingången av innevarande budgetår inestående beloppet uppgick till i runt tal 205 000 kronor. Med hänsyn härtill och då svårigheter föreligger att bedöma antalet ansökningar om statsbidrag, är det f. n. icke möjligt att mera exakt beräkna medelsbehovet för innevarande och nästa budgetår. En betydande eftersläpning föreligger emellertid, innan beviljade statsbidrag utanordnas. På grund härav och med hänsyn till vad i övrigt anförts räknar departementschefen med att en ytterligare medelsanvisning om 50 000 kronor skall vara till fyllest. Anslaget bör alltså uppföras med oförändrat belopp.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

22:o) **Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 113 och 114) samt under erinran, att departementschefen för budgetåret 1957/58 beräknar, att högst två statsbidragsberättigade extra distrikt kommer att inrättas och att fyra extra distrikt omändras till ordinarie, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

23:o) **Anställande av civila reservläkare.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 114 och 115) föreslagit riksdagen att till Anställande av civila reservläkare för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 55 000 kronor.

Vid anmälan i propositionen nr 128/1956 av frågan om inrättande av en civil reservläkarkår framhölls, att det förslag till åtgärder härutinnan, som medicinalstyrelsen framlagt, borde prövas försöksvis samt att i avbidan på erfarenheter av verksamheten och dess omfattning den föreslagna reservläkarkåren syntes böra i viss mån begränsas. I enlighet härmed förordades att medicinalstyrelsen skulle bemyndigas att under innevarande budgetår anställa cirka tio reservläkare. Riksdagen fattade beslut i enlighet härmed.

Av vad medicinalstyrelsen nu anfört framgår, att de sålunda inrättade tio reservläkarbefattningarna torde kunna besättas med legitimerade läkare och att intresset för verksamheten synes vara i stigande. Till åtta under hösten 1956 ledigförklarade tjänster anmälde sig sålunda mer än 100 sökande. Flertalet av dessa hade dock ännu icke avlagt medicine licentiatexamen.

Enligt av Kungl. Maj:t fastställd instruktion erfordras för anställning som reservläkare att vara legitimerad läkare eller att av Kungl. Maj:t ha erhållit särskilt tillstånd att inom riket utöva läkarkonsten. Det kan enligt departementschefens mening övervägas, att, där behörig sökande icke anmält sig, dispensera från dessa krav, så att medicine kandidat med kort tid kvar till licentiatexamen efter prövning i det särskilda fallet kan få anställas som reservläkare. Med hänsyn till vad sålunda anförts och då anställande av ytterligare ett antal reservläkare synes öppna ökade möjligheter att åtminstone till någon del fylla bristen på vikarier inom provinsialläkarorga-

nisationen, tillstyrkes att antalet reservläkarbefattningar för nästa budgetår får ökas till sammanlagt högst 30.

Då årsarvodet till reservläkare bestämts till 5 000 kronor, skulle för detta ändamål erfordras ($30 \times 5\,000$) 150 000 kronor. För övriga utgifter, som skall bestridas av statsmedel, synes böra beräknas 15 000 kronor. Anslaget skulle sålunda för nästa budgetår uppföras med 165 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anställande av civila reservläkare* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 kronor.

24:o) **Statens sinnessjukhus: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 116—158) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Statens sinnessjukhus: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 116 975 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 107 042 000 kronor. Departementschefen anför inledningsvis följande rörande den statliga sinnessjukvården.

Den statliga sinnessjukvården är sedan ett antal år tillbaka föremål för en omfattande upprustning, vilken tidigare följt en av 1950 års riksdag godkänd generalplan. Sedan denna plan befunnits otillräcklig gäller dock numer en av 1956 års riksdag godkänd reviderad generalplan för modernisering och utbyggnad av de statliga sinnessjukhusen. Den nya planen är avsedd att tjäna som en allmän riktlinje för det framtida utbyggandet av dessa sjukhus. Denna reviderade generalplan innebär, att t. o. m. budgetåret 1966/67 ytterligare omkring 3 000 vårdplatser kommer att inrättas utöver de 18 000, som förutsattes i 1950 års generalplan. För att tillgodose detta platsbehov kommer åtminstone fyra nya sinnessjukhus utöver de tre nya som förutsattes i 1950 års plan att inrättas. Av dessa beräknas Gullberna sjukhus i Karlskrona kunna tagas i bruk inom den närmaste tiden för omkring 400 patienter samt återstående 400 platser vara färdigställda omkring årsskiftet 1957/58. Vidare kommer en del nu befintliga sjukhus att läggas ned medan övriga äldre sjukhus skall moderniseras och upprustas.

Målet för mentalsjukvårdens upprustning är att föra upp denna vårdgren till samma standard och klass som kroppssjukvården. De psykiskt sjuka har självfallet samma rätt till en fullgod, effektiv och human vård som de kroppssjuka och någon klyfta mellan mentalsjukvård och kroppssjukvård

bör i längden icke få bestå. Fastän otvivelaktigt stora förbättringar skett särskilt de senaste åren, är emellertid lokalerna på de äldre sinnessjukhusen ofta omoderna, otrivsamma och tungskötta samt planerade så, att de icke medger en angelägen uppdelning av patienterna. Även på andra punkter återstår mycket innan det uppsatta målet nåtts. Härför behövs nya, utbyggda och moderniserade sjukhus, en höjd vårdstandard i övrigt samt mer personal.

Den nuvarande planen för den materiella upprustningen på byggnadssidan för att nå detta mål har nyss summariskt redovisats. Angelägenheten av att denna upprustning fortsätter i snabbast möjliga takt belyses hl. a. av de nuvarande beläggningsförhållandena på sinnessjukhusen. På de omkring 18 800 vårdplatserna vid sådana statliga sinnessjukhus, vilka ej uteslutande är avsedda för psykiskt efterblivna, utgjorde medelbeläggningen under år 1955 omkring 21 630 patienter. Överbeläggningen uppgick sålunda till 2 830 eller något mer än 15 procent men steg vid vissa sjukhus till närmare 38 procent. Samtidigt var mer än 1 500 sinnessjuka anmälda som exspektanter till plats på sinnessjukhusen.

Dessa fakta visar att den nya generalplanen, vilken som nyss nämnts upptar ett platsantal av 21 000 år 1967, icke utan vidare kan anses tillfyllest. I själva verket kan planen hålla endast om vissa förutsättningar uppfylls. De viktigaste av dessa är att platserna är rationellt ordnade samt kanske framförallt att personalen är större och bättre utbildad. Vid planens godkännande räknade man därför med att en personell upprustning måste ske. En sådan är självfallet också ett humanitärt och ett allmänt vårdintresse och går helt i linje med den nyss angivna målsättningen. En förstärkning av personalen av olika kategorier är av väsentlig betydelse för att ge patienterna på de statliga mentalsjukhusen en vård och behandling, likvärdig med kropssjukhusens, och genomföra den differentiering av de sjuka som är så angelägen för att nå detta mål. Jag återkommer strax till de personalökningar, som nu bör genomföras. Vad angår höjningen av vårdpersonalens kvalifikationer, så har redan ett betydelsefullt steg tagits genom den av 1954 års riksdag beslutade tvååriga grundutbildningen för sinnessjukvårdspersonal, vilken tagit sin början våren 1956. I fråga om den högre utbildningen och därmed sammanhängande spörsmål har ett överarbetat förslag nyligen avlämnats av medicinalstyrelsen. Förslag i ämnet torde senare få underställas riksdagens prövning.

Även beträffande personaltätheten på sjukhusen har under åren efter antagandet av 1950 års generalplan skett en betydande upprustning. Under den första femårsperioden, åren 1950—1954, tillkom sålunda 548 nya tjänster medan ökningen under åren 1955 och 1956 utgjorde 316 resp. 446. Av dessa sammanlagt 1 310 tjänster hänförde sig icke fullt två tredjedelar till nya vårdplatser. Trots dessa betydande förstärkningar är emellertid personalen alltjämt otillräcklig. En fortsatt utbyggnad av personalorganisationen i såväl kvantitativt som kvalitativt hänseende måste därför anses vara angelägen.

Vad först angår läkartjänsterna framgår av medicinalstyrelsens skrivelse, att antalet patienter per läkartjänst vid sinnessjukhusen efter de förstärkningar, som medgivits för innevarande budgetår, numera i genomsnitt uppgår för primärsjukhusen till 124,4, för sekundärsjukhusen till 141,9 samt för sjukhusen för psykiskt efterblivna till 154,3. Av de 18 primärsjukhusen hade emellertid icke mindre än 13 en högre, i många fall betydligt högre medelbeläggning än förstnämnda genomsnitt. Den totala medelbeläggningen

per läkartjänst uppgick till 131,3. Jag vill i detta sammanhang erinra om att i det senaste generalplaneförslaget Åberopats, att statens sjukhusutredning i ett betänkande 1948 (SOU 1948: 37) räknade med en läkare på 100 å 125 patienter vid vårdavdelningarna på sinnessjukhusen. I yttranden över förslaget framhölls, att denna norm för läkartätheten icke grundade sig på någon noggrann analys av arbetet på ett sinnessjukhus och att den icke kunde anses tillfyllest. Vidare kan erinras om att läkartätheten vid storsädernas sinnessjukhus under år 1955 uppgick till en läkare på 84 patienter. Mot bakgrunden av dessa förhållanden är det uppenbarligen angeläget att i möjligaste mån öka läkartillgången. Medicinalstyrelsen har också hemställt, att 21 nya läkartjänster måtte inrättas för befintliga vårdplatser. Härtill kommer fem läkarbefattningar för nytillkommande vårdplatser, varav tre för Gullberna sjukhus.

I detta sammanhang bör emellertid beaktas, att ett stort antal av redan inrättade läkartjänster icke kunnat besättas. Framför allt på grund av den allmänna bristen på läkare har läget i detta hänseende tidvis varit mycket otillfredsställande. Vid månadsskiftet september—oktober 1956 var sålunda av 203 tjänster icke mindre än 89 vakanta medan motsvarande siffror vid samma tidpunkt år 1955 uppgick till 182 resp. 67. Av de 89 vakanta tjänsterna uppehölls visserligen ett stort antal av vikarier men 33 tjänster saknade överhuvud innehavare. Sistnämnda siffra var vid motsvarande tid 1955 endast 17, varför ett betydande antal av de vid 1956 års riksdag medgivna nya tjänsterna då icke kunnat utnyttjas. Enligt vad jag inhämtat kan emellertid den höga siffran icke uppehållna tjänster vid nämnda tidpunkt år 1956 åtminstone delvis förklaras av att utländska vikarier då av särskilda skäl tillfälligt icke fanns att tillgå i normal omfattning. Detta förhållande bestyrkes också av att under slutet av år 1956 en betydande förbättring i detta hänseende inträtt. Antalet tjänster utan innehavare hade sålunda den 1 december samma år nedgått till 9, därav 3 vid Gullberna sjukhus. Samtidigt hade antalet vakanta tjänster minskat från 89 till 84.

Nu nämnda omständigheter synes mana till en viss försiktighet i fråga om inrättande av nya läkartjänster. Å andra sidan måste beaktas, att bl. a. läkarbristen inom sinnessjukvården bidragit till de mindre tillfredsställande arbetsförhållandena för läkarna och därmed försvårat rekryteringen. Med hänsyn till det anförda har jag ansett mig böra förorda, att 14 nya befattningar som läkare inrättas för nästa budgetår, därav tre för Gullberna sjukhus. Vid fördelningen av dessa nya tjänster har jag sökt beakta behovet av en utbyggnad av såväl den internmedicinska konsultverksamheten som familjevården och hjälpverksamheten.

Icke minst på grund av läkarbristen är det vidare angeläget, att den befintliga läkarpersonalen i största möjliga utsträckning avlastas från skrivgöromål m. m., så att de mera effektivt kan ägna sin tid åt de egentliga sjukvårdande uppgifterna. Med hänsyn bl. a. härtill kommer jag i det följande att förorda en förstärkning av kontorspersonalen med ett flertal nya biträdestjänster.

I fråga om vårdpersonalen understiger alltså personaltätheten avsevärt den norm — en befattningshavare på 2,8 patienter — som uppställts av statens sjukhusutredning. Enligt senast tillgängliga uppgifter utgjorde nämligen medelbeläggningen per tjänst vid samtliga statliga sinnessjukhus i genomsnitt 3,6 och vid primärsjukhusen i genomsnitt 3,4 för såväl manliga som kvinnliga vårdavdelningar. Motsvarande siffror för nämnda avdel-

ningar under budgetåret 1955/56 utgjorde 3,5 resp. 3,7. Även om alltså en viss förbättring skett genom de nya befattningar, som inrättats fr. o. m. innevarande budgetår, föreligger sålunda alltså ett betydande behov av ytterligare tjänster för vårdpersonal. De skäl, som medicinalstyrelsen anfört beträffande vårdförhållandena vid vissa sjukhus, bestyrker ytterligare angelägenheten av att tillgodose detta behov. Emellertid synes även på detta område föreligga vissa rekryteringssvårigheter. Med hänsyn bl. a. härtill och med beaktande tillika av de svårigheter för personalrekryteringen som torde förmedlas av att Gullberna sjukhus i sin helhet kan beräknas komma att tagas i bruk under budgetåret 1957/58 har jag dock icke ansett mig kunna tillstyrka en så betydande förstärkning av vårdpersonalen för befintliga vårdplatser som medicinalstyrelsen förordat.

Även beträffande ekonomipersonalen kommer jag i det följande att förorda vissa förstärkningar, främst för att möjliggöra en successiv förbättring av koststandarden på sjukhusen.

Sammanfattningsvis innebär de av mig förordade förslagen, att 418 nya tjänster inrättas mot 446 för innevarande budgetår.

Departementschefen övergår därefter till en närmare behandling av de av medicinalstyrelsen framförda förslagen.

Vad till en början angår frågan om personal till följd av ny tillkommande vårdplatser föreslår departementschefen, att följande 252 nya tjänster inrättas, nämligen 1 överläkare i Ca 37, 1 förste läkare i Ca 31, 2 läkare i Ce 29, 1 socialkurator i Ce 18, 1 uppsyningsman i Ca 16, 1 föreståndarinna i Ca 16, 7 överskötare i Ca 15, 15 översköterskor i Ca 15, 1 biträdande köksföreståndare i Ca 15, 1 hantverksföreståndare (skomakeri) i Ce 15, 1 trädgårdsmästare i Ce 15, 1 överskötare i Ca 14, 1 kontorist i Ca 13, 9 förste skötare i Ca 13, 11 första sköterskor i Ca 12, 46 skötare i Ca 12, 17 skötare i Ce 12, 1 hantverkare i Ce 12 och 1 i Cg 12 (skrädleri resp. skomakeri), 2 reparatörer i Cg 12, 1 eldare i Cg 11, 1 ekonomibitråde i Ce 11, 53 sköterskor i Ca 10, 42 sköterskor i Ce 10, 3 ekonomibitråden i Ce 10, 2 ekonomibitråden i Ce 7, 1 telefonist i Ce 6, 8 ekonomibitråden i Ce 5, 17 avdelningsbitråden i Ce 5 samt 3 bitråden för skriv- och kontorsgöromål i Cf 4—Ce 8. Vidare bör 1 hantverksföreståndare (skrädleri) i Ce 15, 1 slöjdföreståndare i Ce 14 och 1 ekonomibitråde (kokerska) i Ce 8 överföras på ordinarie stat.

I fråga om personal för befintliga vårdplatser föreslås följande.

Med avseende på *läkarpersonalen* har medicinalstyrelsen framlagt förslag beträffande *dels* fyra tjänster som överläkare för den internmedicinska vården vid Ulleråkers, Sidsjöns, Restads och Sätters sjukhus, *dels* ytterligare 12 läkare för den slutna psykiatriska vården och tre för familjevård och hjälpverksamhet.

På förut anförda skäl är departementschefen icke beredd att tillstyrka en förstärkning av den omfattning medicinalstyrelsen föreslagit. Med hänsyn till de värdefulla erfarenheter som vunnits av den internmedicinska konsult-

verksamheten förordas en ytterligare utbyggnad av densamma med 2 överläkartjänster i Ce 37, avsedda för Ulleråkers och Sidsjöns sjukhus. I övrigt förordas beträffande den slutna psykiatriska vården en utökning av läkarpersonalen med en tjänst vid vartdera S:ta Maria (Ce 31), Ryhovs (Ce 31), S:t Lars' (Ce 31 med biträdande överläkares ställning), S:t Sigfrids (Ce 29), Restads (Ca 31), S:ta Gertruds (Ce 29) och Källshagens (Ca 37) sjukhus. Departementschefen har därvid utgått från att läkartjänster i första hand bör inrättas vid de sjukhus, som f. n. har den lägsta läkartätheten. — Departementschefen anser det i och för sig betydelsefullt, att behovet av randutbildningstjänster i psykiatri kan tillgodoses. Detta torde emellertid kunna ordnas genom att för detta ändamål provisoriskt taga i anspråk vakanta läkartjänster.

Slutligen bör den för familjevård och hjälpverksamhet avsedda läkarpersonalen utökas med en tjänst som förste läkare i Ca 31.

Departementschefens förslag beträffande läkarpersonalen innebär alltså att följande 10 nya tjänster inrättas, nämligen 1 överläkare i Ca 37, 2 överläkare i Ce 37, 2 förste läkare i Ca 31, 3 förste läkare i Ce 31, varav en med biträdande överläkares ställning, samt 2 läkare i Ce 29.

Av medicinalstyrelsens förslag i fråga om *kontorspersonalen* vill departementschefen tillstyrka en utökning på framför allt läkarexpeditionerna med 15 biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång, därav 7 med extra anställning. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrkes även, att fem kontorsbiträdestjänster uppflyttas till kansli-biträdestjänster i Ce 11. Vidare förordas, att 1 kassörstjänst i Cg 17 och 17 kontoristtjänster i Cg 13 överföres på extra ordinarie stat, varvid anslaget för avlöningar till extra arbetskraft minskas med häremot svarande belopp. Slutligen bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången 3 kontorsbiträden överföras på ordinarie stat.

Beträffande kontorspersonalen innebär departementschefens förslag alltså — förutom angivna lönerregleringar — en utökning med 15 tjänster, nämligen 15 biträden för skriv- och kontorsgöromål, varav 7 med extra anställning.

Vad härefter angår *sjukvårdspersonalen* erinrar departementschefen om att för innevarande budgetår inrättades 3 överskötersketjänster i Cg 14 såsom ersättare för och biträden åt personalföreståndare och övrig uppsyningspersonal. Innan närmare erfarenhet vunnits av denna försöksverksamhet tillstyrkes icke annan ökning av den för detta ändamål avsedda personalen än med 1 översköterska i Cg 14 vid Gådeå sjukhus, vilket nu saknar såväl personalföreståndare som uppsyningsman. Översköterskan bör biträda första föreståndarinnan i Ca 19 för den inre sjukvården med nu avsedda göromål. Vid vartdera av Ulleråkers och Sätters sjukhus anses böra inrättas 1 tjänst som föreståndarinna i Ca 16 samt vid Mariebergs sjukhus 1 som förestån-

darinna och 1 som uppsyningsman, båda i Ca 16. Vidare föreslås att vid Källshagens sjukhus inrättas 1 befattning som personalföreståndare i Ca 19. Vid Ryhovs sjukhus bör en tjänst som första föreståndarinna i Ca 19 utbytas mot en som förste uppsyningsman i Ca 19. Beträffande ifrågasatta lönerogleringar tillstyrkes med återopande av förenämnda uttalande av chefen för civildepartementet, att en tjänst som föreståndarinna och en som uppsyningsman, båda i Ca 16, vid Vipeholms sjukhus utbytes mot befattningar som första föreståndarinna resp. förste uppsyningsman, båda i Ca 19.

Personalen för de medicinska centra bör utökas med 1 översköterska och 1 sköterska att placeras efter medicinalstyrelsens bestämmande. Härjämte bör vid S:t Jörgens sjukhus en skötersketjänst i Ce 10 utbytas mot en tjänst som första sköterska i Ce 12.

Organisationen med överordnad sjukvårdspersonal för nattjänst föreslås utbyggd med 5 befattningar för översköterskor och 2 för överskötare, de sistnämnda avsedda för specialavdelningarna.

I fråga om vårdavdelningspersonalen tillstyrkes, att vid S:ta Maria sjukhus inrättas tjänster för 1 översköterska och 1 första sköterska varjämte en tjänst som första sköterska och en som översköterska bör utbytas mot tjänster som förste skötare resp. överskötare, att vid Ulleråkers sjukhus inrättas ytterligare tjänster för 1 översköterska och 1 första sköterska, vid Restads sjukhus för 2 överskötare, 2 förste skötare, 3 översköterskor och 3 första sköterskor samt vid Rosöga sekundäravdelning för 1 överskötare, samt att följande kvinnliga tjänster utbytes mot manliga, nämligen vid Ryhovs sjukhus en överskötersketjänst mot en tjänst som överskötare, vid Frösö sjukhus 4 skötersketjänster och 1 tjänst som första sköterska mot tjänster som skötare resp. förste skötare, vid Psykiatriska sjukhuset en överskötersketjänst mot en överskötartjänst (dock först vid nuvarande tjänsteinnehavarens avgång med pension) samt vid Pärblby sekundäravdelning en första skötersketjänst mot en förste skötartjänst.

Vidare förordas, att personalen på insulinavdelningarna vid Restads och Umedalens sjukhus utökas med 2 första sköterskor i Ce 12 resp. 1 förste skötare. Med återopande av förenämnda uttalande av chefen för civildepartementet tillstyrkes vidare, att en tjänst som sköterska i Ca 10 vid Sätters sjukhus och en som skötare i Ca 12 vid S:t Sigfrids sjukhus utbytes mot tjänster som första sköterska i Ca 12 resp. förste skötare i Ca 13.

En ökning föreslås med sammanlagt 109 nya tjänster för förstärkning på avdelningar med alltför knapp tillgång på personal. Härvid har även beaktats, att den avsedda förlängda kvällsuppevaron för patienterna på några sjukhus kunnat anordnas utan så stor personaltäthet som ifrågasatts av direktionerna. Av nämnda tjänster avses 52 för skötare, 52 för sköterskor och 5 för avdelningsbiträden.

För sysselsättnings- och arbetsterapi tillstyrkes inrättande av tjänster

för 1 arbetsterapeut i Ca 14 och 3 översköterskor eller överskötare i Ca 14. Vid S:ta Maria sjukhus bör härutöver inrättas 1 tjänst som överskötare i Cg 14 för samma ändamål.

Medel beräknas för anställande av dels en befattningshavare med läkepedagogisk utbildning och en socialkurator i Cg 18 dels ock en arvodesavlönad psykolog på deltid vid Källshagens sjukhus.

Det belopp av anslaget till extra arbetskraft, som f. n. disponeras för sjukgymnastisk verksamhet, uppräknas med 10 000 till 30 000 kronor.

För familjevård och hjälpverksamhet föreslås 3 tjänster för socialkurator i Ce 18, en vid vartdera Restads, S:ta Maria och Ryhovs sjukhus. Vidare förordas, att åtta tjänster som socialkurator i Cg 18 nu överföres på extra ordinarie stat. Under hänvisning till förenämnda uttalande av chefen för civildepartementet tillstyrkes, att en översköterska i Ca 14 vid vartdera Psykiatriska sjukhuset och Salberga sjukhus uppflyttas till föreståndarinna i Ca 16.

13 å övergångsstat uppförda tjänster för 2 arbetsterapeuter i Ca 15, 5 överskötare och 1 översköterska i Ca 15 för arbets- och sysselsättningsterapi, 1 överskötare i Ca 15 med placering i verkstad samt 4 föreståndarinnor i Ca 14 föreslås bli indragna.

I fråga om sjukvårdspersonalen för befintliga vårdplatser innebär alltså förslaget att följande 152 tjänster, varav 15 för central sjukvårdspersonal, skulle tillkomma, nämligen 1 personalföreståndare i Ca 19, 3 socialkuratorer i Ce 18 och 1 i Cg 18, 3 föreståndarinnor i Ca 16, 1 uppsyningsman i Ca 16, 5 överskötare i Ca 15, 10 översköterskor i Ca 15, 3 överskötare eller översköterskor i Ca 14, 1 översköterska i Ca 14, 1 arbetsterapeut i Ca 14, 1 överskötare i Cg 14, 1 översköterska i Cg 14, 3 förste skötare i Ca 13, 2 första sköterskor i Ca 12, 5 första sköterskor i Ce 12, 32 skötare i Ca 12, 20 skötare i Ce 12, 33 sköterskor i Ca 10, 20 sköterskor i Ce 10 samt 5 avdelningsbiträden i Ce 5, varjämte medel beräknas för en befattningshavare med läkepedagogisk utbildning. Å andra sidan skulle förenämnda 13 på övergångsstat uppförda tjänster indragas.

Av förslagen i fråga om *ekonomipersonalen* tillstyrker departementschefen, att vid S:t Jörgens sjukhus inrättas en tjänst som maskinist i Cg 15. Samtidigt bör under hänvisning till förenämnda uttalande av chefen för civildepartementet en maskinmästartjänst i Ca 18 vid S:t Jörgens sjukhus och en vid Gädeå sjukhus utbytas mot en maskinmästartjänst i Ca 20 respektive en maskinisttjänst i Ca 15, ett ekonomibitråde i Ca 10 inom tapetserarverkstaden vid S:ta Maria sjukhus mot en hantverkare i Ca 12 samt av en hantverkare (skomakare) i Ca 12 vid S:t Jörgens sjukhus mot en hantverksföreståndare i Ca 13.

Beträffande kökspersonalen har medicinalstyrelsen framhållit, att hittills vunna erfarenheter av försöksverksamhet med s. k. enhetskost visat, att tillhandahållandet härav kräver en betydande ökning av bl. a. sjukhusens personella resurser. En jämförelse med förhållandena vid åtta

representativa kroppssjukhus har vidare visat, att arbetsstyrkan i centralköken där är mer än dubbelt så stor som vid sinnessjukhus av motsvarande storlek. Enligt en av medicinalstyrelsen företagen utredning erfordras för att tillhandahålla en normalkost, som är jämförbar med kroppssjukhusens, — utöver en betydande höjning av utspisningsposten under omkostnadsanslaget — vid 10 undersökta sinnessjukhus ytterligare minst 40 ekonomibiträden. Av dessa avses 10 för utbyte av den numera oregelbundna och oberäkneliga patientarbetskraften. För att maten skall kunna sändas till vårdavdelningarna i mera serveringsklart skick erfordras enligt utredningen vidare vid dessa sjukhus 15 ekonomibiträden och för att genomföra ett försök med förbättrat dietkosthåll likaså 15 ekonomibiträden. Sammanlagt äskas alltså nu 70 tjänster för detta ändamål.

För egen del framhåller departementschefen, att det givetvis är av största betydelse såväl att kosten ur råvarusynpunkt har en riktig och fullgod sammansättning som att den kan serveras varm i ett tilltalande och aptitligt skick. Av medicinalstyrelsen verkställd utredning visar, att förhållandena i dessa hänseenden på många sjukhus icke är tillfredsställande. Beträffande den ifrågasatta personalförstärkningen framhålls, att innan en ökning av så betydande omfattning kan medgivas, närmare erfarenheter bör vinnas av en utvidgad försöksverksamhet vid några sjukhus av olika karaktär och storleksordning. Bl. a. med hänsyn härtill anser jag mig endast kunna förorda, att för ändamålet inrättas 13 tjänster som ekonomibiträden i Ce 5, att efter medicinalstyrelsens prövning disponeras för de sjukhus, där behovet av en förstärkning är mest framträdande och där erfarenheter för en fortsatt utbyggnad bäst kan vinnas.

På övergångsstat bör överföras 1 ekonomibitråde i Ca 11 (maskintvättare) vid Umedalens sjukhus, medan vid Restads sjukhus kan indragas 1 hantverksföreståndare i Ca 13 och 1 ekonomibitråde i Ca 10.

Av personalen för trädgård och jordbruk bör 1 befallningsman i Ca 13 och 1 föreståndare för djurstall i Ca 10 vid Furunäsets sjukhus föras å övergångsstat sedan jordbruket där nedlagts. En förman på övergångsstat i Ca 11 vid Västra Ny sjukhus bör t. v. förordnas som förman i Cg 13.

På grund av övergång till entreprenadssystem för yttre vakthållning nattetid bör en tjänst som yttre nattvakt i Ca 10 indragas vid vardera Birgittas och Västra Marks sjukhus.

4 på övergångsstat uppförda tjänster — 1 tvättföreståndare i Ca 12, 1 föreståndare för djurstall i Ca 10, 1 biträdande tvättföreståndare i Ca 8 och 1 biträdande bageriföreståndare i Ca 7 — föreslås indragna.

Departementschefens ställningstagande till förslagen med avseende på ekonomipersonalen för befintliga vårdplatser innebär sålunda en utökning med 14 nya tjänster, nämligen 1 maskinist i Cg 15 och 13 ekonomibiträden i Ce 5. Å andra sidan skulle följande 8 tjänster indragas, nämligen 1 hantverksföreståndare i Ca 13, 1 bageriföreståndare i Ca 10, 2 yttre nattvakter

i Ca 10, 1 ekonomibitråde i Ca 10 och 3 ekonomibiträden i Ce 5. Å övergångsstat skulle vidare tillkomma 1 befallningsman i Ca 13, 1 ekonomibitråde i Ca 11 och 1 föreståndare för djurstall i Ca 10 samt indragas 1 tvättföreståndare i Ca 12, 1 föreståndare för djurstall i Ca 10, 1 biträdande tvättföreståndare i Ca 8 och 1 biträdande bageriföreståndare i Ca 7.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle s a m m a n f a t t n i n g s v i s för nya och befintliga vårdplatser inrättas tillhopa (252 + 191) 443 nya tjänster. Av dessa tjänster är 246 ordinarie, 181 extra ordinarie och 16 extra. Å andra sidan föreslås, att 25 tjänster indragas. Nettotillskottet av nya tjänster skulle sålunda uppgå till (443 — 25) 418.

Medicinalstyrelsens förslag med avseende å personalen och departementschefens ställningstagande till dessa förslag torde kunna åskådliggöras av följande uppställning, varvid som jämförelse även angivits personalökningen under de båda senaste budgetåren:

P e r s o n a l g r u p p	A n t a l n y a t j ä n s t e r			
	1955/56	1956/57	1957/58	
			enl. medicinalstyrelsens förslag	enl. departementschefens förslag
<i>Nyttillkommande platser m. m. (m. Gullberna):</i>				
läkare	+ 3	+ 5	+ 5	+ 4
kontorspersonal	+ 2	+ 7	+ 4	+ 4
sjukvårdspersonal	+ 197	+ 258	+ 244	+ 221
ekonomipersonal	+ 7	+ 33	+ 26	+ 23
Summa	+ 209	+ 303	+ 279	+ 252
<i>Befintliga platser:</i>				
läkare	+ 10	+ 14	+ 21	+ 10
kontorspersonal	+ 5	+ 12	+ 31	+ 15
sjukvårdspersonal	+ 92	+ 120	+ 322	+ 139
tandvårdspersonal	—	—	+ 8	—
ekonomipersonal	—	— 3	+ 79	+ 2
Summa	+ 107	+ 143	+ 461	+ 166
<i>Totalsumma</i>	+ 316	+ 446	+ 740	+ 418

Till kostnader för extra arbetskraft upptages ett med 108 000 kronor nedräknat belopp.

Under arvodesposten tillkommer ett särskilt arvode om 1 320 kronor till en förste läkare vid S:t Lars' sjukhus för tjänstgöring såsom biträdande överläkare medan ett motsvarande arvode vid Källshagens sjukhus utgår. För särskilda läkargöromål beräknas en höjning med 8 000 kronor. Vidare bör för arvoden till ledamöter och suppleanter i den lokala utskrivningsnämnden vid Gullberna sjukhus samt till predikant vid sjukhuset beräknas cirka (3 600 + 1 900) 5 500 kronor. Kostnadsökningen för verkställd höj-

ning av arvoden för rättspsykiatriska undersökningar kan beräknas till omkring 25 000 kronor. För avsedd uppräknings av vissa andra bisysslearvoden beräknas i runt tal 60 000 kronor. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skulle sålunda uppräknas med 98 500 kronor eller i runt tal 100 000 kronor. Med hänsyn till de senaste årens underbelastning å posten anses emellertid uppräknings kunna begränsas till 20 800 kronor.

Vad slutligen angår medelsberäkningen för nästa budgetår påkallar de av departementschefen framlagda förslagen en ökning av medelsanvisningen under anslaget med 4 384 000 kronor för nytillkommande tjänster och lönegradsupplyttnings samt med 20 800 kronor för vissa arvodeshöjningar m. m. Med hänsyn till den personalförstärkning, som förordats, erfordras även ytterligare medel för avlöningar till vikarier. För detta ändamål samt till vikarier för den personal, som genomgår grundutbildning, beräknas en ökning med (526 000 + 800 000) 1 326 000 kronor. Till följd av ökningen av statstjänstemännens löner erfordras vidare en uppräknings med 4 310 000 kronor. Å andra sidan kan det för extra arbetskraft avsedda beloppet nedräknas med 108 000 kronor.

Den sammanlagda höjningen av anslaget skulle alltså uppgå till 9 933 000 kronor och anslaget alltså bestämmas till 116 975 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Huss* och *Edström* (I: 73) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer m. fl.* (II: 93), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta nyanställning av personal vid statens sinnessjukhus i överensstämmelse med vad i dessa motioner föreslagits samt att erforderligt anslag härför beviljas,

dels en inom första kammaren av herr *Snygg* väckt motion (I: 72), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att bifalla medicinalstyrelsens förslag om inrättande av 4 tjänster som överläkare för den internmedicinska vården, alternativt att de av departementschefen föreslagna tjänsterna placeras vid Restads och Sätters sjukhus,

dels en inom första kammaren av herr *Thun* väckt motion (I: 300), vari hemställts, att riksdagen vid behandling av förslag om personalstat vid sinnessjukhusen dels måtte beakta fördelningsfrågan, dels att det vid Ulleråkers sjukhus utöver förslaget måtte ske en tilldelning av tvenne tjänster som avdelningssköterskor för familjevården,

dels en inom andra kammaren av herr *Johanson* i Västervik *m. fl.* väckt motion (II: 358), vari hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen under elfte huvudtiteln: Statens sinnessjukhus måtte besluta, att ekonomipersonalen vid statens sinnessjukhus i Ce 5 utökas med 35 mot av departe-

mentschefen föreslagna 13 samt att erforderliga medel ställes till förfogande härför,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson m. fl.* (I: 39) och den andra inom andra kammaren av fru *Thorsson m. fl.* (II: 28), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 1 under riksstatsens elfte huvudtitel, punkten 29, måtte besluta, att i fråga om personal för befintliga platser på de statliga sinnessjukhusen inrättas 251 nya tjänster som egentlig vårdpersonal och 70 nya tjänster som ekonomibiträden samt att anvisa 40 000 kronor för fortsatt försöksverksamhet i fråga om psykologernas medverkan i sinnessjukvården,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sundelin* och *Lindblom* (I: 75) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 76), i vilka föreslagits, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta, att antalet nya befattningar som ekonomibiträden för centralkök och servering skall höjas från av departementschefen föreslagna 13 till 70 samt att vederbörande anslag måtte uppräknas med erforderligt belopp.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 93, I: 72, I: 300, II: 358, II: 28 och II: 76.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår innebär departementschefens förslag fortsatt väsentlig personalförstärkning vid statens sinnessjukhus. Sålunda förordas, att netto 418 tjänster inrättas, varav 14 läkartjänster, 19 befattningar för kontorspersonal och 360 för sjukvårdspersonal. Av de nya befattningarna avser 252 tidigare beslutade nya vårdavdelningar m. m., främst Gullberna sjukhus i Karlskrona, som beräknas bli färdigt under budgetåret. Återstående del av nettoökningen, 166 tjänster, avses som en förstärkning av personalen för befintliga vårdplatser.

En sammanställning i tabellform över samtliga föreslagna personalförstärkningar har intagits i det föregående. Av denna framgår, att departementschefen i stort sett funnit sig böra godtaga medicinalstyrelsens förslag till personaluppsättning vid nya anstalter, medan styrelsens krav på förstärkningar för befintliga vårdplatser avsevärt beskurits. Ändock är det med tillfredsställelse utskottet konstaterar, att förslagen i stort sett motsvarar de intentioner åt vilka utskottet gav uttryck i sitt föregående år avgivna utlåtande i ämnet.

Beträffande propositionens detaljförslag har i motionerna framställts ett flertal ändringsyrkanden. Utskottet har i anledning av föreslagna personalkökningar inhämtat närmare upplysningar av chefen för medicinalstyrelsen.

Under erinran om att den internmedicinska konsultverksamheten av departementschefen föreslagits förstärkt med två tjänster vid Ulleråkers och Sidsjöns sjukhus, har i motionerna I: 73 och II: 93 uttalats, att motsva-

rande tjänster i enlighet med medicinalstyrelsens förslag borde inrättas också vid Sätters och Restads sjukhus. Samma yrkande återfinnes i motionen I: 72, i vilken i andra hand hemställts att de föreslagna tjänsterna placeras vid Restads och Sätters sjukhus.

Vad angår övriga yrkanden har i motionerna I: 73 och II: 93 ävensom I: 39 och II: 28 föreslagits en betydande ökning av den egentliga sjukvårdspersonalen utöver vad departementschefen föreslagit. I sistnämnda båda motioner jämte motionerna II: 358 samt I: 75 och II: 76 har likaså föreslagits en avsevärd ytterligare ökning av ekonomipersonalen.

Av återstående motionsyrkanden innehåller motionerna I: 73 och II: 93 förslag om uppflyttning av två biträdande överläkartjänster till tjänster som överläkare samt inrättande av två randutbildningstjänster i psykiatri jämte läkarbefattningar i Ce 29 vid Sundby sjukhus och Sidsjöns sjukhus, motionen I: 300 bl. a. om två tjänster som avdelningssköterskor vid familjevården vid Ulleråkers sjukhus och motionerna I: 39 och II: 28 om ett anslag av 40 000 kronor för försöksverksamhet rörande psykologernas medverkan i sinnessjukvården, vilken verksamhet av departementschefen förutsatts kunna ske inom ramen för tillgängliga medel.

Utskottet har funnit de till stöd för yrkandena anförda skälen i huvudsak bärande. Å andra sidan kan inte bortses från att den planmässiga utbyggnaden av personalorganisationen bör ske med beaktande av andra angelägna behov ävensom rekryteringssvårigheter och svårigheter att anskaffa bostäder. Enligt vad utskottet inhämtat är situationen i rekryteringshänseende relativt gynnsam utom i vad avser tillgången på läkare. Medicinalstyrelsen räknar sålunda med att kunna besätta flertalet av de föreslagna nya tjänsterna. En rundfråga från styrelsen har å andra sidan visat, att vissa sjukhus har svårigheter att anskaffa bostäder åt sina anställda.

På grund av det anförda är utskottet icke berett biträda förevarande motioner i vidare mån än att utskottet förväntar att Kungl. Maj:t i största möjliga utsträckning beaktar motionärernas förevarande yrkanden vid framläggande av förslag till nästa års riksdag i fråga om den fortsatta utbyggnaden av personalorganisationen.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har, liksom anslagsberäkningen, inte givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 73 och II: 93, I: 72, I: 300, II: 358, I: 39 och II: 28 samt I: 75 och II: 76, sistnämnda fem motioner såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	49 268 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	462 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	40 324 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	26 921 000

Summa kronor 116 975 000;

c) till *Statens sinnessjukhus*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 116 975 000 kronor;

II. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 73 och II: 93, I: 72, I: 300, II: 358, I: 39 och II: 28 samt I: 75 och II: 76 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande den fortsatta utbyggnaden av personalorganisationen.

25:o) *Statens sinnessjukhus: Omkostnader.* Kungl. Maj:t har (punkt 30, s. 159—166) föreslagit riksdagen att till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 46 545 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 41 475 000 kronor.

Departementschefen förordar en nedräkning av anslagsposten till sjukvård m. m. med 125 000 kronor samt ökning av medelsanvisningen till reseersättningar med 45 000 kronor, till bränsle, lyse och vatten med 1 025 000 kronor och till övriga expenser med 54 000 kronor.

I fråga om delposten till inventarier beräknas för löpande inventarieanskaffningar 1 150 000 kronor. Ehuru departementschefen är väl medveten om angelägenheten av en upprustning i olika hänseenden av den nuvarande vårdstandarden vid sjukhusen, finner han sig i rådande läge icke kunna tillstyrka, att för engångsanskaffningar anvisas högre belopp än 450 000 kronor, innebärande en uppräknning av för detta ändamål nu anvisade medel med omkring 150 000 kronor. Sammanlagt bör delposten alltså upptagas till 1 600 000 kronor, vilket innebär en höjning med 175 000 kronor.

Till tvätt och renhållning beräknas en höjning av medelsbehovet med 370 000 kronor.

I anslutning till vad som anförts under föregående punkt i fråga om en förbättring av kostförhållandena erinrar departementschefen om att smärre

belopp anvisats av 1954—1956 års riksdagar för kostförbättringar i samband med försök att genomföra enhetskost vid vissa sjukhus. Hittills har sex sjukhus påbörjat sådan försöksverksamhet. Av brist på såväl medel som framför allt arbetskraft har emellertid detta program ej kunnat förverkligas. Av medicinalstyrelsen företagen utredning visar, att, medan dagkostnaden vid de statliga sinnessjukhusen år 1955 utgjorde i genomsnitt 2: 02 kronor, motsvarande kostnad vid kroppssjukhusen uppgick till 2: 83 kronor. Även om en del, cirka 15 öre, av denna skillnad kan förklaras av merkostnader för dietkost på kroppssjukhusen, är disproportionen betydande. Det anses angeläget, såväl att kosten ur råvarusynpunkt har en riktig och fullgod sammansättning som att erforderliga variationsmöjligheter kan uppnås. Departementschefen förordar, att kostpriset för nästa budgetår vid de 10 undersökta sjukhusen beräknas till i genomsnitt 2: 40 kronor per dag och vid övriga sjukhus till 2: 20 kronor per dag. Kostnadsökningen för ändamålet torde kunna uppskattas till i runt tal 1 600 000 kronor. Därvid framhålls angelägenheten av att den ökade medelstildelingen om möjligt användes också för att åstadkomma rationellare och därmed mindre personalkrävande tillredning och tillagning. Likaså understrykes vikten av att styrelsen vid fördelningen av förevarande delpost har sin uppmärksamhet riktad på de betydande variationerna i dagkostnaden de olika sjukhusen emellan.

Delposten till linne, gång- och sängkläder upptages till oförändrat belopp, medan delposterna till läkemedel m. m., till familjevård, till autobiler och transporter samt till patienternas sysselsättning och förströelse uppräknas med resp. 1 300 000, 425 000, 78 000 och 100 000 kronor. Vad särskilt angår den betydande uppräkningsposten, som för innevarande budgetår uppförts med 2 700 000 kronor, erinras om att de avsevärda framsteg, som under de sista åren gjorts beträffande behandlingen av vissa psykiska sjukdomstillstånd, lett till en alltmer ökad användning av medicamentös terapi. Många patienter har härigenom kunnat avsevärt förbättras eller återställas och sjukhusplatser har vunnits.

Posten till övriga utgifter höjes med 23 000 kronor, varvid departementschefen icke biträtt ett av styrelsen framlagt förslag om anvisande av medel för vidareutbildning av viss sjukvårdspersonal.

Vid bifall till vad nu förordats erfordras en höjning av medelsanvisningen med 5 070 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels en inom andra kammaren av herr *Johanson* i Västervik *m. fl.* väckt motion (II: 358), vari hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen under elfte huvudtiteln: Statens sinnessjukhus måtte besluta att dagkosthållet fastställas i enlighet med medicinalstyrelsens framställning till kronor 2: 50

vid de tio undersökta sjukhusen och till kronor 2: 30 vid de övriga samt att erforderliga medel ställes till förfogande härför,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson m. fl.* (I: 39) och den andra inom andra kammaren av fru *Thorsson m. fl.* (II: 28), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 1 under riksstatsens elfte huvudtitel, måtte besluta att anvisa 1 800 000 kronor på delposten Övriga utgifter: Inventarier under punkten Statens sinnessjukhus: Omkostnader,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sundelin* och *Lindblom* (I: 75) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 76), i vilka föreslagits, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta, att anslaget för engångsanskaffningar av inventarier till de statliga sinnessjukhusen måtte höjas från av departementschefen föreslaget belopp 450 000 kronor till 570 000 kronor, varvid det ökade beloppet helt anslås till erforderlig upprustning av centralköken, att kostanslaget för sinnessjukhusen beräknas efter kronor 2: 50 per vård dag vid de tio sjukhus, där enhetskost skall genomföras, och kronor 2: 30 vid övriga sjukhus samt att vederbörande anslag måtte uppräknas med erforderligt belopp,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Huss* och *Edström* (I: 74) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer* och fru *Thorsson* (II: 94), i vilka föreslagits att riksdagen måtte besluta, att studieverksamhet enligt medicinalstyrelsens förslag anordnas vid statens sinnessjukhus samt att 6 000 kronor härför måtte anslås.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 358, II: 28, II: 76 och II: 94.

Utskottet. Av den av medicinalstyrelsen begärda ökningen av förevarande anslag, 6 910 000 kronor, har departementschefen tillstyrkt ett belopp av 5 070 000 kronor. Skillnaden hänför sig i det väsentliga till delposterna Inventarier och Utspisning. I motionerna II: 358 samt I: 75 och II: 76 har yrkats, att kostpriset vid de 10 undersökta sjukhusen och vid övriga sjukhus beräknas till i genomsnitt 2 kronor 50 öre respektive 2 kronor 30 öre mot av departementschefen föreslagna 2: 40 resp. 2: 20. I sistnämnda båda motioner ävensom i motionerna I: 39 och II: 28 har därjämte, i kostförbättrande syfte, hemställts om en ytterligare utökad inventarieanskaffning. I motionerna I: 74 och II: 94 har understrukits angelägenheten av den av medicinalstyrelsen förordade fortbildningskursen för sjukvårdspersonal.

Utskottet finner de till grund för nu redovisade yrkanden liggande skälen i huvudsak bärande. Vad särskilt angår kosten är enligt utskottets mening disproportionen mellan dagkostnaden vid de statliga sinnessjukhusen och

motsvarande kostnad vid kroppssjukhusen fortfarande alltför stor. För att sinnessjukvården skall erhålla en med kroppssjukhusen likvärdig koststandard synes i första hand en upprustning av maskin- och inventariebeståndet böra åstadkommas. En sådan upprustning skulle samtidigt innebära ökade möjligheter till en rationellare och därmed mindre personalkrävande tillredning och tillagning.

Om utskottet sålunda allmänt sett ställer sig positivt till här förevarande motionsyrkanden finner sig utskottet ändock icke heller i detta sammanhang böra i vidare mån biträda motionerna, än att utskottet — med godtagande av departementschefens förslag som ett steg mot ytterligare förbättring av standarden — uttalar en förväntan, att de synpunkter utskottet ovan anfört särskilt beaktas vid bedömandet av medelsbehovet för budgetåret 1958/59.

I övrigt har utskottet icke funnit anledning till särskilt yttrande i anledning av Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 74 och II: 94, II: 358, I: 39 och II: 28 samt I: 75 och II: 76, sistnämnda fem motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 46 545 000 kronor;

II. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 74 och II: 94, II: 358, I: 39 och II: 28 samt I: 75 och II: 76 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande koststandarderna och personalutbildningen vid sinnessjukhusen.

26:o) *Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 166) vilket innebär en ökning av anslaget med 15 000 kronor med hänsyn till belastningen och väntad ökning av patientantalet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

27:o) *Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 33, s. 167—171) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utbildning av sinnessjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till *Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 491 000 kronor.

Enligt de av 1954 års riksdag godkända riktlinjerna för grundutbildningen av sjukvårdspersonal vid statens sinnessjukhus skall utbildningen omfatta omkring två år. Utbildningen tog sin början våren 1956. Under budgetåret 1957/58 kommer sålunda denna utbildning att vara genomförd i full utsträckning. Departementschefen beräknar ett ökat medelsbehov med cirka 71 000 kronor för arvoden åt föreläsare.

För den teoretiska och praktiska utbildningen finnes f. n. inrättade 27 instruktionsskötersketjänster, varav 16 i lönegrad Ce 20 och 11 i lönegrad Cg 20. Av sistnämnda antal har 2 inrättats fr. o. m. den 1 december 1956 efter särskilt av Kungl. Maj:t med stöd av 1956 års riksdags bemyndigande genom beslut den 14 september 1956 lämnat medgivande. Departementschefen föreslår, att av förenämnda 11 extra befattningar nio nu placeras i Ce 20.

Den vid Ulleråkers sjukhus anordnade kursverksamheten handhas f. n. av två arvodesavlönade befattningshavare. Det anses skäligt, att dessa nu beredes pensionsberättigande anställning. Tjänsten såsom föreståndarinna bör därvid placeras i lönegrad Ce 22 och instruktionsskötersketjänsten i lönegrad Ce 20.

För vikariatsersättningar beräknas en höjning av medelsanvisningen med 5 000 kronor. För höjningen av det rörliga tillägget beräknas 13 000 kronor. Totalt uppräknas anslaget med 134 000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag om ökad medelsanvisning för grundutbildningen ansluter sig till den av riksdagen år 1954 i princip godkända utbildningsplanen. Med hänsyn härtill och då förslagen i övrigt under förvarande punkt icke föranlett någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för utbildning av sinnessjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	210 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	319 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	96 000

Summa kronor 625 000;

b) till *Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

28:o) **Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 171 och 172), vilket innebär en ökning av anslaget med 6 000 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 000 kronor.

29:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 172 och 173) samt under erinran, att anslaget i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

30:o) **Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett.** Kungl. Maj:t har (punkt 36, s. 173 och 174) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 225 000 kronor.

Psykiatriska lasarettavdelningar har hittills inrättats i mycket obetydlig omfattning. Statsbidrag utgår sålunda f. n. till endast en sådan avdelning i Linköping. Härutöver har dock provisoriska avdelningar inrättats vid sex lasarett (Norrköping, Örebro, Eskilstuna, Vänersborg, Borås och Karlstad). Då byggnadstillstånd under år 1956 kunnat lämnas för sex psykiatriska lasarettavdelningar med en sammanlagd byggnadskostnad om i runt tal 12 000 000 kronor, torde emellertid antalet platser så småningom komma att bli icke oväsentligt större. Departementschefen finner det synnerligen tillfredsställande, att planerna på en utbyggnad av den psykiatriska lasarettsvården kunnat förverkligas i sådan omfattning, och vill framhålla angelägenheten av att denna utveckling fortsätter. Det synes emellertid tveksamt om alla i medicinalstyrelsens anslagsäskanden redovisade nya avdelningar hinner färdigställas i sådan tid, att statsbidrag till driftkostnaderna kan komma att utgå redan för kalenderåret 1957, d. v. s. under budgetåret 1957/58. Med hänsyn härtill och med beaktande av de senaste årens belastningssiffror anser han sig böra förordna, att anslaget för nästa budgetår upptages till 300 000 kronor, vilket innebär en höjning med 75 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ollén m. fl.* (I: 292) och den andra inom andra kammaren av herr *Rimmerfors m. fl.* (II: 310), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta om ett anslag till S:t Lukasstiftelsen på 25 000 kronor för innevarande budgetår.

Beträffande motiveringen till yrkandet hänvisas till motionen II: 310.

Utskottet. Såsom motionärerna anfört har utskottet tidigare haft att taga ställning till frågan om anslag till S:t Lukasstiftelsen i anledning av motion vid 1955 års riksdag. Riksdagen beslöt då att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört, nämligen att närmare utredning i vissa angivna hänseenden ävensom i vad mån ett undantag i detta särskilda fall kunde medges från den allmänna regeln om största varsamhet vid utvidgning av den statliga bidragsgivningen till att avse nya ändamål inte kunnat verkställas av utskottet, men att utskottet fann det angeläget, att Kungl. Maj:t, för den händelse stiftelsen själv skulle inkomma med en framställning av motsvarande innebörd som motionernas, skulle göra frågan till föremål för en förutsättningslös utredning.

S:t Lukasstiftelsen har numera hos Kungl. Maj:t ansökt om bidrag. I ärendet har därefter utlåtanden avgivits av pensionsstyrelsen och medicinalstyrelsen, vilka båda tillstyrkt framställningen.

Då ärendet sålunda är under Kungl. Maj:ts prövning förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t, i den mån en utredning, verkställd efter de av riksdagen uppdragna riktlinjerna, därtill föranleder, för riksdagen framlägger härav betingade förslag. I avvaktan härpå finner sig utskottet icke böra tillstyrka yrkandena i förevarande motioner.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

I. att riksdagen må till *Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor;

II. att motionerna I: 292 och II: 310 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

31:o) *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lätt-skötta sinnessjuka.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 174 och 175) samt under erinran, att anslaget i gällande riksstat uppförts med 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

32:o) *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 175 och 176), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 970 000 kronor.

33:o) **Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 176—178), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 20 000 kronor med hänsyn till förändringar av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem på Salbohed, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	119 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	185 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	86 400

Summa kronor 394 000;

b) till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 394 000 kronor.

34:o) **Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 178—180), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 3 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 195 900 kronor.

35:o) **Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, s. 180—183) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem i Vänersborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 208 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 193 000 kronor.

Departementschefen föreslår överförande å extra ordinarie stat av en vårdarinnetjänst i lönegrad Cg 10.

Personalen vid hemmet synes med hänsyn till klienteletts omfattning och svårighetsgrad vara underdimensionerad. I avbidan på de förslag rörande hemmets organisation, som senare under innevarande år torde komma att avlämnas av statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande, förordas att personalen provisoriskt förstärkes med ett biträde i lönegrad Cg 5. Befattningshavaren anses lämpligen böra benämnas avdelningsbiträde. Kostnaderna för ändamålet uppskattas till omkring 7 600 kronor.

De automatiska förändringarna beräknas medföra en höjning av anslaget med 7 000 kronor. Medelstilledningen bör sålunda höjas med 14 600 eller i runt tal 15 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem i Vänersborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	41 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	117 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	44 200

Summa kronor 208 000;

b) till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 208 000 kronor.

36:o) *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 183 och 184), vilket innebär en med 3 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 94 000 kronor.

37:o) *Bidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna*. Kungl. Maj:t har (punkt 43, s. 184—186) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Medelsbehovet för att täcka redan inkomna men ännu ej beviljade ansökningar om statsbidrag för uppförande m. m. av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna uppgår enligt skolöverstyrelsens och medicinalstyrelsens framställningar — efter avdrag av för ändamålet disponibla medel — till (2 915 000 + 2 490 000) 5 405 000 kronor. Departementschefen finner sig dock icke kunna tillstyrka, att förevarande anslag för nästa budgetår upptages med högre belopp än 2 500 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

38:o) *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna*. Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 186—189) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 740 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 7 930 000 kronor.

Skolöverstyrelsen har föreslagit att under nästa budgetår anordnas ytterligare en utbildningskurs för utbildning av vårdarinnor vid särskolorna för psykiskt efterblivna. I anslutning härtill erinrar departementschefen om vad som i motsvarande sammanhang anfördes i föregående års statsverksproposition (XI ht., p. 49) beträffande den av 1951 års sinnesslövsutredning i dess år 1955 avlämnade betänkande III föreslagna, för vårdpersonal inom detta vårdområde speciellt avpassade utbildningen i anslutning till yrkeskolorna. Denna utbildning torde under budgetåret 1957/58 komma att anordnas i sådan omfattning, att förstnämnda utbildningskurs då kan bli överflödig. Enligt vad som inhämtats planerar nämligen åtminstone tre huvudmän att inom kort tid påbörja en kursverksamhet i enlighet med utredningens förslag. Då behovet av sådan utbildning på detta område är stort, framhålles angelägenheten av att såväl vederbörande tillsynsmyndigheter som huvudmännen har sin uppmärksamhet riktad på denna fråga. Med hänsyn till det anförda är departementschefen icke beredd förorda, att medel nu ånyo anvisas för den av skolöverstyrelsen föreslagna utbildningskursen. Därest en kursverksamhet i enlighet med utredningens förslag icke skulle kunna anordnas i tillräcklig omfattning redan under budgetåret 1957/58, anses dock Kungl. Maj:t böra erhålla riksdagens bemyndigande att från förevarande anslag ställa ett belopp av omkring 8 000 kronor till skolöverstyrelsens förfogande för ytterligare en sådan kurs.

I fråga om statsbidraget till Söderhaga och Sävstaholms skolhem — vilka är avsedda för i princip samma klientel som de statliga skol- och yrkeshemmen på Salbohed och i Vänersborg — erinras om att Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande genom beslut den 29 juni 1956 godkänt avtal rörande verksamheten vid hemmen under år 1956. Avtalen innebär bl. a., att särskilt statsbidrag till driftkostnaderna må för nämnda år utgå med belopp, högst motsvarande det av skolöverstyrelsen eller riksräkenskapsverket efter vederbörlig granskning av hemmets räkenskaper och förvaltning funna verkliga underskottet å hemmets drift för bidragsåret, dock beträffande Söderhaga med högst 5 325 kronor för varje av skolöverstyrelsen godkänd, i avtalet avsedd plats samt beträffande Sävstaholm med högst 7 335 kronor för varje sådan plats. Departementschefen förutsätter, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att inom i huvudsak den kostnadsram, som angivits i skolöverstyrelsens anslagsäskanden, med vederbörande huvudman träffa avtal rörande den fortsatta verksamheten vid dessa båda hem.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknas till 8 740 000 kronor. Förslaget innebär en ökning av medelsanvisningen med 810 000 kronor.

Utskottet vill i likhet med departementschefen understryka angelägenheten av utbildning för vårdarinnor vid särskolorna för psykiskt efterblivna och har icke funnit anledning till erinran mot att Kungl. Maj:t erhåller riksdagens bemyndigande att, därest så erfordras, från förevarande anslag ställa ett belopp av omkring 8 000 kronor till skolöverstyrelsens förfogande för ytterligare en kurs.

Utskottet tillstyrker vidare, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att med vederbörande huvudmän träffa avtal om den fortsatta verksamheten vid Söderhaga och Sävstaholms skolhem.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 740 000 kronor.

39:o) **Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, s. 189—194) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 465 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 275 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har föreslagit, att även under nästa budgetår ett belopp om 20 000 kronor anvisas såsom bidrag till anordnande vid Johannes-

bergs särskola och vårdanstalt av en utbildningskurs för vårdpersonal vid anstalter för psykiskt efterblivna. I anslutning härtill erinrar departementschefen om vad han i motsvarande sammanhang anfört under föregående anslag beträffande den av 1951 års sinnesslövsutredning föreslagna, för vårdpersonal inom detta vårdområde speciellt avpassade utbildningen i anslutning till yrkesskolorna. Med hänsyn till vad där anförts är han icke beredd förorda, att medel nu ånyo anvisas för nämnda utbildningskurs vid Johannesberg. Därest en kursverksamhet i enlighet med utredningens förslag icke skulle kunna anordnas i tillräcklig omfattning redan under budgetåret 1957/58, anses dock Kungl. Maj:t böra erhålla riksdagens bemyndigande att från förevarande anslag ställa ett belopp om 20 000 kronor till förfogande såsom bidrag till ytterligare en sådan utbildningskurs.

Då vid vårdanstalterna alltjämt finnes en stor grupp föreståndare m. fl., som saknar erforderlig utbildning, förordas att en utbildningskurs för i första hand föreståndare vid dessa anstalter anordnas jämväl under nästa budgetår. Kursplan m. m. anses kunna utformas i huvudsaklig överensstämmelse med planen för innevarande års kurs. Kostnaderna för ändamålet beräknas till 11 000 kronor.

För att möjliggöra sjukgymnastisk behandling av patienter med centralmotoriska rubbningar har Svenska föreningen för psykisk hälsovård för tiden fram till den 1 juli 1957 anställt en gymnastikdirektör, som avlönas genom bidrag från Föreningen Rädda barnen. Efter nämnda tidpunkt kan sådant bidrag icke längre utgå. Kostnaderna för verksamheten torde då såvitt angår de s. k. plananstalterna komma att bestridas av landstingen. Det synes angeläget, att verksamheten fullföljes även för riksanstalternas del. Därför förordas, att statsbidrag för ändamålet får utgå med i runt tal 4 000 kronor.

Beträffande ett medicinalstyrelsens i anslutning till 1951 års sinnesslövsutrednings betänkande framlagt förslag om införande av statsbidrag för s. k. halvöppen vård av psykiskt efterblivna — d. v. s. vård på daghem och externa arbets- och sysselsättningsavdelningar — framhålles, att det givetvis är angeläget att sådan vård i tillräcklig omfattning kan erbjudas härför lämpade efterblivna. De initiativ som härutinnan tagits främst av Stockholms stad och de erfarenheter — bl. a. ur vårdsynpunkt — som därvid vunnits anses mana till efterföljd. Ur ekonomisk synpunkt torde dessutom en sådan vårdform ställa sig fördelaktig för huvudmännen. Departementschefen erinrar om att statsbidragsgivningen till kommunerna f. n. är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, bl. a. på grundval av förslag från allmänna statsbidragsutredningen. Avsikten är att i möjligaste mån förenkla statsbidragsgivningen genom undvikande av speciella bidrag. Med hänsyn härtill tillstyrkes icke det föreslagna särskilda bidraget.

Anslaget upptages till 8 465 000 kronor, vilket innebär en ökning av medelsanvisningen med 190 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Aastrup* (I: 28) och den andra inom andra kammaren av fröken *Liljedahl* och herr *Rimmerfors* (II: 32) har hemställts, att i enlighet med medicinalstyrelsens förslag 95 000 kronor anslås för halvöppen daghemsvård för psykiskt efterblivna.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 32.

Utskottet. Departementschefen och motionärerna är överens om, att de initiativ som tagits främst av Stockholms stad i fråga om vård på daghem och externa arbets- och sysselsättningsavdelningar för psykiskt efterblivna synes mana till efterföljd. De skäl som av departementschefen ändock anförts mot införande av statsbidrag för ifrågavarande verksamhet torde icke vara av beskaffenhet att hindra en omprövning av frågan. Under pågående överväganden inom Kungl. Maj:ts kansli rörande möjligheterna att förenkla statsbidragsgivningen är utskottet icke berett att nu tillstyrka yrkandet i motionerna. Utskottet vill emellertid framhålla önskvärdheten av att Kungl. Maj:t ägnar särskilt beaktande åt möjligheterna att i lämplig form bereda verksamheten det stöd, som befinner sig erforderligt.

Kungl. Maj:ts förslag har i övrigt icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 28 och II: 32 till *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 465 000 kronor.

40:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 194—198) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 349 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 261 000 kronor.

Antalet sjukvårdspersonal på anstaltens vårdavdelningar uppgår f. n. till 52, motsvarande 1 befattningshavare på 4,2 patienter. Statens sjukhusutredning har i sitt betänkande angående sinnessjukvården räknat med att det i genomsnitt erfordras en vårdtjänst på närmare tre patienter. Det anses icke finnas anledning att räkna med avsevärt mindre personalbehov på förevarande anstalt, där klientelet måste anses vara förhållandevis personalkrävande. Departementschefen föreslår därför en utökning av vårdpersonalen med ytterligare två sköterskor i lönegrad Ce 10. Förenämnda relationstal mellan sjukvårdspersonal och patienter skulle då förbättras till omkring 1 på 4.

I syfte att överläkaren, läkaren och första föreståndarinnan skall beredas ytterligare avlastning från expeditionellt arbete genom tillgång till kvalificerad biträdes hjälp i tillräcklig omfattning förordas att den nuvarande halvtidstjänsten som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång utbytes mot en heltidstjänst. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör befattningen samtidigt uppflyttas till kanslibiträdestjänst i lönegrad Ce 11.

Till arvoden för särskilda läkargöromål beräknas 2 000 kronor.

För avlöningar till extra arbetskraft har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av i runt tal 25 000 kronor, varav för anlåtande av timanställd sjukgymnast omkring 6 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att patienterna kan erhålla tillgång till sjukgymnastisk behandling i den omfattning medicinalstyrelsen föreslagit, förordas att sistnämnda belopp uppräknas med 2 000 till 8 000 kronor. Med hänsyn till genomförda löneökningar m. m. beräknas vidare en höjning av medelsanvisningen med 3 000 kronor.

Folkskollärartjänsten vid anstalten är f. n. placerad i lönegrad Ce 21. Med stöd av ett av 1956 års riksdag lämnat bemyndigande har dock Kungl. Maj:t genom beslut den 12 oktober 1956 bemyndigat direktionen för anstalten att förordna innehavaren av nämnda folkskollärartjänst att, räknat fr. o. m. den 1 juli 1956 tills vidare t. o. m. den 30 juni 1957 och under förutsättning att successionsförordnande å tjänsten ej meddelas, mot vikariatslön bestrida göromål, som ankommer på tjänsteman i 23 lönegraden. Då departementschefen anser befattningshavarens ställning och arbetsuppgifter böra i vissa hänseenden klarläggas är han icke beredd att nu taga definitiv ställning till frågan om tjänstens lönegradsplacering eller benämning. Då emellertid en placering i 23 lönegraden med utgångspunkt från nu rådande förhållanden synes motiverad, förordas att tjänsten tills vidare placeras i lönegrad Ce 23 under benämningen föreståndare.

De automatiska utgiftsökningarna beräknas till 56 500 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits erfordras en ökning av medelsanvisningen med i runt tal 88 000 kronor.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor framlagda förslag om uppflyttning av en kontorsbiträdestjänst till tjänst som kanslibiträde i Ce 11. Vad departementschefen i övrigt föreslagit under förevarande punkt har inte heller givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	640 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	5 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	394 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	309 600

Summa kronor 1 349 000;

b) till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 349 000 kronor.

41:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 199—201), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 47 500 kronor, varav 30 000 kronor utgör kostnad för installation av en telefonväxel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 439 400 kronor.

42:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Ferieresor för elever m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 201 och 202), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Ferieresor för elever m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

43:o) **Bidrag till föreningen Margarethahemmet för sanering av hemmets ekonomi.** Kungl. Maj:t har (punkt 50, s. 202—204) föreslagit riksdagen att till Bidrag till föreningen Margarethahemmet för sanering av hemmets ekonomi för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 115 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 240 000 kronor.

Föreningen Margarethahemmet har tidigare vid fem tillfällen erhållit särskilt ekonomiskt stöd från statens sida för täckande av underskott å driften av föreningens epileptikerhem. Sålunda beviljade 1952 års riksdag föreningen ett ränte- och amorteringsfritt lån å 90 000 kronor för att täcka viss del av under åren 1949—1951 uppkomna förluster. Vidare har föreningen av 1953—1956 års riksdagar beviljats bidrag å tillhoppa (3 × 130 000 + 240 000) 630 000 kronor i anledning av under åren 1952—1955 uppkomna underskott å hemmets drift.

Nu föreliggande framställning avser bidrag för täckande av den förlust, som under år 1956 beräknats uppkomma å driften av föreningens förenämnda epileptikerhem. Denna förlust hade ursprungligen beräknats uppgå till i runt tal 200 000 kronor. Medicinalstyrelsen har med verkan fr. o. m. den 1 juli 1956 och tills vidare genomfört en höjning av vårdavgiften vid hemmet till 12 kronor per vård dag. Denna höjning beräknas medföra en inkomstökning under senare halvåret 1956 på omkring 40 000 kronor. Nämnda förlust torde sålunda kunna reduceras till (200 000 — 40 000) 160 000 kronor. Av detta underskott kan föreningen med anlåtande av inflytande räntemedel täcka ett belopp av omkring 45 000 kronor. Återstoden av underskottet, 115 000 kronor, skulle föreningen nödgas bestrida genom minskning av sina kapitaltillgångar, därest det äskade statsbidraget icke beviljades.

Med hänsyn härtill och till angelägenheten av att epileptikerhemmets fortsatta verksamhet säkerställes, anser sig departementschefen i likhet med medicinalstyrelsen och statskontoret böra tillstyrka, att medel anvisas för att möjliggöra ett särskilt bidrag till föreningen för täckande av dess förluster å hemmets drift jämväl under år 1956. Såsom villkor för statsbidragets åtnjutande torde liksom f. n. böra gälla, att en av medicinalstyrelsen utsedd revisor skall äga deltaga i granskningen av hemmets räkenskaper.

Utskottet. Med hänsyn till storleken av den sammanlagda förlusten å driften av föreningens epileptikerhem under år 1956 och tidigare förordar utskottet, att riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts förslag, oaktat förlusten genom höjda vårdavgifter blivit mindre än beräknat. Utskottet föreslår, att det liksom tidigare år får ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, huruvida hela det anvisade beloppet skall disponeras.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till föreningen Margaretha-hemmet för sanering av hemmets ekonomi* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 115 000 kronor.

44:o) **Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 204—206) föreslagit riksdagen att till **Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn** för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 256 000 kronor.

Det av föreningen Mellansjö skolhem drivna hemmet för vård av psykopatiska och nervösa barn är numera det enda återstående enskilda hem av detta slag, som åtnjuter statsbidrag till verksamheten enligt särskilt avtal. Genom beslut den 7 juni 1956 har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande fastställt avtal med föreningen rörande verksamheten vid och bidrag till driften av ifrågavarande skolhem under år 1956. Avtalet innebär

bl. a., att särskilt statsbidrag till driftkostnaderna må utgå med 3 800 kronor för vårdplats och år. Vårdavgiften för å hemmet intagen utgör 17 kronor för dag.

Föreningen har sedermera uppsagt detta avtal fr. o. m. den 1 januari 1957 samt hemställt om upprättande av nytt avtal fr. o. m. samma dag. Föreningens avtalsförslag innebär vissa höjningar av såväl statsbidrag som vårdavgift för att kunna täcka beräknade kostnadsökningar. Statsbidraget skulle höjas från 3 800 till 6 000 kronor per plats och år samt vårdavgiften från 17 till 20 kronor per vård dag. Kostnadsökningarna föranledes av dels inträffade pris- och löneökningar, dels ock framställda önskemål om personalförstärkningar m. m. Den för ändamålet erforderliga höjningen av medelsanvisningen beräknas av föreningen uppgå till omkring 40 000 kronor för år 1957. Vidare har en minskning av platsantalet vid hemmet från f. n. i genomsnitt 40 till 32 ifrågasatts.

I detta sammanhang erinras om att frågan om hemmets ställning, organisation och finansiering på grundval av en särskild utredning behandlades vid 1954 års riksdag (prop. nr 126/1954). Därvid förutsattes bl. a., att platsantalet vid hemmet skulle successivt minskas från då 47 till 38 för att möjliggöra en höjning av vårdens kvalitet. Det framhölls emellertid, att en ytterligare reducering till 32 i och för sig vore angelägen men med hänsyn till rådande platsbrist då icke kunde förordas. Beträffande det statliga stödet till hemmets drift förordades, att detsamma alltjämt skulle utgå i form av ett fast platsbidrag beräknat efter det faktiska bidragsbehovet vid hemmet. Under förutsättning bl. a. att platsantalet vid hemmet endast reduceras till 38, samt att vårdavgiften bibehålles oförändrad, har medicinalstyrelsen ansett det ökade bidragsbehovet för år 1957 kunna minskas till 23 000 kronor. Det synes emellertid icke möjligt att på grundval av hittills föreliggande material nu taga ställning vare sig till de för ändamålet eventuellt erforderliga höjningarna av statsbidrag och vårdavgift eller till den ifrågasatta minskningen av platsantalet. Därför förordas att det — därest riksdagen icke framställer erinran häremot — må ankomma på Kungl. Maj:t att inom den anslagsram, som härefter angives, och med giltighet fr. o. m. den 1 januari 1957 med huvudmannen för hemmet träffa ändrat avtal rörande verksamheten där. Därvid bör — förutom statsbidragets storlek och en eventuell minskning av platsantalet — även prövas, huruvida vårdavgiften vid hemmet, vilken som förut anförts f. n. uppgår till 17 kronor för dag, skall höjas i den utsträckning, som kan erfordras för att bibehålla i stort sett nuvarande relation till statsbidraget.

För statsbidrag till de kommunala anstalterna beräknas oförändrat belopp, 104 000 kronor.

För det särskilda statsbidraget till Mellansjö skolhem har för innevarande budgetår beräknats 152 000 kronor. Vid ett godtagande av medicinalstyrelsens förslag skulle för detta ändamål erfordras omkring 175 000 kronor. Det

totala medelsbehovet skulle i så fall uppgå till 279 000 kronor. Med hänsyn till de osäkra faktorer, som enligt vad förut anförts påverkar beräkningarna, förordar departementschefen dock, att anslaget för nästa budgetår avrundas uppåt till 300 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran met vad departementschefen anført och föreslagit och hemställer därför,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

45:o) **Karolinska sjukhuset: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 52, s. 207—226) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957 föreslagna ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Karolinska sjukhuset: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 28 927 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 25 070 000 kronor.

I sitt nyligen avgivna betänkande (SOU 1956:38) har 1951 års strålskyddskommitté framlagt förslag till ny strålskyddslagstiftning samt omorganisation av radiofysiska institutionen. Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling.

Kommitténs lagförslag syftar till att åstadkomma dels vidgade möjligheter till kontroll över radiologiskt arbete och annan befattning med radioaktiva ämnen dels ock större frihet än f. n. för tillsynsorganet att anpassa strålskyddskontrollen allt efter skaderisken i de skilda slag av verksamhet, vari s. k. joniserande strålning numera i ökad omfattning finner användning. Organisatoriskt innebär kommittéförslaget bl. a. tillskapande av ett särskilt organ för de beslutande befogenheterna enligt strålskyddslagen samt en omorganisation och förstärkning av radiofysiska institutionens tillsynsavdelningar. Med hänsyn till förslagens omfattning torde proposition i ämnet icke hinna föreläggas årets riksdag före utgången av för anslagspropositioners avlämnande föreskriven tid.

Under de år strålskyddskommitténs arbete pågått har på grund av den starka expansionen på området och ej minst aktualiseringen av skyddsfrågorna i samband med atomenergins utnyttjande uppstått ett ackumulerat behov av personalförstärkningar vid radiofysiska institutionen. En partiell upprustning inom ramen för nuvarande organisation kan därför enligt departementschefens mening icke uppskjutas i avvaktan på att kommitténs mera vittgående förslag upptages till prövning. Därför föreslås att tillsyns-

avdelningarna fr. o. m. budgetåret 1957/58 erhåller viss personalförstärkning. Vid avdelning A, som handhar tillsynen över röntgendiagnostikanläggningar och anläggningar för tekniskt röntgenarbete m. m., bör två assistenter anställas. Avdelning B, som övar tillsyn över röntgenterapianläggningar samt biträder med fysikaliska mätningar m. m. för sjukvården vid radiumhemmet, bör förstärkas med en strålskyddsinspektör, två assistenter samt ett laboratoriebiträde. Vid avdelning C, som utövar kontroll över befattning med radioaktiva ämnen m. m., erfordras en strålskyddsinspektör och ett laboratoriebiträde. Vidare bör institutionens blodlaboratorium erhålla ett laboratoriebiträde, varjämte kanslipersonalen bör utökas med ett kontorsbiträde. Samtliga nu berörda befattningar anses tills vidare böra inrättas såsom extra. Vidare förordas att det får ankomma på Kungl. Maj:t att med beaktande av vad härutinnan må komma att anföras i remissutlåtandena över kommittéförslaget, vilket omfattar samtliga här föreslagna tjänster, meddela beslut i fråga om tjänsternas lönegradsplacering. I anslutning härtill föreslås tre befintliga arvodesbefattningar, två såsom assistent och en såsom laboratoriebiträde, få Cg-sättas samt löneställningen för en assistent i Cg 15 omprövas. Slutligen föreslås med hänsyn till att ökat biträde av medicinsk expertis är nödvändigt i blodkontrollarbetet vid institutionen, att 6 000 kronor beräknas för arvode åt en medicinsk expert.

Departementschefen förordar inrättande av en tjänst som laboratoriebiträde i Cg 13 vid det cytologiska laboratoriet.

Vid kvinnokliniken anses det ökade behovet av psykiatrisk expertis böra tillgodoses genom inrättande av en biträdande överläkartjänst i Ce 30. Dessutom förordas att tjänstgöringstiden för ett kontorsbiträde vid kliniken utökas från halvtid till heltid.

Förslag om inrättande av en laboratur i medicin, särskilt reumatologi vid karolinska institutet har efter föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet förelagts riksdagen. Vid bifall till detta förslag kan den nuvarande biträdande överläkartjänsten i Ce 30 vid reumatologiska avdelningen indragas. Däremot tillkommer på sjukhusets stat ett arvode om 1 500 kronor till den laborator, som tillika skall vara överläkare vid avdelningen. Departementschefen tillstyrker inrättande av en förste underläkartjänst vid den reumatologiska avdelningen, vilket förslag ansluter sig till vad som förordats av 1955 års sakkunniga för reglering av anställningsförhållandena för bl. a. vissa läkare vid karolinska sjukhuset.

Vid envar av de medicinska och kirurgiska klinikerna bör i enlighet med i proposition nr 212/1954 framlagda förslag tillkomma en förste underläkare.

Vidare förordas inrättande vid brännskadeavdelningen av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 med halvtidstjänstgöring.

För inrättande av en postoperativ avdelning erfordras anställande av $1\frac{1}{2}$ sjuksköterskor i Ce 12 och $1\frac{1}{2}$ undersköterskor i Ce 7. Genom avdelningens inrättande torde en viss lättnad kunna beredas personalen på vårdavdelningarna i dess f. n. stora arbetsbörda.

Departementschefen finner övertygande skäl vara anförda till stöd för inrättande av en tjänst som förste underläkare på heltid vid narkosavdelningen. Han tillstyrker därför detta förslag.

En med 1 000 kronor ökad medelsanvisning för anställande av personal vid klinikens elektoretinogramlaboratorium föreslås.

I enlighet med i proposition nr 55/1956 framlagt förslag om överflyttande till karolinska sjukhusets hudklinik av den vid garnisonssjukhuset tidigare bedrivna vården av militära hud- och könspatienter anses vid hudkliniken böra tillkomma en biträdande överläkare i Ce 30. Samtidigt härmed kan en tjänst som regementsläkare i Ce 29 vid garnisonssjukhuset indragas.

Ett laboratoriebiträde i Cg 11 vid audiologiska laboratoriet föreslås överförd på extra ordinarie stat.

Vid radiumhemmets röntgenbehandlingsavdelning anses böra tillkomma ett laboratoriebiträde i Cg 11. Vidare föreslås att ett halvtidsanställt sjukvårdsbiträde i Cg 5 vid den gynekologiska avdelningen ersättes med ett heltidsanställt sådant i Ce 5.

I anslutning till av 1955 års sakkunniga för reglering av anställningsförhållandena för bl. a. vissa läkare vid karolinska sjukhuset framlagt förslag till läkarorganisation vid karolinska sjukhuset tillstyrkes inrättande vid barnkliniken av två biträdande överläkartjänster i Ce 30. Vid bifall till detta förslag kan en andre underläkartjänst indragas och nuvarande arvode till konsulterande pediatriker, 7 500 kronor, bortfalla. Departementschefen förordar vidare i likhet med förenämnda sakkunniga, att vid barnpsykiatriska avdelningen får tillkomma en förste underläkare.

Vid röntgendiagnostiska avdelningen anses på grund av det till följd av reumatologiska avdelningens tillkomst ökade arbetet böra inrättas en tjänst som översköterska i Ce 14.

Departementschefen är icke beredd tillstyrka en av direktionen begärd personalförstärkning vid det fysiologiska centrallaboratoriet.

I fråga om den kemiska laborativverksamheten vid karolinska sjukhuset, som f. n. är uppdelad på ett centrallaboratorium samt ett stort antal lokalt åtskilda kliniklaboratorier, har direktionen förklarat, att verksamheten i princip bör ställas under laborativöverläkarens ledning. I syfte att undersöka möjligheterna att åstadkomma en ur driftekonomisk synpunkt lämpligare laborativorganisation vid sjukhuset har numera genom sjukhusledningens försorg utförts en detaljerad organisationsundersökning. Departementschefen förordar i princip, att den kemiska laborativverksamheten vid sjukhuset ställs under överläkarens vid centrallaboratoriet ledning. I likhet med direktionen anser han emellertid, att frågan om chefskapet för kliniklaboratorierna bör göras beroende av resp. klinikchefs önskan. Det förutsättes emellertid, att undantag från principen om en enhetlig ledning av laborativverksamheten endast skall förekomma, då undervisningens eller forskningens intressen så kräver. Den föreslagna organisationen låter

sig f. n. icke helt genomföras på grund av rådande lokalbrist för centrallaboratoriet. Det är emellertid angeläget att i avbidan på tillkomsten av en nybyggnad för centrallaboratoriet, varom förslag senare kommer att underställas 1957 års riksdag, de åtgärder redan nu vidtages, som är ägnade att medföra en ur rationaliserings- och driftekonomisk synpunkt bättre laboratorieorganisation. En förutsättning härför är, att centrallaboratoriet erhåller personalförstärkning. Därför förordas, att vid det kemiska centrallaboratoriet fr. o. m. nästa budgetår inrättas följande befattningar, nämligen en översköterska i Ce 15, två översköterskor i Ce 14, ett laboratoriebiträde i Ce 13 och ett laboratoriebiträde i Ce 11.

Vidare föreslås en förstärkning av läkarpersonalen vid patologiska avdelningen med en förste underläkare.

Det genom lungkliniken tillkomst starkt stegrade behovet av blod kan icke tillgodoses med mindre blodgivarcentralen erhåller personalförstärkning. I nära anslutning till direktionens förslag förordar departementschefen anställande vid blodgivarcentralen av en förste underläkare på halvtid, en översköterska i Ce 14, ett laboratoriebiträde i Ce 13 samt ett kanslibiträde i Ce 11. Därjämte tillstyrkes, att ett extra kontorsbiträde vid centralen beredes extra ordinarie anställning.

För att tillgodose det alltmer stegrade behovet av odontologisk expertis förordas anvisande av 3 000 kronor i arvode åt konsulterande tandläkare.

Vidare föreslås anställande av 7 undersköterskor i Ce 7 i utbyte mot lika många sjukvårdsbiträden i Ce 6. För att kompensera bortfall av elevarbetskraft bör tillkomma 3 undersköterskor i Ce 7, 1 barnsköterska i Ce 6/7 samt $7\frac{3}{4}$ sjukvårdsbiträden i Ce 5.

Departementschefen förordar, att 25 ekonomibiträden i Cg 5 överföres till extra ordinarie stat. Vidare bör fem översköterskor uppflyttas från Ca 14 till Ca 15 samt en sjuksköterska i Ce 12 uppflyttas till översköterska i Ce 14.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrkes, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen en psykologassistent från Ce 19 till Ce 22, en förste reparatör i Ca 15 till röntgentekniker i Ca 17, varvid förutsattes, att tjänsten icke längre redovisas bland maskinpersonalen, en översköterska vid det kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet från Ca 14 till Ca 15, tre barnmorskor med ständig nattjänstgöring från Ca 14 till Ca 15 samt två kontorsbiträden till kanslibiträden i Ce 11.

De framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar med 581 200 kronor. För vikariatsersättningar beräknas en ökning med 91 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen med 98 000 kronor för löneklassuppflyttningar, 296 000 kronor för höjd ersättning vid tjänstgöring på s. k. obekvämt arbetstid samt 992 000 kronor för lönehöjningen fr. o. m. år 1956. I proposition nr 55/1956 beräknades medel för avlöning till vid lungklini-

kerna resp. endokrinologiska avdelningen nytillkommande personal under endast ett halvt år resp. ett kvartal. På grund härav erfordras nu en uppräknig av medelstilldelningen med 1 798 800 kronor. Om, såsom förefaller sannolikt, den sistnämnda avdelningen ej kommer att tas i bruk under hela budgetåret, bör härpå belöpande belopp innehållas.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 28 927 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 3 857 000 kronor. Vid anslagsberäkningen har hänsyn tagits till i proposition nr 132/1956 förutsatt kostnadsminskning.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mannerskantz m. fl.* (I: 202) och den andra inom andra kammaren av herrar *Östlund* och *Edlund* (II: 221) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte för budgetåret 1957/58 under elfte huvudtiteln till Karolinska sjukhuset: Avlöningar anvisa ett förslagsanslag av 28 617 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 202.

Utskottet. För att tillgodose det mest trängande behovet av förstärkning av strålskyddsverksamheten i avbidan på ställningstagande till strålskyddskommitténs förslag beräknas i propositionen medel för 10 nya extra tjänster vid radiofysiska institutionen. I övrigt föreslås en utökning av personalen med 36 tjänster, varav 10 för läkare och 26 för övrig personal. Av den av departementschefen föreslagna anslagsökningen, 3 857 000 kronor, hänförs sig cirka 3 184 000 kronor till rent automatiska förändringar på grund av höjningen av det rörliga tillägget m. m.

Inrättandet av de för sjukhuset begärda nya läkartjänsterna utgör till en viss del en konsekvens av tidigare av riksdagen fattade beslut. Övriga förslag till personalförstärkningar synes vara väl underbyggda och tillstyrkes av utskottet, som alltså icke kan biträda yrkandena i motionerna I: 202 och II: 221 om en mindre personalökning än departementschefen föreslagit.

Utskottet har inhämtat, att den endokrinologiska avdelningen vid sjukhuset icke kommer att kunna tagas i bruk vid sådan tidpunkt, att samtliga de för ändamålet beräknade medlen erfordras. Vid sådant förhållande föreslår utskottet, i anledning av yrkande i förenämnda motioner, att förevarande anslag nedräknas med 100 000 kronor, varvid utskottet förutsätter, att eventuellt därutöver icke erforderliga medel, i enlighet med vad i propositionen anförts, innehålls av Kungl. Maj:t.

Under erinran att utskottet i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor gjorda och i förevarande sammanhang jämväl anmälda förslag om vissa tjänsteförändringar samt med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 202 och II: 221, i vad de berör förevarande anslag,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 958 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	243 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	19 105 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 521 000
	Summa kronor 28 827 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 28 827 000 kronor.

46:o) **Karolinska sjukhuset: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 226—230), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 894 000 kronor med hänsyn till beräknad ökning av antalet underhållsdagar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Karolinska sjukhuset*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 9 524 000 kronor.

47:o) **Serafimerlasarettet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 55, s. 230—237) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Serafimerlasarettet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 7 901 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 7 403 400 kronor.

Som en konsekvens av Kungl. Maj:ts av riksdagen godkända propositioner nr 212/1954 och 132/1956 anses vid medicinska kliniken böra till-

komma en biträdande överläkare i Ce 30 och en förste underläkare. Vid kirurgiska kliniken bör därjämte i enlighet med i förstnämnda proposition framlagda förslag tillkomma en förste underläkare.

Med hänsyn till angelägenheten av att till den neurokirurgiska kliniken med dess speciella arbetsuppgifter kunna knyta och behålla tillräckligt utbildade och erfarna läkare förordas, att den nuvarande tjänsten som biträdande överläkare i Ce 30 (psykiater) ändras till överläkartjänst i Ce 30 med avlöningsförstärkning om 10 000 kronor för år samt att av nuvarande förste underläkartjänster i Ce 29 två tjänster förenas med avlöningsförstärkning om 6 000 kronor för år. Detta förslag grundar sig på en förhandlingsöverenskommelse.

I syfte att förstärka resurserna för vården av paraplegiker tillstyrkes, att en befattning som vaktmästare i Cg 11 inrättas vid den neurologiska kliniken. Vid den neurokirurgiska kliniken bör tillkomma en sjuksköterska i Ce 12.

För det cytologiska laboratoriet tillstyrkes en förstärkning av personalen med ett laboratoriebiträde i Ce 11.

För att förbättra arbetsförhållandena för eleverna under deras tjänstgöring vid operationsavdelningarna föreslås inrättande av fyra sjukvårdsbiträdestjänster i Ce 5. Vidare förordas, att en tjänst som sjukvårdsbiträde i Ce 5 inrättas för att kompensera bortfall av eleverbetskraft.

Under hänvisning till vad som under karolinska sjukhusets avlöningsanslag anförts om behovet av tillgång till odontologisk expertis anses 1 000 kronor böra anvisas för arvode till konsulterande tandläkare. Fem sjukvårdsbiträden i Ce 6 bör utbytas mot lika många undersköterskor i Ce 7 och två översköterskor flyttas från Ca 14 till Ca 15.

Med anledning av vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en översköterska med tjänstgöring bl. a. som personalsköterska uppflyttas från Ce 14 till Ce 15 samt ett kontorshiträde vid neurokirurgiska kliniken uppflyttas till kanslihiträde i Ce 11.

Vad sålunda föreslagits påkallar en ökning av medelsanvisningen för nya tjänster och ändrade lönegradsplaceringar med 163 500 kronor. För vikariatsersättningar beräknas en ökning med 24 700 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftstegringen med 25 000 kronor för löneklassuppflyttningar, 39 400 kronor för höjd ersättning vid tjänstgöring på s. k. obekvämligt arbetslid samt 285 000 kronor för lönehöjningen fr. o. m. år 1956. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör slutligen i enlighet med direktionens förslag minskas med 40 000 kronor.

Medelsanvisningen bör alltså höjas med 497 600 kronor.

I de under punkten 45 nämnda likalydande motionerna I: 202 (av herr *Mannerskantz m. fl.*) och II: 221 (av herrar *Östlund* och *Edlund*) har

hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte för budgetåret 1957/58 under elfte huvudtiteln till Serafimerlasarettet: Avlöningar anvisa ett förslagsanslag av 7 851 000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande anslag innebär följande personalförstärkningar, nämligen en biträdande överläkare i Ce 30 och en förste underläkare vid medicinska kliniken, en förste underläkare vid kirurgiska kliniken, en vaktmästare i Cg 11, en sjuksköterska i Ce 12, ett laboratoriebiträde i Ce 11 och 5 sjukvårdsbiträden i Ce 5.

Samtliga föreslagna läkartjänster är en följd av de av riksdagen godkända propositionerna 212/1954 och 132/1956. Då även behovet av övriga av departementschefen föreslagna nya befattningar synes utskottet väl motiverat, kan utskottet icke biträda yrkandet i motionerna I: 202 och II: 221 om mindre personalökning än den av departementschefen begärda.

Under erinran att utskottet i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor gjorda och i förevarande sammanhang jämväl anmälda förslag om vissa tjänsteförändringar får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 202 och II: 221, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 102 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	133 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 889 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 777 000

Summa kronor 7 901 000;

c) till *Serafimerlasarettet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 7 901 000 kronor.

48:o) **Serafimerlasarettet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 237 och 238), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Serafimerlasarettet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 127 300 kronor.

49:o) **Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 238 och 239), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 207 000 kronor.

50:o) **Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus.** Kungl. Maj:t har (punkt 58, s. 239) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 395 000 kronor. Det för budgetåret 1956/57 anvisade anslaget avser statens bidrag för kalenderåret 1956 till driftkostnader vid kvinnokliniken och vid det bakteriologiska centrallaboratoriet. Enligt gällande avtal mellan staten och Stockholms stad angående samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av det staden tillhöriga Sabbatsbergs sjukhus har staten att bidraga till de på kvinnokliniken belöpande driftkostnaderna med 10 procent. Det för nästa budgetår erforderliga statsbidraget beräknas utgöra 424 992 kronor.

Jämlikt förenämnda avtal har staten att bidraga till driftkostnaderna vid det bakteriologiska centrallaboratoriet med 2 procent. Statens andel av de sammanlagda driftkostnaderna beräknas till 45 650 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle sålunda uppgå till i runt tal 470 000 kronor, vilket belopp föreslås anvisat.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

51:o) **Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 240), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 5 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kronor.

52:o) *Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus.* Kungl. Maj:t har (punkt 60, s. 240 och 241) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 55 400 kronor.

Under rubriken *Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i kirurgi och neurologi vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus* har fr. o. m. budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln varit uppfört ett reservationsanslag, som i gällande riksstat upptagits med 44 600 kronor.

I proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår har departementschefen för godkännande underställt riksdagens prövning ett mellan svenska staten genom kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m., å ena, samt Stockholms stad genom särskilda delegerade, å andra sidan, under viss förutsättning träffat avtal angående obduktionsundervisning vid vissa staden tillhöriga sjukhus. Enligt detta avtal, som gäller fr. o. m. den 1 januari 1957, skall staten, förutom viss engångsersättning, till staden erlægga bidrag till avlöning och pensionering av viss läkarpersonal samt ersättning för lokalupplåtelse, städning, förbrukningsartiklar m. m. med belopp, som för helt år beräknats till 34 359 kronor. Staden för varje kalenderår tillkommande ersättning skall erläggas efter kalenderårets utgång. Departementschefen förordar, att för ändamålet erforderliga medel, 34 359 kronor, anvisas under förevarande anslag, vilket framdeles föreslås erhålla den ändrade rubriken *Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus*.

Medelsbehovet för nästa budgetår för undervisning i kirurgi och neurologi beräknas till 21 000 kronor.

I enlighet med det anförda upptages anslaget totalt med i runt tal 55 400 kronor.

Utskottet vill erinra om att riksdagen numera godkänt nyssnämnda avtal rörande obduktionsundervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i förevarande sammanhang framförda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 55 400 kronor.

53:o) **Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 241 och 242), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 102 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 745 000 kronor.

54:o) **Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare.** Kungl. Maj:t har (punkt 62, s. 242—249) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för akademiska sjukhuset i Uppsala, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 347 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 792 000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits ett förslagsanslag till Psykiatriska kliniken i Uppsala: Avlöningar till läkare å 271 000 kronor. Från anslaget bestrides kostnaderna för löner åt läkarpersonalen vid psykiatriska kliniken med tillhörande barnpsykiatrisk avdelning. Departementschefen förordar, att ifrågavarande kostnader fr. o. m. nästa budgetår får bestridas från förevarande anslag, vilket vid bifall till detta förslag bör uppräknas med 306 000 kronor. Anslagsökningen är av automatisk natur.

Då det anses angeläget, att möjlighet beredes direktionen att organisera poliklinikarbetet vid den medicinska kliniken på ett bättre sätt än som hittills kunnat ske, förordas, att en för den medicinska polikliniken avsedd biträdande överläkartjänst i Ce 30 inrättas i utbyte mot en förste underläkartjänst.

I enlighet med den av 1954 års riksdag beslutade nya medicinska studieordningen kommer under läsåret 1957/58 medicin- och kirurgikurserna att för första gången anordnas enligt den nya ordningen. Som en konsekvens härav bör vid medicinska kliniken tillkomma en förste underläkare.

För ersättning till konsult i foniatri bör beräknas 5 000 kronor. Med hänsyn till avsedd uppräknig av vissa arvoden bör anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar därjämte uppräknas med i runt tal 2 000 kronor.

Vid kvinnokliniken anses en ökning av läkarstaben påkallad. Departementschefen förordar därför, att läkarkrafterna vid denna klinik förstärkes med en biträdande överläkare i Ce 30, vilken förstärkning tidigare föreslagits av de sakkunniga för reglering av anställningsförhållandena för vissa

läkare vid bl. a. akademiska sjukhuset i deras den 22 februari 1956 framlagda förslag till läkarorganisation vid akademiska sjukhuset.

Ett av direktionen framlagt förslag att uppdelna den nuvarande kirurgiska kliniken på två kliniker möter ingen erinran från departementschefen, under förutsättning att nuvarande antal vårdplatser för thoraxkirurgi icke minskas. I enlighet härmed tillstyrkes att den nuvarande överläkartjänsten vid thoraxkirurgiska kliniken ändras till överläkartjänst vid kirurgiska kliniken II samt att en biträdande överläkartjänst i Ce 30 inrättas vid sistnämnda klinik. Vid bifall till detta förslag behöver det av 1956 års riksdag lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att besluta om avlöningsförstärkning till överläkaren vid den thoraxkirurgiska kliniken icke utnyttjas.

Med erinran, att chefen för ecklesiastikdepartementet förordat inrättande fr. o. m. den 1 januari 1958 av en professur i neurologi, tillstyrkes inrättande fr. o. m. nämnda tidpunkt av en förste underläkartjänst vid den neurologiska kliniken.

Vad sålunda föreslagits påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar med 91 500 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftshöjningen med 150 000 kronor. Slutligen bör anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i anslutning till senaste belastningssiffror höjas med 7 500 kronor. Medelsanvisningen bör alltså ökas med 249 000 kronor.

Anslaget skulle alltså i sin helhet ökas med 555 000 kronor.

I de under punkten 45 nämnda likalydande motionerna I: 202 (av herr *Mannerskantz m. fl.*) och II: 221 (av herrar *Östlund* och *Edlund*) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte för budgetåret 1957/58 under elfte huvudtiteln till Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare anvisa ett förslagsanslag av 2 297 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, att kostnaderna för löner åt läkarpersonalen vid psykiatriska kliniken med tillhörande barnpsykiatrisk avdelning i fortsättningen bestrides från förevarande anslag.

Inrättandet av en förste underläkartjänst vid medicinska kliniken utgör en konsekvens av riksdagens beslut år 1954 rörande ny medicinsk studieordning. Även behovet av övriga av departementschefen föreslagna nya tjänster synes utskottet väl dokumenterat. Utskottet kan sålunda inte biträda yrkandet i motionerna I: 202 och II: 221 om en mindre personalökning än departementschefen föreslagit.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet, att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 202 och II: 221, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för akademiska sjukhuset i Uppsala, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	19 300
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	1 659 700
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	668 000
	Summa kronor 2 347 000;

c) till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 347 000 kronor.

55:o) **Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 249—251) föreslagit riksdagen att till Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 625 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 040 000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits ett förslagsanslag till driftkostnader vid psykiatriska kliniken i Uppsala å 1 256 000 kronor. Från anslaget bestrides dels kostnaderna för avlöning åt annan personal än läkare dels ock klinikens omkostnader. Departementschefen förordar, att ifrågavarande kostnader fr. o. m. nästa budgetår får bestridas från förevarande anslag, vilket vid bifall till detta förslag bör uppräknas med 1 350 000 kronor.

Medelsbehovet i övrigt beräknas till 2 278 000 kronor, varför anslaget anses böra uppföras med i runt tal 3 625 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot att driftkostnaderna för den psykiatriska kliniken i Uppsala i fortsättningen bestrides från förevarande anslag.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 625 000 kronor.

56:o) **Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 252 och 253) och under erinran, att anslaget i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 238 000 kronor.

57:o) **Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 253), vilket innebär en med 220 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

58:o) **Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 254 och 255) och under erinran, att anslaget i gällande riksstat är uppfört med 46 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 166 000 kronor.

59:o) **Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund.** Kungl. Maj:t har (punkt 67, s. 255—257) föreslagit riksdagen att till Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 840 000 kronor.

Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 1 550 000 kronor.

Såsom driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund har under budgetåret 1955/56 utbetalats 1 640 190 kronor. I sitt budgetförslag för år 1957 har lasarettsdirektionen beräknat driftkostnaden per vård dag till 59 kronor 96 öre, d. v. s. 12 procent högre än den verkliga dagkostnaden för år 1955, 53 kronor 52 öre. Vid motsvarande ökning av driftkostnadsersättningen skulle denna vid oförändrad beläggning under budgetåret 1957/58 komma att uppgå till omkring 1 837 013 kronor.

Kommissionen för förhandlingar med Malmöhus läns landsting och Malmö stad rörande frågor, som äger samband med den medicinska undervisningens och forskningens anordnande i Lund och Malmö har föreslagit, att landstinget medgives rätt att i driftkostnaderna för den psykiatriska kliniken medräkna lön och tilläggsarvode till en för utbildning i barnpsykiatri inrättad underläkartjänst vid kliniken. Enär bristen på dylika specialistläkare är kännbar ej blott inom den psykiska barna- och ungdoms-

vården utan även inom vården av psykiskt efterblivna samt inom fångvården och vid ungdomsvårdsskolorna framstår det enligt departementschefen som angeläget att söka utvidga nuvarande begränsade möjligheter för läkare att förskaffa sig specialutbildning i barnpsykiatri. Därför förordas, att en utbildningstjänst inrättas vid den barnpsykiatriska kliniken vid lasarettet i Lund i enlighet med förhandlingskommissionens förslag. Någon uppräknings av anslaget till följd av tjänstens inrättande synes icke erforderligt.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot förhandlingskommissionens förslag rörande en särskild utbildningstjänst i barnpsykiatri.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 840 000 kronor.

60:o) **Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 68, s. 257—267) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 3 775 000 kronor.

För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 5 410 000 kronor.

Direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund har hemställt om ett statsbidrag av 353 267 kronor. Vidare har direktionen för epidemisjukhuset i Lund hemställt om anvisande av 103 500 kronor för installation av hissar.

Departementschefen anser, att vissa skäl talar för att direktionens anslagsframställning icke bör upptagas till slutlig prövning, förrän klarhet vunnits rörande den framtida kostnadsfördelningen mellan staten och landstinget i fråga om byggnadsarbeten vid lasarettet i Lund. Då emellertid ett dylikt förfarande icke blott kan befaras medföra, att vissa för lasarettet och därmed den medicinska undervisningen nödvändiga byggnadsföretag ställes på framtiden, utan även måste anses innebära ett åsidosättande av landstingets intressen, har han ansett sig böra upptaga de gjorda äskandena till prövning i enlighet med de grunder för statsbidrag, som hittills tillämpats. Det föreslås att staten bidrager med halva kostnaden för följande byggnadsföretag, nämligen installation av dels röntgenavdelning inom kvinnokliniken dels ock framkallningsmaskin inom röntgendiagnostiska avdelningen I, anordnande av ny ångförbindelse mellan norra och södra panncentralen, omläggning av vattenledningssystemet samt ytterligare lokaler för centrallaboratoriet. Dessutom tillstyrkes att återstoden av å staten fallande del av kostnaden för om- och tillbyggnad av kvinnokliniken anvisas för nästa

budgetår. Departementschefen förordar totalt en medelsanvisning av 281 477 kronor men framhåller, att vad sålunda föreslagits icke till någon del får anses prejudicerande för förhandlingskommissionen vid dess fortsatta arbete.

I likhet med förhandlingskommissionen och universitetskanslern anser sig departementschefen icke kunna förordna någon medelsanvisning för installation av hissar i epidemisjukhuset.

Kostnaden för centralblockets uppförande i en första byggnadsetapp uppskattas nu till 8 300 000 kronor mot tidigare beräknade 6 603 000 kronor. Av merkostnaden är 700 000 kronor att hänföra till inträffad prisstegring. Av återstoden beror 897 000 kronor på vissa ändringar i tidigare upprättat byggnadsprogram medan 100 000 kronor belöper på av byggnadsstyrelsen uppskattad kostnadsökning med hänsyn till den tekniska utvecklingen. Departementschefen tillstyrker, att hälften av de verkliga merkostnaderna gäldas av staten med undantag för den del av dessa kostnader, som hänförs till anordnande av en planerad sjukgymnastskola samt vissa yttre arbeten. Frågan om och i vilken utsträckning staten bör bidra till sistnämnda kostnader anses senare få upptagas till prövning. Det föreslås att 1 800 000 kronor anvisas för nästa budgetår för fullföljande av etapp I av centralblocket.

Departementschefen är icke nu beredd att förordna anvisande av medel för påbörjande av etapp II av centralblocket.

För påbörjande av etapp I av centralköket har för innevarande budgetår anvisats ett statsbidrag av 500 000 kronor. Det förordas, att för fullföljande av byggnadsföretaget för nästa budgetår anvisas 650 000 kronor men därmed har ställning icke tagits till frågan, huruvida samtliga uppgivna kostnader för detsamma bör vara statsbidragsberättigade.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 juni 1955 uppdrog chefen för ecklesiastikdepartementet den 5 september 1955 åt förhandlingskommissionen att upptaga förhandlingar med Malmöhus läns landsting rörande landstingets medverkan till understödjande av forskardocentens vid universitetet i Lund Nils Alwall verksamhet. Efter slutförda förhandlingar överlämnade kommissionen med skrivelse den 17 januari 1956 utredning och förslag i ärendet. Av utredningen framgick, att landstinget, därest en professur inrättades för Alwall, vore berett att medverka till inrättande av en med professuren förenad överläkarbefattning vid lasarettet i Lund ävensom ikläda sig halva kostnaden för erforderliga byggnadsarbeten, vilka preliminärt kostnadsberäknats till 515 000 kronor. Förslag om inrättande för Alwall av en personlig professur i medicin, särskilt njursjukdomar, har efter föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet förelagts riksdagen. I anslutning härtill förordas, att medel för nästa budgetår anvisas för föreslagen till- och ombyggnad av medicinska kliniken, vilka byggnadsarbeten numera kostnadsberäknats till 730 000 kronor. Då departementschefen

icke funnit anledning till erinran mot kostnadsberäkningarna, tillstyrkes, att för nästa budgetår för anordnande av en särskild avdelning för njursjukdomar anvisas ett belopp av 365 000 kronor.

Enligt mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Malmöhus läns landsting, å andra sidan, träffad överenskommelse om dispositionen av viss tomtmark i Lunds stad m. m. skall staten bidra med hälften av kostnaderna för uppförande å norra lasarettområdet av en ny förvaltningsbyggnad (se prop. nr 107/1948). Kostnaden har beräknats till 4 700 000 kronor. Såsom 1955 års läkarutbildningsutredning framhållit i sitt den 29 augusti 1956 avlämnade betänkande rörande kliniska utbildningsplatser för blivande läkare är det ur undervisningens synpunkt angeläget, att den planerade administrationsbyggnaden snarast kommer till stånd. Departementschefen föreslår därför, att för nästa budgetår för påbörjande av detta byggnadsföretag anvisas 675 000 kronor.

För vissa omändringsarbeten inom röntgendiagnostiska avdelningen I tillstyrkes slutligen anvisande av 3 400 kronor.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle statsbidraget för nästa budgetår uppgå till avrundat 3 775 000.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till annat uttalande än att utskottet i likhet med departementschefen understryker, att här framlagda förslag icke till någon del får anses prejudicerande för förhandlingskommissionen vid dess fortsatta arbete.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. för budgetåret 1957/58* anvisa ett reservationsanslag av 3 775 000 kronor.

61:o) **Bidrag till Malmö allmänna sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 267 och 268), vilket innebär en ökning av anslaget med 107 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Malmö allmänna sjukhus* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 735 000 kronor.

62:o) **Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 268—270), vilket innebär en med 300 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

63:o) **Vissa bidrag till lasarett m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 271), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa bidrag till lasarett m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 10 200 kronor.

64:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 271), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

65:o) **Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 272), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

66:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.** Kungl. Maj:t har (punkt 75, s. 272—274) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 73 400 kronor.

Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 392 000 kronor.

Sedan beviljade men ej utbetalade bidrag frånräknats reservationen den 1 juli 1956, 469 361 kronor, samt vissa av Kungl. Maj:t föreskrivna återbetalningar av uppburna byggnadsbidrag verkstälts, uppkommer på anslaget ett underskott av 7 887 kronor.

För uppförande och inredning i en första etapp av en ny köksbyggnad vid Apelvikens kustsanatorium har hittills anvisats statsbidrag med tillhopa 841 000 kronor. För återstående byggnadsarbeten, som måste utföras i omedelbart samband med den första etappen, erfordras enligt medicinalstyrelsen en medelstildelning av 119 000 kronor. Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka, att medel ställes till förfogande för uppförande av kafé- och butiksbyggnaden, vilken kostnadsberäknats till 59 000 kronor. Däremot tillstyrkes anvisande av 60 000 kronor för övriga av medicinalstyrelsen föreslagna arbeten.

Såsom bidrag till vissa merkostnader för anläggande av två vattenbassänger vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium förordar departementschefen anvisande av 5 500 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså uppgå till i runt tal 73 400 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 73 400 kronor.

67:o) **Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos.** Kungl. Maj:t har (punkt 76, s. 274—278) föreslagit riksdagen, att dels godkänna de ändrade grunder för driftbidrag till anstalter för lungtuberkulos, som av departementschefen förordats, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1958, dels till Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 700 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 400 000 kronor.

Jämlikt kungörelsen den 22 juni 1939 angående statsbidrag till driftkostnaderna vid anstalter för lungtuberkulos utgår statsbidrag för A-anstalt med en krona 75 öre samt för B-anstalt med en krona 50 öre, allt för dag och patient, som vårdas å allmän sal eller därmed likställt rum. Ett efter en särskild formel beräknat förhöjt bidrag utgår emellertid, därest inom landstingsområde eller stad, som ej deltagar i landsting, medeltalet för tuberkulosdödligheten under den senaste femårsperiod, för vilken officiella siffror finnes tillgängliga, med mer än 25 procent överstiger motsvarande medeltal för hela riket. Departementschefen anser, att nuvarande skillnad i statsbidragshänseende mellan A- och B-anstalter icke längre är av omständigheterna motiverad. Med hänsyn härtill och då medicinalstyrelsens förslag i denna del lämnats utan erinran av landstingsförbundet och stadsförbundet, förordas att ett enhetligt statsbidrag med en krona 75 öre införes.

Vidare anser departementschefen i likhet med medicinalstyrelsen, att det för beräkning av det särskilda tuberkulostillägget synes i princip riktigt, att bidraget anknytes till de åtgärder, som vidtages för tuberkulosens bekämpande. Detta registreras bl. a. genom antalet vårddagar inom ifrågasvarande specialitet. Intill dess vården helt utbyggt, har emellertid en anknytning av tillägget till vårddagsbegreppet icke lämpligen kunnat ske. Man har därför måst söka en annan norm och därvid valt tuberkulosdödligheten. Vårdgrenen är numera fullt utbyggd. Med anledning härav synes hinder icke nu möta att anpassa det förhöjda bidraget efter sjukligheten och som beräkningsgrund begagna antalet underhållsdagar per 1 000 invånare i procent av medeltalet sådana underhållsdagar för samtliga sjukvårdsområden. Departementschefen tillstyrker, att gällande statsbidragsregler ändras på detta sätt. Beträffande den närmare innebörden av förslaget hänvisas till XI ht s. 275.

Med hänsyn till belastningen anses anslaget kunna minskas med 700 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna de ändrade grunder för driftbidrag till anstalter för lungtuberkulos, som av departementschefen förordats i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1958;

b) till *Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 700 000 kronor.

68:o) **Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 278 och 279), vilket innebär en med 90 000 kronor minskad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

69:o) **Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 279 och 280) samt under erinran, att anslaget, som i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, ansetts kunna jämväl för nästa budgetår upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

70:o) **Bidrag till driften av folksanatorierna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 280 och 281), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 80 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av folksanatorierna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 180 000 kronor.

71:o) **Behandling av vissa lupuspatienter från landsorten.** Kungl. Maj:t har (punkt 80, s. 281—283) föreslagit riksdagen att till Behandling av vissa lupuspatienter från landsorten för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 75 000 kronor.

Stockholms stads sjukhusdirektion har hemställt om sådan ändring av grunderna för ersättning av statsmedel för meddelad kemoterapi av vissa lupuspatienter vid Finseninstitutet å S:t Görans sjukhus i Stockholm att

med retroaktiv giltighet fr. o. m. den 1 juli 1951 däri jämväl måtte innefattas ersättning för i samband med meddelad kemoterapi utförda laboratorie- och kontrollundersökningar. Enligt sjukhusdirektionens mening bör sjukhuset vara berättigat till ersättning för samtliga kostnader i samband med behandling av ifrågavarande klientel. Då de patienter varom här är fråga utgöres av landsortsbör, beträffande vilka staden icke har någon vårdskyldighet, torde staden, därest staten icke är villig att ersätta staden sjukhusets självkostnader, komma att taga under övervägande, huruvida behandling framdeles skall meddelas utomlänspatienter. Sjukhusdirektionen har vidare erinrat om att enligt beslut av 1951 års riksdag statsbidrag må utgå jämväl för vid ljustitut ordinerad kemoterapi med preparat, som av medicinalstyrelsen godkännes för ändamålet. Ersättning för erforderliga preparat har hittills efter rekvisition utbetalats av medicinalstyrelsen. Sedan förordningen angående kostnadsfria eller prisned-satta läkemedel trätt i kraft den 1 januari 1955, har patienterna emellertid att själva uthämta erforderliga preparat från apotek. Ersättning för vid kemoterapeutisk behandling använda preparat rekvireras följaktligen ej längre från medicinalstyrelsen.

Departementschefen föreslår att ersättning fr. o. m. den 1 juli 1957 må utgå till Stockholms stad för i samband med meddelad kemoterapi erforderliga laboratorieundersökningar. Därest riksdagen ej har någon erinran mot detta förslag, föreslås det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter i ämnet samt godkänna erforderliga avtal för reglering av hithörande ersättningsfrågor.

För ändamålet beräknas 5 000 kronor. I övrigt uppgår medelsbehovet under anslaget till 3 878 kronor. Totalt beräknas anslaget till avrundat 10 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Behandling av vissa lupuspatienter från landsorten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

72:o) **Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 283 och 284) samt under erinran, att anslaget i gällande riksstat uppförts med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

73:o) **Bidrag till driften av epidemivårdanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 284), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

74:o) **Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 284 och 285) samt under erinran, att anslaget i gällande riksstat uppförts med ett belopp av 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

75:o) **Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 285 och 286), vilket innebär en ökning av anslaget med 1 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

76:o) **Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 286—288), vilket innebär en ökning av anslaget med 150 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

77:o) **Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 288), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

78:o) **Bidrag till vanförestalter m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 87, s. 288—294) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vanförestalter m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 800 000 kronor.

Anslaget, som avser de fyra vanförestalterna i Stockholm, Hälsingborg, Göteborg och Härnösand, är i gällande riksstat uppfört med 11 400 000 kronor.

Beträffande *Norrbackainstitutet* förordar departementschefen, att fem sjukvårdsbiträden i Ce 5 utbytes mot lika många barnsköterskor i Ce 6, att till direktören utgående arvode fastställs till 1 800 kronor samt att ungdomsledaren beredes pensionsberättigad tjänst.

Vad angår *Göteborgsanstalten* meddelas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 november 1956 på därom gjord framställning medgivit inrättande fr. o. m. den 1 januari 1957 av en av medicinalstyrelsen föreslagen tjänst som biträdande yrkeslärare inom radiofacket. Kungl. Maj:t har samtidigt föreskrivit, att tjänsten skall placeras i lönegraden Cg 20 samt att den vakanta lärartjänsten i trikåstickning skall avföras från anstaltens tjänsteförteckning.

Vid *vanförestalten i Härnösand* förordas inrättandet av två lärartjänster inom radio- m. m. och bilelektrikerfacken. Tjänsterna anses böra placeras i lönegrad Cg 22. Ungdomsledartjänsten vid samma anstalt anses därjämte böra extraordinariesättas. I särskild framställning har styrelsen för föreningen för bistånd åt vanföra i Norrland hemställt, att det arvode å 1 000 kronor, som f. n. utgår till kamreraren vid Härnösandsanstalten för fullgörande av vissa honom utom tjänsten åvilande arbetsuppgifter, måtte höjas till 2 100 kronor. Därest riksdagen ej har någon erinran här emot, föreslås denna fråga liksom frågan om arvode till jourhavande styrelseledamot vid *Norrbackainstitutet* lämpligen få av Kungl. Maj:t prövas i samband med fastställande av inkomst- och utgiftsstaten för anstalterna för budgetåret 1957/58.

Av departementschefen framlagda förslag kommer till följd av sättet för vanförestalternas finansiering icke att kostnadsmissigt påverka förevarande anslag förrän fr. o. m. budgetåret 1958/59. Vad angår anslagsberäkningen för nästa budgetår förordas, att nu utgående bidrag till svenska vanförevårdens centralkommitté uppräknas med 35 000 kronor. Med hänsyn härtill och då det sammanlagda driftunderskottet för anstalterna i de av Kungl. Maj:t för budgetåret 1956/57 fastställda inkomst- och utgiftsstaterna beräknats till 5 545 800 kronor, uppskattas medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 8 800 000 kronor.

Utskottet har i sitt av 1955 års riksdag godkända utlåtande nr 139 uttalat, att frågor om regleringar av tjänster och inrättande av nya tjänster vid vanförestalterna borde underställas riksdagen i samma omfattning som beträffande statliga institutioner. Den av utskottet sålunda föreslagna ordningen har nu införts, sedan medicinalstyrelsen berett styrelserna för respektive vanförevårdsföreningar tillfälle att framlägga anstaltens önskemål i nu förevarande avseenden.

Även förslaget att uppräknas nu utgående bidrag till svenska vanförevårdens centralkommitté till stöd för kommitténs tekniska verksamhet står i överensstämmelse med önskemål, som utskottet i tidigare sammanhang framfört.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Bidrag till vanförestalter m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 800 000 kronor.

79:o) *Vissa byggnadsarbeten vid vanförestalten i Stockholm.* Kungl. Maj:t har (punkt 88, s. 295 och 296) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att statsbidrag må beviljas föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm för vissa byggnadsarbeten (anslutning till karolinska sjukhusets värmecentral) vid vanförestalten därstädes med belopp, motsvarande den styrkta verkliga kostnaden härför, dock högst 210 000 kronor, dels till *Vissa byggnadsarbeten vid vanförestalten i Stockholm* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

Anslag för ändamålet finnes icke uppfört i gällande riksstat.

Pannutrustningen vid vanförestaltens i Stockholm värmecentral installerades år 1934. Pannorna har under de senaste tio åren måst undergå omfattande reparationer och risken för pannhaveri är överhängande. Frågan om anstaltens värmeförsörjning måste därför lösas utan dröjsmål.

Då kapaciteten hos karolinska sjukhusets värmecentral är tillräcklig för att jämväl tillgodose vanförestaltens värmebehov samt erforderlig ledningskulvert för sjukhusets eget behov avses skola framdragas i omedelbar närhet av anstaltens huvudbyggnad, finner departementschefen en anslutning av vanförestalten till karolinska sjukhusets värmecentral innebära en ur olika synpunkter fördelaktig lösning av frågan. Kostnaderna för erforderliga installationsarbeten inom anstaltens huvudbyggnad beräknas till 210 000 kronor. Med hänsyn till vanförestaltens ekonomiska ställning förordas att kostnaderna i dess helhet bestrides av statsmedel.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) medgiva, att statsbidrag må beviljas föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm för vissa byggnadsarbeten (anslutning till karolinska sjukhusets värmecentral) vid vanförestalten därstädes med belopp, motsvarande den styrkta verkliga kostnaden härför, dock högst 210 000 kronor;

b) till *Vissa byggnadsarbeten vid vanförestalten i Stockholm* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

80:o) *Bidrag till resor för vanföra m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 297), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 235 000 kronor med hänsyn till minskad belastning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till resor för vanföra m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

81:o) **Bidrag till Eugeniahemmet.** Kungl. Maj:t har (punkt 90, s. 297—301) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 230 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 925 000 kronor.

Departementschefen förordar, att en tjänst som överläkare i Ce 30 inrättas vid hemmet samt att ett belopp om 12 000 kronor ställes till hemmets förfogande för arvode till en halvtidsanställd, ortopediskt utbildad läkare. Vidare tillstyrkes att hemmets sjukavdelning förstärkes med en sjuksköterska i Ce 14 och en barnsköterska i Ce 6. För tillgodoseende av behovet av städhjälp vid skolhemmet på Lidingö anses böra beräknas ett belopp av 10 000 kronor.

I fråga om löneregleringar tillstyrkes, att sjukgymnasten vid sjukavdelningen uppflyttas från Cg 14 till Cg 15/17. Vidare föreslås, att vårdarinne- och barnskötersketjänsterna vid samma avdelning göres pensionsberättigande. Av de tio nyinrättade extra barnskötersketjänsterna vid skolinternatet anses fem böra extraordinariesättas. Slutligen föreslås, att hemmets föreståndarinna uppflyttas från Ca 21 till Ca 23 samt att en sjuksköterska i Cg 14 vid skolinternatet överföres på extra ordinarie stat.

Vad sålunda förordats kommer ej att påverka medelsbehovet under anslaget förrän fr. o. m. budgetåret 1958/59.

Med utgångspunkt från att driftunderskottet å verksamheten i den för hemmet för budgetåret 1956/57 fastställda inkomst- och utgiftsstaten beräknats till 1 022 400 kronor uppskattas medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 1 230 000 kronor.

Utskottet. Under erinran att frågan om nya tjänster vid Eugeniahemmet i enlighet med vad som anförts under punkten 78 nu första gången underställes riksdagens prövning får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 230 000 kronor.

82:o) **Ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet.** Kungl. Maj:t har (punkt 91, s. 302 och 303) föreslagit riksdagen att till *Ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 150 000 kronor.

Det i propositionen nr 135/1955 framlagda förslaget till ombyggnad av Eugeniahemmet var kostnadsberäknat till 450 000 kronor. Beräkningarna

grundade sig på ett år 1953 uppgjort ombyggnadsförslag. Enligt centrala sjukvårdsberedningen torde kostnaderna ha varit lågt beräknade. En viss kostnadsökning anses vidare ha varit ofrånkomlig till följd av inträdda prisstegringar. Med hänsyn härtill och då riksdagen lämnat utan erinran i nyssnämnda proposition framlagt förslag, att staten skall påtaga sig ansvaret för Eugeniahemmets utbyggande till en central spastikeranstalt, förordar departementschefen, att för täckande av uppkomna merkostnader för byggnadsföretaget anvisas ett belopp av 135 000 kronor.

I detta sammanhang anmäles, att styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet i en till inrikesdepartementet den 1 december 1956 inkommen framställning med ändring av tidigare gjord hemställan anhållit om anvisande av 225 000 kronor för täckande av förenämnda merkostnader. Denna framställning är f. n. föremål för remissbehandling.

Utskottet. Av byggnadsstyrelsens utlåtande i ärendet framgår, att någon omprövning av byggnadsföretagets omfattning icke varit möjlig, enär hemmets styrelse ej kunnat taga på sitt ansvar att uppskjuta byggnadsföretaget och därför låtit igångsätta ifrågasättande arbeten. Utskottet beklagar, att byggnadsstyrelsens granskning sålunda måst inskränkas till detaljer i det tekniska utförandet.

Under återopande härav får utskottet, som icke vill motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må till *Ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

83:o) **Bidrag till ombyggnad m. m. av Norrbackainstitutets skolhem på Lidingö.** Kungl. Maj:t har (punkt 92, s. 303—308) föreslagit riksdagen att till Bidrag till ombyggnad m. m. av Norrbackainstitutets skolhem på Lidingö för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Anslag för ändamålet finnes icke uppfört i gällande riksstat.

Frågan om ombyggnad av skolhemmet på Lidingö behandlades av 1951 års vanförevårdsutredning i utredningens i oktober 1954 avlämnade betänkande med förslag till riktlinjer för organisationen m. m. av ortoped- och spastikervården samt viss arbetsvård för partiellt arbetsföra (S.O.U. 1954: 28). I detta betänkande redovisades vissa av byggnadsstyrelsen framlagda alternativa förslag till en upprustning av skolhemmet. För egen del förordade utredningen, att hemmet tills vidare upprustades för en kostnad av cirka 200 000 kronor. Den översyn av ifrågasatta byggnadsåtgärder vid skolhemmet, som byggnadsstyrelsen på uppdrag av Kungl. Maj:t nu företagit, har utmynnat i ett väsentligt mer omfattande förslag till ombyggnad än vanförevårdsutredningen ansåg sig böra förordna. Byggnadsstyrelsen har emellertid framhållit, att hemmets lokalfrågor även efter

nu föreslagen ombyggnad inte kommer att erhålla en fullt tillfredsställande lösning, varför styrelsen är tveksam angående lämpligheten av en investering av avsedd storlek. Denna tveksamhet har ytterligare understruktits i remissyttrandena. För egen del framhåller departementschefen, att vissa förbättringsåtgärder torde vara ofrånkomliga, därest den vid skolhemmet numera i Eugeniahemmets regi bedrivna verksamheten skall kunna fortgå. Vid besök på platsen har sålunda konstaterats, att förhållandena i vissa delar, framför allt ur brandskyddssynpunkt, är otillfredsställande. I likhet med byggnadsstyrelsen finner departementschefen det emellertid tveksamt, om en så betydande investering som föreslagits bör företagas med hänsyn till den osäkerhet, som råder beträffande Eugeniahemmets framtida förläggning. Han har därför ansett, att denna senare fråga snarast bör utredas med utgångspunkt från att uppförandet av ett nytt skolhem bör ingå som en första etapp i en blivande nybyggnad för Eugeniahemmet. Som ett naturligt led i denna utredning bör jämväl ingå en undersökning av föreliggande behov av vårdplatser för spastiska barn. Kungl. Maj:t har genom beslut den 21 december 1956 uppdragit åt medicinalstyrelsen att i samråd med byggnadsstyrelsen företaga en utredning efter angivna riktlinjer. Utredningen förutsättes skola bedrivas så skyndsamt, att av utredningen föranledda förslag kan föreläggas 1958 års riksdag. I avbidan härpå anses endast vissa ur brandskyddssynpunkt oundgängligen erforderliga åtgärder i det nuvarande skolhemmet behöva vidtagas. Kostnaderna härför har beräknats till 100 000 kronor. Departementschefen framhåller, att denna nedskärning av byggnadsprogrammet förutsätter, att den nuvarande verksamheten vid skolhemmet endast bedrivs under ytterligare ett fåtal år.

Mot bakgrunden av vad sålunda föreslagits anses en inlösen av skolhemmet för Eugeniahemmets räkning ej böra ifrågakomma, utan nyttjandet av hemmet för nuvarande ändamål tills vidare regleras genom det mellan vederbörande parter träffade hyresavtalet.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Bidrag till ombyggnad m. m. av Norrbackainstitutets skolhem på Lidingö för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

84:o) **Bidrag till uppförande av ett förskolehem för spastiska barn i Göteborg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 308 och 309) samt under erinran att anslaget i gällande riksstat är uppfört med 350 000 kronor och att återstående medelsbehov, 610 000 kronor, såsom förutsatts i 1956 års statsverksproposition bör täckas under nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Bidrag till uppförande av ett förskolehem för spastiska barn i Göteborg för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 610 000 kronor.

85:o) Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 94, s. 309 och 310) föreslagit riksdagen att till Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 900 000 kronor.

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 17 juni 1955 skall statsbidrag fr. o. m. den 1 januari 1956 utgå med tre fjärdedelar av de totala kostnaderna för erforderliga stödjebandage och proteser under förutsättning, att vederbörande patient själv svarar för ett belopp av 3 kronor. Statsbidraget utbetalas av medicinalstyrelsen, vad angår av landsting eller stad, som ej deltagar i landsting, driven anstalt halvårsvis efter utgången av december och juni månader samt vad angår av förening eller stiftelse driven anstalt, kvartalsvis efter utgången av september, december, mars och juni månader.

I vissa fall, då det av medicinska skäl befunnits ofrånkomligt, har medicinalstyrelsen medgivit att statsbidrag från förevarande anslag må utgå för invalidvagnar och rullstolar.

Genom beslut den 5 juni 1953 uppdrog Kungl. Maj:t åt medicinalstyrelsen att utreda frågan om ifrågasatt utvidgning av bidragsrätten för ortopediska hjälpmedel. Därefter har Kungl. Maj:t den 17 juni 1955 bl. a. föreskrivit, att styrelsen vid utredningsuppdragets fullgörande skall beakta vad föredragande departementschefen i proposition nr 135/1955 anfört angående med bidragsgivningen på förevarande område sammanhängande spörsmål. Styrelsen hoppas kunna slutföra utredningen i sådan tid, att därav föranledda förslag kan underställas 1958 års riksdag. Vid sådant förhållande har för budgetåret 1957/58 räknats med nu gällande bidragsgrunder.

Med de fr. o. m. den 1 januari 1956 gällande grunderna kan statsbidraget beräknas komma att uppgå till 2 139 579 eller avrundat 2 000 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Weiland m. fl.* (I: 23) och den andra inom andra kammaren av herr *Rimmerfors m. fl.* (II: 23), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla att frågan om inrättande av en central forsknings- och experimentverkstad för konstruktion av proteser, bandage och redskap åt invalider måtte snarast utredas och att de förslag som därav kan föranledas må framläggas för riksdagen.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 23.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot anslagsberäkningen under förevarande punkt.

I anledning av det i motionerna I: 23 och II: 23 framförda yrkandet, att

riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan om inrättande av en experimentverkstad för konstruktion av proteser, bandage och redskap för invalider vill utskottet erinra om att utredning pågår inom medicinalstyrelsen rörande *dels* den framtida organisationen och finansieringen av de ortopediska klinikerna *dels* ifrågasatt utvidgning av bidragsrätten till ortopediska hjälpmedel. Utskottet vill vidare erinra om att utskottet under punkten 78 i detta utlåtande tillstyrkt ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag om ett anslag av 35 000 kronor till främjande av Svenska vanförevårdens centralkommittés tekniska verksamhet utöver ett bidrag på 20 000 kronor till forskning rörande proteser och stödjebandage. Då denna verksamhet nu beredes ökat stöd och då redan tillkallade utredningar har under övervägande, på vad sätt teknisk verksamhet av denna art i framtiden skall bedrivas, är utskottet icke berett att nu tillstyrka yrkandet i motionerna.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må till *Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettavdelningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor;

II. att motionerna I: 23 och II: 23 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

86:o) **Bidrag till de vanföras riksförbund.** Kungl. Maj:t har (punkt 95, s. 310—312) föreslagit riksdagen att till Bidrag till de vanföras riksförbund för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 10 200 kronor.

Anslag för ifrågavarande ändamål är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

De vanföras riksförbund har hemställt om bidrag till dels den sjukgymnastiska verksamheten vid konvalescenthemmet Sommarsol med oförändrat belopp, 10 200 kronor, dels kostnaderna för en vårdare för höggradigt vanföra vid vartdera av konvalescenthemmen Sommarsol och Dellenborg samt till en lekledare vid förbundets barnkoloni i Vejbystrand med belopp, som förbundet visar sig ha utgivit härför, dock högst (6 000 + 4 500) 10 500 kronor, dels ock kostnaderna för förbundets allmänna sociala och kurativa verksamhet.

Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka en höjning av statsbidraget till riksförbundet. De ändamål, för vilka ytterligare bidrag begärts, synes nämligen icke vara av den natur, att de bör stödjas med medel från elfte huvudtiteln. Anslaget, som föreslås erhålla den ändrade rubriken Bidrag till de vanföras riksförbund och avses för den sjukgymnastiska verksamheten vid förbundets konvalescenthem Sommarsol, anses sålunda böra uppföras med oförändrat belopp, 10 200 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av

herr *Danmans m. fl.* (I: 103) och den andra inom andra kammaren av herr *Munktell m. fl.* (II: 135), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för verksamhetsåret 1957 bevilja De vanföras riksförbund ett anslag med 10 500 kronor för vårdare på förbundets rekreationshem och lekledare på dess barnkoloni.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 135.

Utskottet finner i likhet med departementschefen, att tveksamhet kan råda, huruvida de ändamål, för vilka ytterligare bidrag begärts av riksförbundet, är av beskaffenhet att bära stödjas med medel från elfte huvudtiteln. Med hänsyn till värdet av den verksamhet som bedrivs vid barnkolonien Vejbystrand finner sig utskottet ändock bära på det sättet biträda yrkandena i förenämnda motioner, att utskottet föreslår riksdagen besluta en ökning av medelsanvisningen under förevarande anslag med 4 500 kronor, motsvarande lönen för den vid kolonien anställda lekledarinnan.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 103 och II: 135 till *Bidrag till de vanföras riksförbund* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 14 700 kronor.

87:o) **Bidrag till riksföreningen mot polio.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 312 och 313), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till riksföreningen mot polio* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

88:o) **Bidrag till anskaffande av hörapparater.** Kungl. Maj:t har (punkt 97, s. 313 och 314) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anskaffande av hörapparater* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Genom beslut vid 1955 års riksdag har kretsen av hörselskadade, som tillerkännes rätt till bidrag från förevarande anslag, avsevärt vidgats. I samband därmed beslöts ändrade inkomstgränser för bidragsrätt beträffande de kategorier av hörselskadade, för vilka en ekonomisk behovsprövning alltjämt skulle gälla.

Ehuru belastningen å anslaget under budgetåret 1955/56 varit 208 311 kronor, förordar departementschefen, med hänsyn till den korta tid nu gällande bestämmelser varit i kraft, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar Nilsson i Lönsboda och Olofson väckt motion (II: 225), vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t till nästa års riksdag måtte framlägga förslag om anvisande av medel för en intensifierad upplysningsverksamhet å hörselvårdens område.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet tillstyrker, att anslaget, i avvaktan på ytterligare erfarenheter, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppföres med oförändrat belopp.

Vidkommande yrkandet i motionen II: 225 vill utskottet framhålla, att utskottet delar motionärernas uppfattning om behovet av ökad upplysning rörande den värdefulla verksamhet, som på hörselvårdens område bedrivs i landstingens regi. Det torde emellertid böra ankomma på landstingen själva att avgöra i vad mån detta behov lämpligen bör tillgodoses. Utskottet avstyrker därför motionen II: 225.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må till *Bidrag till anskaffande av hörapparater* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor;

II. att motionen II: 225 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

89:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 314) samt under erinran, att anslaget i gällande riksstat uppförts med ett belopp av 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

90:o) **Statens institut för folkhälsan: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 99, s. 315—319) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Statens institut för folkhälsan: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 755 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 593 000 kronor.

Departementschefen förordar, att arvudet till hudkonsulten å yrkeshygieniska avdelningen höjes med 2 700 kronor, varvid förutsättes en tjänstgöringsskyldighet för vederbörande om minst sex timmar per vecka. För ändamålet anses anslagsposten till avlöningar till speciallärare, experter

och tillfälliga biträden böra uppräknas med motsvarande belopp. Vidare förordas, att medel anvisas under nämnda anslagspost för anordnande av en två månaders fortbildningskurs för hälsovårdstillsynsmän. Kostnaderna härför beräknas till 5 500 kronor.

Med hänsyn till vad sålunda anförts och då departementschefen icke har någon erinran mot styrelsens uppskattning av medelsbehovet i övrigt, innefattande en automatisk utgiftsstegring för vidtagen lönereglering med 25 200 kronor, för löneklassuppflyttningar med 34 300 kronor och för lönehöjningen fr. o. m. år 1956 med 94 000 kronor, uppräknas anslaget med 161 700 kronor eller i runt tal 162 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	321 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 000
3. Avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	234 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 598 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	570 000

Summa kronor 2 755 000;

b) till *Statens institut för folkhälsan*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 755 000 kronor.

91:o) **Statens institut för folkhälsan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 319 och 320), vilket innebär en minskning av anslaget med 12 200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens institut för folkhälsan*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 655 000 kronor.

92:o) **Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 101, s. 320—322) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 119 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 113 300 kronor.

Utbildningstiden vid läroanstalten har försöksvis begränsats från 17 till 16 månader genom att viss jämsidesundervisning anordnas under den praktiska utbildningen. Med hänsyn härtill anser departementschefen sig böra tillstyrka föreslagen uppräkningspost till arvoden åt tillfälliga lärare med 1 800 kronor för att möjliggöra utökning av antalet undervisningstimmar i vissa specialämnen i överensstämmelse med av styrelsen fastställd kursplan.

Härutöver uppräknas anslaget med cirka 4 000 kronor för vissa automatiska utgiftsstegringar på grund av löneklassuppflyttningar och 1956 års höjning av det rörliga tillägget.

Anslaget bestäms till 119 000 (+ 5 700) kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	63 000
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	16 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	16 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 300

Summa kronor 119 000;

b) till *Barnmorskeläroanstalten i Stockholm*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 119 000 kronor.

93:o) **Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 322 och 323), vilket innebär en uppräkningspost till anslaget med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

94:o) **Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 103, s. 324—326) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, vilka må erfordras vid ett genomförande av ifrågasatt omorganisation av läroanstalten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, att tillämpas

tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 94 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 90 000 kronor.

Vid anmälan av motsvarande anslag för budgetåret 1955/56 förordades ett av medicinalstyrelsen framlagt förslag till organisation av den läkarutbildade lärarpersonalens vid läroanstalten undervisningsskyldighet och sjukvårdande verksamhet. Förhandlingarna med staden i den berörda frågan har ännu icke kunnat slutföras. Departementschefen räknar emellertid med att uppgörelse med staden skall kunna träffas på sådana villkor, att den avsedda organisationsändringen kommer att kunna genomföras, och beräknar därför medelsbehovet med utgångspunkt härifrån.

Med hänsyn till det anförda anses Kungl. Maj:t böra för nästa budgetår erhålla motsvarande bemyndigande att ändra personalförteckningen för läroanstalten, som utverkats för budgetåret 1956/57.

Vad härefter angår medelsbehovet under anslagsposten till arvoden åt tillfälliga lärare tillstyrkes en höjning med 300 kronor för att möjliggöra en något utökad undervisning i vissa specialämnena. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen med 3 700 kronor för lönehöjningen fr. o. m. år 1956. Anslaget uppräknas alltså med 4 000 kronor.

Utskottet finner det önskvärt att de berörda förhandlingarna med Göteborgs stad snarast slutföres för att möjliggöra genomförandet av den avsedda organisationen.

Vad departementschefen anført och föreslagit föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, vilka må erfordras vid ett genomförande av i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957 ifrågasatt omorganisation av läroanstalten;

b) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	60 000
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	8 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	5 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	19 800

Summa kronor 94 000;

c) till *Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 94 000 kronor.

95:o) **Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 326—328), vilket innebär en uppräknings av anslaget med 13 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

96:o) **Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 328—331), vilket innebär en med 20 200 kronor ökad medelsanvisning huvudsakligen för automatiska löneökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	61 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 200
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	47 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	141 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	59 900

Summa kronor 313 000;

b) till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 313 000 kronor.

97:o) **Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 331—333), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 101 000 kronor.

98:o) **Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 107, s. 333—335) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för statens sjuksköterske-

skola i Göteborg, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 192 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 184 000 kronor.

Departementschefen förordar, att tjänsten som föreståndare för skolan överföres på ordinarie stat. Förslaget om anställande av ytterligare en instruktionsköterska vid skolan kan departementschefen däremot f. n. icke tillstyrka.

Under anslagsposten till arvoden åt tillfälliga lärare beräknas för två nybörjarkurser 18 000 kronor, för två mellankurser 9 900 kronor, för två avslutningskurser 4 100 kronor samt för jämsidesundervisning 16 000 kronor. Sammanlagt erfordras alltså för dessa ändamål 48 000 kronor, vilket innebär en ökning med 3 000 kronor.

Liksom för de tre senaste budgetåren anses för nästa budgetår böra anvisas ett belopp av 9 900 kronor för anordnande av en fem månaders kurs i narkosgivning för omkring tio deltagare.

Vad sålunda föreslagits föranleder en uppräknig av anslaget med 3 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen med 600 kronor för löneklassuppflyttningar och cirka 4 400 kronor för lönehöjningen fr. o. m. år 1956. Anslaget uppräknas alltså med 8 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson* (I: 204) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer* (II: 220) har hemställts, att riksdagen måtte besluta om inrättande av en tjänst som instruktionsköterska i Ce 20 samt att anslag av 13 404 kronor härför måtte anvisas.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen I: 204.

Utskottet. I fråga om yrkandet i motionerna, att ytterligare en tjänst som instruktionsköterska i Ce 20 skulle inrättas vid skolan samt att erforderliga medel härför skulle anvisas, vill utskottet erinra om vad utskottet uttalade vid behandlingen föregående år av motsvarande anslag. Utskottet kunde då — mot bakgrunden av departementschefens i propositionen nr 152 till 1953 års riksdag gjorda uttalande, att vid full verksamhet vid skolan inte skulle erfordras mer än tre instruktionsköterskor för den praktiska utbildningen — icke förorda den nu ifrågasatta förstärkningen. Även om utskottet icke förbiser, att utvecklingen kan medföra behov av ytterligare befattningshavare, är utskottet icke nu berett frånga sin sålunda uttalade ståndpunkt och avstyrker alltså motionerna.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 204 och II: 220

a) fastställa följande personalförteckning för statens sjuksköterskeskola i Göteborg:

Personalförteckning

Tjänsteman å ordinarie stat

1 föreståndare	Lönegrad Ca 23;
b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:	

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	14 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	57 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	87 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	29 500

Summa kronor 192 000;

c) till *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 192 000 kronor.

99:o) **Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 108, s. 336—338) föreslagit riksdagen att till Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 156 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 106 400 kronor.

Såsom departementschefen anmält under omkostnadsanslaget till barnmorskeläroanstalten i Göteborg har kommissionen för förhandlingar med Göteborgs stad i vissa medicinska universitetsfrågor inkommit med förslag till nytt avtal med staden rörande upplåtelse av lokaler m. m. för läroanstalten och sjuksköterskeskolan. Liksom för barnmorskeläroanstaltens del har departementschefen, ehuru avtalsförslaget ännu icke fastställts av Kungl. Maj:t, vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag ansett sig böra utgå från i avtalsförslaget angivna grunder. I enlighet härmed beräknas för hyra av undervisningslokaler 11 000 kronor, för bostad till elever 156 000 kronor, och för kost till elever 66 500 kronor. Av skolans styrelse äskad medelsanvisning har därvid minskats med ett belopp motsvarande

kostnaden för kost till elever under den praktiska utbildningen, vilken kostnad bestrides av staden direkt. Motsvarande minskning bör göras beträffande av styrelsen under särskilda uppbördsmedel upptaget belopp. För förhyrning av ytterligare ett lektronsrum beräknas 1 700 kronor. Sammanlagt skulle alltså till ersättning för undervisningslokaler samt bostad och kost åt elever erfordras i runt tal 235 000 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en minskning med 45 000 kronor.

Delposten till inköp och underhåll av undervisningsmateriel m. m. föreslås höjd med 3 500 kronor för inköp av en ljudfilmsprojektor. Därvid förutsättes, att filmapparaten även får användas för barnmorskeläroanstaltens undervisning.

Beträffande delposten till elevers tjänstgöring i öppen vård förordas en höjning med 5 000 kronor.

Övriga av skolstyrelsen framställda förslag, innefattande en ökning med sammanlagt 855 kronor, föranleder ingen erinran från departementschefens sida.

I enlighet härmed och då ersättningen från Göteborgs stad uppskattas till i runt tal 112 000 (— 86 000) kronor, skulle anslaget behöva uppräknas med 50 355 kronor eller i runt tal 50 000 kronor. Anslaget upptages sålunda till 156 400 kronor eller avrundat 156 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 156 000 kronor.

100:o) **Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 338), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

101:o) **Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 339), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

102:o) **Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.** Kungl. Maj:t har (punkt 111, s. 339—345) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till utbildningskurser för instruk-*

tionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl. för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 140 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 119 000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts uppdrag verkställer medicinalstyrelsen f. n. en översyn av det betänkande om högre utbildning av sjuksköterskor m. m. (SOU 1951:33) som avgivits av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen. Då resultatet av denna översyn ännu ej föreligger, är departementschefen icke beredd att föreslå någon ändring av formerna för sjuksköterskeföreningens statsunderstödda kursverksamhet och kan sålunda icke tillstyrka någon förlängning av tiden för lärarkursen, som alltså i enlighet med medicinalstyrelsens förslag även för nästa budgetår bör omfatta nio och en halv månader.

Icke heller kan departementschefen i avbidan på resultatet av den nämnda översynen tillstyrka någon höjning av statens andel av kostnaderna för föreningens ordinarie kursverksamhet. Statsbidraget bör alltså fortfarande utgå med två tredjedelar av föreningens kostnader härför, beräknade på sätt i det följande förordas. Såsom villkor för statsbidragets åtnjutande anses böra gälla, att i fortsättningskursen minst 22 och i kompletteringskurserna minst 16 elever, vilka är i behov därav, befrias från erläggande av kursavgift. Vidare bör undervisningen liksom hittills stå under medicinalstyrelsens ledning och bedrivs enligt en av styrelsen godkänd plan.

Departementschefen förordar, att föreningen liksom för innevarande budgetår erhåller statsbidrag till kostnader för pensionsavgifter med ett belopp av 5 500 kronor.

Kostnaderna för den ordinarie kursverksamheten har av medicinalstyrelsen reducerats från av föreningen beräknade 243 626 kronor till 186 687 kronor, innebärande en ökning i förhållande till årets utgiftsunderlag med 7 435 kronor. Denna ökning, som i huvudsak hänför sig till höjda löner och hyror, godtages med den ändringen, att för bokinköp och expenser räknas med oförändrat belopp, vilket i förhållande till styrelsens förslag innebär en minskning med 500 kronor. Kostnadsökningen i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade utgiftsunderlaget, 179 252 kronor, skulle sålunda komma att uppgå till 6 935 kronor. I enlighet härmed och då inkomsterna av kursavgifter vid av departementschefen beräknat antal elever i kompletteringskurserna kan uppskattas till omkring 9 850 kronor, beräknas bidragsunderlaget för nästa budgetår till i runt tal 177 000 kronor. Statsbidraget till föreningens ordinarie kursverksamhet beräknas till 123 500 eller avrundat 124 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 5 000 kronor.

En extra lärarkurs föreslås anordnad under år 1958. Kursen bör i enlighet med medicinalstyrelsens förslag beräknas för omkring 20 deltagare och omfatta nio och en halv månader. Kostnaderna för kursen beräknas till

34 000 kronor. Från detta belopp avgår inkomster av kursavgifter 2 000 kronor, varför nettokostnaden skulle uppgå till 32 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att kursen kommer till stånd tillstyrkes, att föreningen erhåller statsbidrag med hela kostnaden för denna kurs. För budgetåret 1957/58 utgör medelsbehovet 16 000 kronor.

I enlighet med det anförda bör sålunda statsbidrag utgå till föreningens kursverksamhet under budgetåret 1957/58 med 140 000 kronor.

I en inom andra kammaren av fröken *Liljedahl m. fl.* väckt motion (II: 142) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till bidrag till ordinarie utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl. för budgetåret 1957/58 anvisa ett i förhållande till departementschefens förslag med 14 128 kronor förhöjt anslag.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet kan i likhet med departementschefen — i avvaktan på resultatet av den inom medicinalstyrelsen pågående översynen av den högre utbildningen för sjuksköterskor m. m. — icke tillstyrka någon höjning av statens andel i kostnaderna för sjuksköterskeföreningens kursverksamhet. Utskottet avstyrker sålunda yrkandet i förevarande motion.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag även i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 142 till *Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 140 000 kronor.

103:o) **Specialutbildning av barnsjuksköterskor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 345 och 346), vilket innebär en ökning av anslaget med 1 100 kronor, samt under erinran att en repetitions- och kompletteringskurs för å barnvårdscentral anställda sjuksköterskor med omkring 30 deltagare föreslås anordnad även under nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Specialutbildning av barnsjuksköterskor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 52 700 kronor.

104:o) **Utbildningskurser i arbetsterapi.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 346 och 347), vilket innebär förslag om anordnande under nästa budgetår av en kurs avsedd för sinnessjukvårdspersonal samt en med 800 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbildningskurser i arbetsterapi* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 23 700 kronor.

105:o) **Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 347 och 348), vilket innebär en ökning av anslaget med 500 000 kronor med hänsyn till det ökade antalet distriktssköterskor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar åt distriktsköterskor m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 500 000 kronor.

106:o) **Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 115, s. 349—351) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad ändring av grunderna för statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor m. m., att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1956, dels ock till Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 400 000 kronor.

I anslutning till överenskommen löneroglering för distriktsbarnmorskor har Svenska landstingsförbundet, i syfte att gällande princip om hälften-delning av kostnaderna för löner åt denna personal skall upprätthållas, föreslagit vissa ändringar i de bestämmelser, som f. n. reglerar statens bidrag till detta ändamål. Departementschefen biträder landstingsförbun-dets hemställan och förordar således, att statsbidrag till distriktsbarn-morskas avlöning beräknas efter lönegrad 15, löneklass 17. Beträffande ett fåtal, huvudsakligen icke heltidssysselsatta distriktsbarnmorskor anses statsbidraget dock liksom hittills böra beräknas efter lägre lönegrad. Med hänsyn därtill anses nuvarande bestämmelser om viss minimilön böra kvarstå. De ändrade bestämmelserna bör få gälla retroaktivt fr. o. m. den 1 januari 1956.

Medelsbehovet under anslaget beräknas för nästa budgetår till 3 300 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna den av departementschefen i statsrådsproto-kollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957 förordade ändringen av grunderna för statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor m. m., att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1956;

b) till *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

107:o) **Bidrag till distriktsbarnmorskas resor i samband med hemförlossning och eftervård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 116, s. 351), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till distriktsbarnmorskas resor i samband med hemförlossning och eftervård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

108:o) **Understödjande av dispensärverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 352 och 353), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 250 000 kronor med hänsyn till bland annat att statsbidrag till resor till och från centraldispensär fr. o. m. den 1 juli 1956 utgår endast beträffande sådana medellösa eller mindre bemedlades resor, för vilka ersättning ej utgives av allmän sjukkasse, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

109:o) **Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 118, s. 353—356) föreslagit riksdagen att till Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 540 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Skolöverstyrelsen har framlagt förslag om genomförande av obligatoriska, regelbundet återkommande skärmbildsundersökningar av viss skolpersonal. Vidare har medicinalstyrelsen föreslagit, att 2 av de 14 skärmbildspatruller, som f. n. är i verksamhet för den allmänna skärmbildsundersökningen, skall användas för dessa särskilda undersökningar av skolpersonal. Skolöverstyrelsens förslag har nyligen remissbehandlats. Remisstiden utgick den 1 januari 1957. Då beredningen av förslaget på grund härav icke hunnit avslutas, beräknar departementschefen inga medel för ändamålet.

Allmänna skärmbildsundersökningar avses under nästa budgetår komma att äga rum inom Stockholms och Norrköpings städer samt Östergötlands, Skaraborgs, Gotlands och Blekinge län. För dessa undersökningar anser departementschefen sig böra räkna med 13 patruller.

Medicinalstyrelsen har beräknat medelsbehovet under anslaget för 12 patruller till cirka 555 000 kronor. För 13 patruller skulle med motsvarande beräkningsgrunder erfordras en medelsanvisning med i runt tal 600 000 kronor. Med hänsyn till belastningen budgetåret 1955/56 anses anslaget emellertid kunna uppföras med oförändrat belopp. Från huvudmännen inflytande bidrag anses liksom hittills böra redovisas under anslaget i form av särskilda uppbördsmedel.

Utskottet vill i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt endast framhålla önskvärdheten av att frågan om ett genomförande av regelbundna skärmbildsundersökningar för viss skolpersonal anmäles för riksdagen så snart detta är möjligt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 540 000 kronor.

110:o) **Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral.** Kungl. Maj:t har (punkt 119, s. 356—360) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att från personalförteckningen för medicinalstyrelsens skärmbildscentral avföra en tjänst som chefläkare i Ce 33, dels godkänna av departementschefen förordad stat för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 407 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 410 000 kronor.

Vid anmälan av motsvarande anslag för budgetåret 1955/56 erinrades om att Kungl. Maj:t bemyndigat medicinalstyrelsen att förordna om bestridande av de med chefläkarbefattningen förenade göromålen genom dels halvtidsförordnande för en läkare mot arvode, dels uppdrag åt annan tjänsteman att mot arvode biträda läkaren med arbetsuppgifter av administrativ och ekonomisk natur. Sedermera har Kungl. Maj:t bemyndigat medicinalstyrelsen att förlänga det ifrågavarande provisoriet t. o. m. den 30 juni 1957. Den nuvarande anordningen med uppdelning av göromålen på två befattningshavare har fungerat tillfredsställande. Med hänsyn härtill och på grundval av vad styrelsen i övrigt anfört finner departementschefen det lämpligt, att den provisoriska organisationen nu erhåller en mera stadigvarande karaktär och tillstyrker sålunda, att chefläkartjänsten utbytes mot dels en arvodestjänst för en läkare med halvtidstjänstgöring, dels ock en arvodestjänst för göromål av administrativ och ekonomisk natur. För arvoden till nämnda befattningshavare beräknas för nästa budgetår 13 000 resp. 3 600 kronor. Omorganisationen medför en besparing av cirka 10 000 kronor.

Under hänvisning till vad departementschefen föreslår under nästföljande anslag rörande anskaffning av en framkallningsmaskin, förordas, att en tjänst som fotografiskt biträde i Ce 9 indrages.

Med anledning av vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor hör ett kontorsbiträde uppflyttas till kanslibiträde i Ce 11.

Delposten till övriga expenser nedräknas med 3 000 kronor.

Medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt under anslaget, innefattande vissa automatiska utgiftsstegringar med i runt tal 19 000 kronor, har icke givit departementschefen anledning till erinran.

Anslaget upptages alltså till (385 800 + 21 200) 407 000 kronor.

Ur personalförteckningen utgår en tjänst som chefläkare i Ce 33.

Utskottet. Under erinran att utskottet i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts i förevarande sammanhang anmälda förslag till tjänsteförändring hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att från personalförteckningen för medicinalstyrelsens skärmbildscentral avföra en tjänst som chefläkare i Ce 33;

b) godkänna följande stat för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	301 400	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	84 400	385 800

Omkostnader

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500	
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	20 700	21 200

Summa kronor 407 000;

c) till *Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 407 000 kronor.

111:o) Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten. Kungl. Maj:t har (punkt 120, s. 360—363) föreslagit riksdagen att till Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

Något anslag under denna rubrik är ej uppfört i gällande riksstat. Där emot har för nyanskaffning av fordon för den statliga skärmbildsverksamheten för budgetåret 1956/57 anvisats ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har hemställt, att för nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten anvisas ett reservationsanslag av 553 000 kronor.

Departementschefen anför, att av den materiel — fordon och skärmbildsapparat — som användes för den statliga skärmbildsverksamheten, är större delen anskaffad åren 1946—1949. Till följd av verksamhetens natur är materielen utsatt för synnerligen starka påfrestningar. Av vad medicinalstyrelsen anført framgår, att materielen numera är i hög grad försliten och även i vissa avseenden föråldrad. För att verksamheten skall kunna upprätthållas i ungefär samma omfattning som f. n. synes det därför nödvändigt, att en upprustning av materielen kommer till stånd.

För nästa budgetår föreslås medel anvisade för utbyte av 3 av de äldsta skåpbilarna. Kostnaden härför beräknas, efter avdrag av försäljningssumman för de 3 bilar som lämnas i utbyte, till omkring 57 000 kronor.

Vidare förordas omändring av 6 skärmbildsapparater för en kostnad av 156 000 kronor. För rationalisering av framkallningsarbetet vid skärmbildscentralen tillstyrkes inköp av en framkallningsmaskin för en kostnad av cirka 13 000 kronor. Genom anskaffning av en dylik maskin anses ett fotografiskt biträde vid centralen kunna indragas, innebärande en årlig besparing på omkring 9 000 kronor.

Sammanlagda medelsbehovet för den föreslagna anskaffningen beräknas sålunda till i runt tal 225 000 kronor. Erforderliga medel föreslås anvisade under ett särskilt anslag av reservationsanslags natur. Vid utgången av innevarande budgetår eventuellt förefintlig reservation å det nuvarande anslaget till nyanskaffning av fordon för den statliga skärmbildsverksamheten föreslås överförd till det nya anslaget.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

112:o) Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård. Kungl. Maj:t har (punkt 121, s. 363—366) föreslagit riksdagen att till Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 100 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har föreslagit bl. a., att 7 000 kronor anvisas som bidrag till kurs för läkare vid barnavårdscentraler.

Departementschefen uppskattar medelsbehovet för bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning till 4 440 000 kronor.

Förslaget om anordnande av fortbildningskurser för läkare vid barnavårdscentraler finner departementschefen sig alltjämt icke kunna tillstyrka.

För bidrag till inredning och utrustning av centraler samt för bidrag

till upplysningsverksamhet beräknas oförändrat 10 000 respektive 50 000 kronor. Anslaget föreslås uppfört med 4 500 000 kronor, innebärande en med 400 000 kronor ökad medelsanvisning.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Hamrin-Thorell* och herr *Sunne* (I: 29) och den andra inom andra kammaren av fröken *Liljedahl* och herr *Rimmerfors* (II: 33) har hemställts, att i enlighet med medicinalstyrelsens förslag 7 000 kronor anslås för en utbildningskurs för läkare vid barnavårdscentraler.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 33.

Utskottet. Vad beträffar det i förevarande motioner gjorda yrkandet om anordnande av en fortbildningskurs för läkare vid barnavårdscentraler vill utskottet erinra om, att utskottet tidigare haft att taga ställning till samma fråga i anledning av en motion vid 1955 års riksdag. Utskottet uttalade därvid, att behovet av ifrågavarande kurs inte syntes så trängande, att medel för ändamålet borde anvisas. Vad motionärerna anfört har icke föranlett utskottet frånträda sin tidigare intagna ståndpunkt, varför utskottet avstyrker motionerna I: 29 och II: 33.

Departementschefens beräkningar av medelsbehovet för nästkommande budgetår har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 29 och II: 33 till *Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

113:o) **Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122, s. 366), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

114:o) **Läkemedel åt vissa kvinnor och barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, s. 366 och 367), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 100 000 kronor med hänsyn till den ökade besöksfrekvensen vid mottagningarna inom den förebyggande mödra- och barnavården, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

115:o) **Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124, s. 367), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 45 000 kronor.

116:o) **Abortförebyggande åtgärder.** Kungl. Maj:t har (punkt 125, s. 368—370) föreslagit riksdagen att till Abortförebyggande åtgärder för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 284 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 280 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 60 000 kronor, varav 34 100 kronor för anordnande och upprätthållande av verksamheten samt 26 000 kronor för tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöker kuratorer. Vidare förordar styrelsen, att 20 000 kronor anvisas för anordnande av en mentalhygienisk påbyggnadskurs för abortkuratorer även under nästa budgetår.

Departementschefen anför, att under år 1956 en ny rådgivningsbyrå godkänts för erhållande av statsbidrag. Medicinalstyrelsen räknar med ytterligare tre statsbidragsberättigade byråer under år 1957, varigenom det sammanlagda antalet byråer skulle komma att uppgå till 17. Då samtliga dessa byråer sannolikt ej kommer att vara i verksamhet under hela året, uppskattar departementschefen medelsbehovet till anordnande och upprätthållande av verksamheten för nästa budgetår till högst 140 000 kronor.

Antalet nyinskrivna kvinnor vid rådgivningsbyråerna uppgick för år 1955 till 4 942. Då antalet nyinskrivna torde komma att stiga i samband med en ökning av antalet byråer, anses det belopp, som skall ställas till kuratorernas förfogande för tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, böra höjas. Departementschefen kan dock endast tillstyrka en till 10 000 kronor begränsad höjning, varvid beloppet alltså bör upptagas till 110 000 kronor.

Posten till preventivrådgivning för män upptages med allenast ett formellt belopp av 100 kronor.

Förslaget om anvisande av medel under anslaget för anordnande under nästa budgetår av en mentalhygienisk påbyggnadskurs finner departementschefen sig i avvaktan på resultatet av familjerådgivningskommitténs utredning i frågan icke kunna biträda.

Anslaget för nästa budgetår uppföres med 284 100 kronor eller avrundat 284 000 kronor, innebärande en med 4 000 kronor ökad medelsanvisning.

I en inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.* väckt motion (II: 7) har hemställts, att riksdagen måtte under elfte huvudtiteln Medicinalstyrelsen: Abortförebyggande åtgärder bevilja ett anslag av 340 000 kronor, vilket innebär en höjning i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag med 60 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet anser i likhet med motionärerna, att abortfrågan är av sådan betydelse för samhället, att den kräver oavlätlig uppmärksamhet. Motionärernas uppfattning om betydelsen av att tillgodose överhängande hjälpbehov hos kvinnor som besöker kurator överensstämmer med vad utskottet i tidigare sammanhang anfört.

Med hänsyn till att familjerådgivningskommittén ännu ej avlämnat några förslag rörande den abortförebyggande rådgivningsverksamheten och då departementschefen förordat en höjning av de s. k. kuratorsmedlen samt medlen för anordnande och upprätthållande av verksamheten med sammanlagt cirka 24 000 kronor, är utskottet icke berett tillstyrka den av motionärerna begärda medelsanvisningen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 7 till *Abortförebyggande åtgärder* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 284 000 kronor.

117:o) **Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, s. 370 och 371), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 475 000 kronor.

118:o) **Bidrag till driften av folktandvården.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127, s. 371 och 372), vilket innebär en uppräkningsanslag med 500 000 kronor med hänsyn till den fortsatta utbyggnaden av folktandvården, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av folktandvården* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 9 800 000 kronor.

119:o) **Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, s. 372 och 373), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

120:o) **Åtgärder i kariesförebyggande syfte.** Kungl. Maj:t har (punkt 129, s. 373—375) föreslagit riksdagen att till Åtgärder i kariesförebyggande syfte för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 95 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 55 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes till 100 000 kronor. Vidare har Tandvärnet, riksföreningen för tandsjukdomarnas bekämpande anhållit om statsbidrag till föreningens verksamhet för budgetåret 1957/58 med 20 000 kronor.

Vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår föreslogs en samlad upplysnings- och propagandakampanj i syfte att minska tandrötans härjningar. För att åstadkomma gynnsammast möjliga effekt av kampanjen borde en kombination av olika propogandamedel komma till användning. Förutom av medicinalstyrelsen föreslagna åtgärder, såsom utgivande av en folder, inspelning av film, affischpropaganda m. m., förordades en undersökning av lämpligheten att utsprida flygblad samt utarbeta en kortfattad handbok.

Medicinalstyrelsen avser att igångsätta den föreslagna kampanjen hösten 1957 i enlighet med angivna riktlinjer. Sålunda är ett filmmanuskript under utarbetande. Vidare förberedes utgivande av en kortfattad handbok för föreläsare. Förslaget om utspridande av flygblad är under övervägande. I cirkulär till huvudmännen för folktandvården har styrelsen förordat åtgärder för en intensifierad propagandaverksamhet samt understrukit vikten av att ekonomiskt understöd lämnas de lokala aktionerna. Medicinalstyrelsen räknar därjämte med Tandvärnets medverkan i kampanjen.

För egen del förordar departementschefen, att för nästa budgetår ytterligare 95 000 kronor anvisas för ett fullgörande av propagandakampanjen. Med hänsyn till de prisstegringar, som inträffat under innevarande budgetår, anses kostnaderna för kampanjen ej kunna nedbringas under det belopp om cirka 150 000 kronor, som förutsattes i 1956 års statsverksproposition.

Vad härefter angår Tandvärnets framställning är departementschefen alltjämt icke beredd tillstyrka, att föreningen erhåller ett särskilt bidrag till sin verksamhet. Såsom redan framhållits ämnar medicinalstyrelsen genomföra upplysningskampanjen i nära samverkan med Tandvärnet. Departementschefen understryker betydelsen av att en effektiv samordning av olika aktioner sker vid kampanjens genomförande.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Gärde Widemar m. fl.* (I: 301) och den andra inom andra kammaren

av herr *von Friesen m. fl.* (II: 448), har hemställts, att riksdagen vid beviljande av det under rubriken Åtgärder i kariesförebyggande syfte yrkade reservationsanslaget av 95 000 kronor måtte föreskriva, att beloppet även skall räcka för en utredning från medicinalstyrelsens tandvårdsbyrå om effekten av upplysningsverksamheten i fråga om sänkning av kariesfrekvensen, och att önskemål uttalas om skyndsamt utredning av möjligheterna att insätta mera effektiva åtgärder mot tandrötan genom begagnande av lämpliga tillsatsmedel till vatten och/eller vissa livsmedel.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen II: 448.

Utskottet. I anledning av departementschefens beräkningar i föregående års statsverksproposition över kostnaderna för den planerade upplysnings- och propagandakampanjen underströk utskottet, att kostnaderna borde kunna reduceras i förhållande till vad i propositionen förutsatts. Av vad departementschefen anfört framgår, att detta icke varit möjligt. Med hänsyn å andra sidan till att tidigare kalkyler baserat sig på 1955 års priser finner sig utskottet böra godtaga den föreslagna medelsanvisningen.

Vad angår yrkandena i förevarande motioner räknar utskottet med att medicinalstyrelsen — utan att föreskrift härom påkallas av riksdagen — i den mån det är möjligt följer effekten av upplysningsverksamheten i fråga om sänkning av kariesfrekvensen. Rörande möjligheten att insätta effektiva åtgärder mot tandrötan genom begagnande av lämpliga tillsatsmedel pågår, såsom även motionärerna anfört, ett visst forskningsarbete. Under sådana förhållanden finner utskottet anledning icke föreligga att hos Kungl. Maj:t begära en särskild utredning i ämnet.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må till *Åtgärder i kariesförebyggande syfte* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 95 000 kronor;

II. att motionerna I: 301 och II: 448 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

121:0) **Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare.** Kungl. Maj:t har (punkt 130, s. 375—378) föreslagit riksdagen att till Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 45 200 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 55 000 kronor.

Erfarenheterna av den i augusti 1956 genomförda utbildningskursen för utländska tandläkare har varit goda. Kursnämnden anser emellertid, att en viss omläggning och utökning av kursen är nödvändig för att densamma skall få åsyftat resultat. På grundval av de skäl, som framhållits av nämnden, biträder departementschefen därför förslaget om en förläng-

ning av kurstiden från fyra till fem veckor. Det föreslås få ankomma på kursnämnden att inom ramen för angivna tidsperiod göra de justeringar av kursplanen, som må visa sig erforderliga. För genomförande av den nya kursplanen tillstyrkes en höjning av anslagsposten till arvoden till kurslärare med 3 100 kronor.

Med hänsyn till belastningen uppräknas posterna till ersättning till kursnämndens ledamöter och till reseersättningar till kursdeltagare med 1 500 resp. 1 000 kronor.

För inköp av förbrukningsmateriel förordas en med 1 000 kronor ökad medelsanvisning.

För reseersättningar till kurslärare upptages en ny anslagspost om 600 kronor. Ersättning föreslås få utgå endast efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall.

Med hänsyn till det anförda nedräknas anslaget för nästa budgetår med 9 800 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 45 200 kronor.

122:o) *Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område.* Kungl. Maj:t har (punkt 131, s. 378—380) föreslagit riksdagen att till *Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 236 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 227 000 kronor.

Vid anmälan av yrkesmedicinska centralens anslagsbehov för innevarande budgetår framhölls, att ett ställningstagande till centralens definitiva organisation och verksamhetsområde borde anstå i avvaktan på folkhälsoinstitutsutredningens förslag, vilket kunde väntas komma att påverka avgränsningen av centralens arbetsområde i förhållande till statens institut för folkhälsan. Utredningen har i oktober 1956 avgivit förslag rörande institutets organisation. Då på folkhälsoinstitutsutredningens betänkande grundade förslag kan förväntas bli genomförda först fr. o. m. budgetåret 1958/59, torde verksamheten vid centralen under nästa budgetår få bedrivas efter huvudsakligen samma riktlinjer som hittills. Departementschefen förutsätter därvid, att liksom under innevarande budgetår möjlighet bör föreligga för Kungl. Maj:t att medgiva förstärkning av personalen, om så skulle visa sig oundgängligen nödvändigt.

Den automatiska stegringen av avlöningskostnaderna på grund av lönehöjningen fr. o. m. år 1956 föranleder en uppräknning av anslaget med cirka 4 000 kronor.

För inköp av optisk utrustning till ett forskningsmikroskop tillstyrkes en ökad medelsanvisning under anslagsposten till materiel och diverse omkostnader med 5 000 kronor.

För bidrag till forskningsverksamheten beräknas för budgetåret 1957/58 oförändrat 50 000 kronor.

I enlighet med det anförda uppräknas således anslaget med 9 000 kronor.

Utskottet. Vad departementschefen anfört och föreslagit har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 236 000 kronor.

123:o) **Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132, s. 381 och 382), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

124:o) **Skyddsympning mot difteri.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133, s. 382 och 383), vilket upptar oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddsympning mot difteri* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

125:o) **Skyddsympning mot polio.** Kungl. Maj:t har (punkt 134, s. 383—385) föreslagit riksdagen att till Skyddsympning mot polio för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Enligt propositionen nr 192 till 1956 års riksdag beräknas våren 1957 kunna genomföras skyddsympning mot polio av åtta årsklasser barn, i runt tal 900 000 barn.

Med utgångspunkt från det anförda och med hänsyn till de goda möjligheter, som synes förefinnas för att även för nästa budgetår poliovaccin skall kunna stå till förfogande, anser departementschefen sig kunna räkna med att ett ympningsprogram av liknande omfattning, som planeras för våren 1957, skall kunna genomföras budgetåret 1957/58. Härigenom skulle återstående årsklasser barn i folkskolan och motsvarande klasser i enskilda skolor ävensom förskolebarn födda år 1954 kunna ympas. Dessutom torde även de barn, som ympas våren 1957, böra erhålla en tredje injektion. I den mån resurserna räcker till, synes även vuxna kunna komma i fråga för ympning, varvid förutsättes, att ersättning härför skall erläggas.

Ett belopp av 30 000 kronor föreslås anvisat för propaganda.

På framställning av medicinalstyrelsen har Kungl. Maj:t genom beslut den 21 december 1956 fastställt grunder för ersättningen till ympare. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att även i fortsättningen besluta angående ifrågavarande ersättning.

Kostnaderna för innevarande budgetårs ympningsprogram, såsom det fastställts genom Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut, kan beräknas till i runt tal 2 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda och med hänsyn till de ovissa omständigheter i övrigt, som påverkar medelsbehovet under anslaget, föreslås, att för nästa budgetår anvisas oförändrat belopp.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under anslaget till Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Skyddsymprning mot polio* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

126:o) **Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135, s. 385 och 386), vilket innebär en ökning av anslaget med 45 000 kronor, samt under erinran att Kungl. Maj:t genom beslut den 28 september 1956 bemyndigat medicinalstyrelsen att från förevarande anslag taga i anspråk ett belopp av högst 50 400 kronor till stipendier för snabbutbildning av narkosläkare, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

127:o) **Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136, s. 387), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

128:o) **Lindring i läkarvårdskostnaderna för mindre bemedlade å landsbygden.** Kungl. Maj:t har (punkt 137, s. 387 och 388) föreslagit riksdagen att till Lindring i läkarvårdskostnaderna för mindre bemedlade å landsbygden för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 50 000 kronor. Belastningen å anslaget utgjorde för budgetåret 1955/56 17 143 kronor.

Den låga belastningssiffran budgetåret 1955/56 visar, att här ifrågavarande statsbidrag till största delen förlorat sin betydelse efter sjukför-

säkringsreformens genomförande. Departementschefen är emellertid icke beredd att utan ytterligare erfarenheter av reformens verkningar taga ställning till frågan, huruvida bidragen bör upphöra. Det är departementschefens avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att låta verkställa en översyn av nuvarande statsbidragsbestämmelser. I avvaktan på resultatet av denna utredning beräknas medel under anslaget även för nästa budgetår. Skulle utredningen giva vid handen, att bidragen kan slopas redan under nästa budgetår, bör Kungl. Maj:t vara oförhindrad att förordna därom.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och tillstyrker, att anslaget, i avvaktan på resultatet av den planerade översynen av ifrågavarande statsbidragsbestämmelser, uppföres med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Lindring i läkarvårdskostnaderna för mindre bemedlade å landsbygden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

129:o) **Sjuktransporter med flygplan.** Kungl. Maj:t har (punkt 138, s. 388 och 389) föreslagit riksdagen att till Sjuktransporter med flygplan för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 90 000 kronor.

Vid anmälan av medelsbehovet för ambulans- och räddningsflygtjänsten i riket för innevarande budgetår konstaterades med anledning av ett av flygförvaltningen framställt förslag om utbyggnad av verksamheten, att klarlägganden av ett flertal ekonomiskt-administrativa frågor erfordrades, innan organisationsfrågan i sin helhet kunde lösas. Genom beslut den 13 april 1956 tillkallades enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande en särskild sakkunnig att utreda hithörande spörsmål. Då resultatet av utredningen ännu icke föreligger, föreslår departementschefen att den nuvarande organisationen av räddningstjänsten i huvudsak bibehålles även under nästa budgetår.

I organisationen har hittills ingått tre ambulansplan, tillhörande flygvapnet och stationerade i resp. Luleå, Östersund och Hägernäs. På grund av att räddningstjänsten i övre Norrland huvudsakligen upprätthålles med helikopter och privatägda flygplan hålles flygplanet i Luleå f. n. i reserv. Så anses böra ske även budgetåret 1957/58.

Vad sjuktransportflygplanet i Hägernäs beträffar har detta i september 1956 totalhavererat och kasserats. Något nytt plan i stället för det förolyckade anses icke i nuvarande läge böra anskaffas. Avtal anses i stället böra träffas med Ostermans aero aktiebolag om fast jourtjänst med helikopter för Stockholms skärgård.

Kostnaderna för underhåll och drift m. m. av ambulansplanet i Östersund uppskattas till 16 000 kronor. För budgetåret 1956/57 har beräknats ett

belopp av 50 000 kronor för översyn av flygplanet. Då översynen icke synes kunna genomföras under innevarande budgetår, beräknas motsvarande belopp för ändamålet för budgetåret 1957/58. För ambulansflygningar med privata flygplan i Norrbottens och Jämtlands län beräknas 5 000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget skulle således uppgå till 71 000 kronor eller avrundat 70 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Sjuktransporter med flygplan* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

130:o) **Understödjande av helikopterflyg.** Kungl. Maj:t har (punkt 139, s. 390 och 391) föreslagit riksdagen att till Understödjande av helikopterflyg för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 225 000 kronor.

Under hänvisning till vad som anförts vid anmälan av nästföregående anslag föreslår departementschefen i stort sett oförändrad organisation av verksamheten för budgetåret 1957/58.

Enligt vad länsstyrelsen i Norrbottens län uppgivit, torde avtal om fortsatt ambulanstjänst med helikopter kunna träffas med Ostermans aero aktiebolag på i stort sett oförändrade villkor för nästa budgetår. Bolaget har dock begärt en höjning av den fasta avgiften med 6 900 kronor för ökade lönekostnader. Denna ökning torde emellertid i det närmaste uppvägas av minskade försäkringskostnader för bolaget. Departementschefen förordar därför, att avtal får träffas med bolaget på i huvudsak samma villkor som nu gällande. Medelsbehovet för ambulans- och räddningsflygtjänsten i övre Norrland uppskattas till oförändrat belopp, 200 000 kronor.

Vad verksamheten i Östersunds-området beträffar har flygförvaltningen för innevarande budgetår träffat överenskommelse med Ostermans aero aktiebolag om jourtjänst med helikopter under de s. k. förfallstiderna, omfattande cirka fyra månader av året. Den fasta avgiften härför utgör omkring 12 000 kronor. Departementschefen räknar med att liknande avtal får träffas för nästa budgetår.

Det för Stockholms skärgård avsedda sjuktransportflygplanet i Hägernäs har förolyckats och kasserats. Med anledning härav har flygförvaltningen överenskommit med förutnämnda bolag om jourtjänst med helikopter året runt i Stockholms-området. Kostnaden för denna fasta jourtjänst jämte start- och timavgifter belöper sig till cirka 40 000 kronor. Det förutsättes, att flygförvaltningen även för nästa budgetår får träffa liknande avtal om ambulanstjänst i området.

Övriga kostnader för ambulansflygningar med helikopter i de delar av landet, som ej beröres av helikoptertjänsten i övre Norrland, uppskattas

till motsvarande belopp som för innevarande budgetår, 25 000 kronor. För ändamålet skulle alltså för budgetåret 1957/58 till flygförvaltningens förfogande böra ställas ett belopp av sammanlagt 77 000 kronor eller avrundat 75 000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknas således till 275 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Understödjande av helikopterflyg* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

131:o) **Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 140, s. 392—396) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för centrala sjukvårdsberedningen, som föreslagits av departementschefen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58, dels ock till Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 345 800 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 326 400 kronor.

Departementschefen förordar, att delposten till arveden till ledamöter i styrelsen höjes med 900 kronor.

För innevarande budgetår har vid materielavdelningen inrättats en assistenttjänst i Cg 23 för granskning av utrustningsförslag. Då innehavaren av tjänsten har tagits i anspråk för särskilt uppdrag, som i viss mån ligger utanför beredningens arbetsområde, tillstyrkes, att för anställande av tillfällig arbetskraft för ifrågavarande granskningsuppgifter anvisas ett med 2 500 kronor förhöjt belopp.

Vad sålunda förordats erfordrar en ökning av medelsanvisningen med 3 400 kronor. Härtill kommer 16 000 kronor för höjningen av det rörliga tillägget. Anslaget uppräknas alltså med 19 400 kronor.

Vidare tillstyrkes, att en pensionsgrundande tjänst inrättas för arkitekten H. Müller. Tjänsten föreslås placerad i lönegraden Ce 29 och uppförd på beredningens personalförteckning. Det anses böra föreskrivas, att innehavaren av tjänsten skall tills vidare tjänstgöra hos statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande. Müllers avlöningsförmåner bör liksom hittills bestridas från anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för centrala sjukvårdsberedningen, som angivits i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	72 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	187 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	77 900

Summa kronor 345 800;

c) till *Centrala sjukvårdsberedningen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 345 800 kronor.

132:o) **Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 141, s. 396 och 397), vilket i fråga om anslagsberäkningen innebär en ökning med 4 300 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

133:o) **Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142, s. 397 och 398), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

134:o) **Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utläningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 143, s. 398—400) föreslagit riksdagen att till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utläningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 630 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 750 000 kronor.

Av den under motsvarande anslag i 1956 års statsverksproposition omnämnda gruppen flyktingar från Österrike har numera de flesta frisk-

skrivits och arbetsplacerats. Endast ett fåtal vårdas fortfarande på sanatorium.

Efter framställning av höge kommissarien för flyktingar förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 2 mars 1956, att i Sverige finge från flyktingläger under höge kommissariens mandat mottagas bl. a. omkring 30 tuberkulossjuka flyktingar, vilka kunde antagas vara i behov av längre tids sanatorievård, jämte anhöriga till dem. Av denna grupp anlände 25 sjuka flyktingar och ett tjugotal anhöriga från läger i Österrike i slutet av juni 1956. Av de sjuka hade i slutet av november ett par fall utskrivits medan övriga vårdades på sanatorium.

I maj 1956 beviljades inresevisering till riket för ett tiotal huvudsakligen tuberkulossjuka flyktingar av europeisk härkomst i Kina jämte deras anhöriga. Endast tre har emellertid anlänt hit.

På framställning av höge kommissarien förklarade Kungl. Maj:t vidare genom beslut den 14 september 1956, att 19 tuberkulossjuka flyktingar från flyktingläger i Grekland jämte deras anhöriga finge mottagas i Sverige. Denna grupp flyktingar — sammanlagt ett fyrtiotal — anlände till riket i början av oktober 1956 och samtliga sjuka vårdades i slutet på november på sanatorium.

Bland de tillsammans omkring 4 000 ungerska flyktingar, som enligt särskilda beslut av Kungl. Maj:t i november och december 1956 överförts hit, finns ett mindre antal tuberkulossjuka, vilka vårdas på sanatorium.

Departementschefen förordar, att uppkommande vårdkostnader för samtliga omförmälda sjuka flyktingar för nästa budgetår bestrides från förevarande anslag. Medelsbehovet beräknas till 630 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 630 000 kronor.

135:o) **Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144, s. 400), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

Uppskjutna frågor m. m.

136:o) **Tidigare behandlade frågor.** Utskottet har tidigare avgivit utlåtande (nr 40) rörande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkterna 1—3: Inrikesdepartementet m. m.;
punkterna 145—157: Överståthållarämbetet och landsstaten;
punkterna 158—181: Polisväsendet;
punkterna 182—198: Civilförsvaret;
punkterna 199—207: Brandväsendet;
punkterna 208—223: Diverse;

varom utskottet velat här
erinra.

137:o) Uppskjutna frågor. Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkten 15: Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar;
punkten 16: Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader;
punkten 32: Utrustning av nya sinnessjukhus;
punkten 49: Bidrag till epileptikeranstalter;
punkten 54: Karolinska sjukhuset: Utrustning;
punkten 71: Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg m. m.;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 2 april 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Ohlon, Gillström, Näsström, Hesselbom, Einar Persson, Sundelin, Birger Andersson, Thun, Pålsson, Holmqvist, Ragnar Bergh, Söderberg, Jacobsson och fru Svenson;
samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Thapper, fröken Elmén, herrar Widén, Nilsson i Göingegården, Andreasson, fröken Karlsson, herrar Hansson, Mellqvist, fru Thorsson, herr Helén, fru Sjövall, herr Svensson i Kungälv och fröken Liljedahl.

Reservationer

1:o) vid *punkten 3* (Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar) av herrar *Ohlön, Sundelin, Jacobsson*, fröken *Elmén*, herrar *Widén, Helén* och fröken *Liljedahl*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 71 och II: 77 om högre anslag och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 7, som börjar med »När sjukvårdsberedskapsnämndens» och slutar med »förevarande anslag», bort ha följande lydelse:

»Sjukvårdsberedskapsnämnden förvaltar sjukvårdsutrustning till ett värde av minst 40 miljoner kronor. Det synes utskottet uppenbart, att de arvoden, som utgår till vissa redogörare för handhavandet av förråden, icke utgör garanti för någon noggrannare kontroll av dessa ansenliga förråd. Då numera endast en tredjedel av förråden kan inspekteras varje år, främst genom att personalen vid nämndens upphandlingsbyrå icke är tillräcklig för ändamålet, förordar utskottet i likhet med motionärerna, att förevarande anslag uppräknas med 29 970 kronor. Samtidigt bör, såsom utskottet anför nedan under *punkten 6*, den av departementschefen föreslagna materielanskaffningen tillfälligt minskas, för att den sålunda förstärkta personalen skall erhålla möjlighet att inspektera förråden i den utsträckning som är oundgängligen nödvändig.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 71 och II: 77, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	77 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	294 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	75 500
	448 000;

b) till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 448 000 kronor.»

2:o) vid *punkten 6* (Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara) av herrar *Ohlön, Sundelin, Jacobsson*, fröken *Elmén*, herrar

Widén, Helén och fröken Liljedahl, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 71 och II: 77 om lägre anslag och att utskottets yttrande och hemställan därför bort ha följande lydelse:

»Den av departementschefen under förevarande anslag föreslagna materielanskaffningen är avsedd för 2 800 nya vårdplatser. Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkten 3 rörande den bristfälliga inspektionen av befintliga förråd och då det icke kan anses erforderligt med en materielanskaffning i den takt departementschefen förordat anser utskottet det vara tillrådligt, att medelsanvisningen för ifrågavarande anskaffning under nästkommande budgetår inskränkes till att avse materiel för 1 000 vårdplatser, vilket innebär en minskning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 1 493 000 kronor. Utskottet tillstyrker sålunda motionerna I: 71 och II: 77, i vad de berör denna fråga.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet, att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 71 och II: 77, såvitt nu är i fråga, till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 3 307 000 kronor.»

3:o) vid *punkten 24* (Statens sinnessjukhus: Avlöningar)

a) av herrar Ohlson, Sundelin, Jacobsson, fröken Elmén, herr Widén, fru Thorsson, herr Helén, fru Sjövall och fröken Liljedahl, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka medicinalstyrelsens förslag om randutbildningstjänster i psykiatri samt om utökning av sjukvårds- och ekonomipersonalen vid sinnessjukhusen och att därför

dels den mening i andra stycket av utskottets yttrande på s. 36, som börjar med »ändock är» och slutar med »i ämnet», bort utgå,

dels den del av utskottets yttrande på s. 37, som börjar med »Utskottet bar» och slutar med »av personalorganisationen», bort ha följande lydelse:

»Starka skäl talar enligt utskottets mening för att viss ytterligare personalförstärkning utöver vad departementschefen föreslagit genomföres för nästa budgetår. För utskottet framstår det som särskilt angeläget, att riksdagen beaktar de förslag, som framförts av medicinalstyrelsen i fråga om randutbildningstjänster i psykiatri samt rörande utökning av vårdavdelnings- och ekonomipersonalen vid sinnessjukhusen.

Vad gäller förslaget om randutbildningstjänster är utskottet av den uppfattningen, att dessa skulle inverka gynnsamt på rekryteringen av läkare till mentalsjukhusen. På grund härav har utskottet funnit sig böra tillstyrka yrkandena i motionerna I: 73 och II: 93 om inrättande av två utbildningstjänster i Cg 29, varav en vid Ulleråkers och en vid S:t Jörgens sjukhus.

I fråga om behovet av vårdavdelningspersonal har medicinalstyrelsen an-
fört, att 94 tjänster erfordras för förstärkning av nattpersonalen och 157
för möjliggörande av förlängd uppevaro för patienterna. Av dessa tjänster
har departementschefen endast ansett sig kunna förordda sammanlagt 109.
Enligt utskottets mening är det ur humanitär synpunkt särskilt angeläget,
att åtgärder vidtages för att undvika sådana omläggningar av den normala
livsföringen som att patienterna måste gå till sängs kl. 18 utan nödig
tillsyn eller några som helst sysselsättningsmöjligheter. Över huvud taget
är den dagordning, som tillämpas inom den statliga sinnessjukvården, upp-
gjord utifrån en kvantitativt otillräcklig personals möjligheter att fullgöra
de nödvändigaste arbetsuppgifterna och icke efter vårdens behov. Med hän-
syn till det anförda tillstyrker utskottet, att ytterligare 142 tjänster inrättas
för egentlig vårdavdelningspersonal.

För förstärkning av ekonomipersonalen har medicinalstyrelsen föreslagit
70 nya tjänster, varav departementschefen tillstyrkt endast 13. Möjlighe-
terna att förbättra koststandarden behandlas av utskottet under nästföljande
punkt. Här vill utskottet endast understryka vad måltiderna betyder för
patienterna såsom omväxling i en enförmig tillvaro. Utskottet anser, att den
upprustning av inventariebeståndet, som i rationaliserande syfte föreslås
under sinnessjukvårdens omkostnadsanslag, bör kompletteras med en per-
sonalförstärkning av den storleksordning medicinalstyrelsen föreslagit. Ut-
skottet biträder sålunda yrkandena i motionerna I: 39 och II: 28 samt I: 75
och II: 76, i vad de berör denna fråga.

De av utskottet framlagda förslagen innebär behov av en med cirka
1 886 000 kronor ökad medelsanvisning.

Övriga i förenämnda motioner gjorda yrkanden torde, i den mån de icke
innefattas i utskottets förslag om personalförstärkningar, kunna tillgodoses
genom ett uttalande av utskottet, att utskottet förväntar, att Kungl. Maj:t
beaktar motionärernas önskemål vid framläggande av förslag till nästa års
riksdag i fråga om den fortsatta utbyggnaden av personalorganisationen.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts för-
slag samt motionerna I: 73 och II: 93, II: 358, I: 39 och
II: 28, med bifall till motionerna I: 75 och II: 76, sistnämnda
fem motioner såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å
motionerna I: 72 och I: 300,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i
personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som på-
kallas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över
inrikesärenden för den 3 januari 1957 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sinnes-
sjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret
1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	49 268 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	462 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	41 774 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	27 357 000

Summa kronor 118 861 000;

c) till *Statens sinnessjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 118 861 000 kronor;

II. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 73 och II: 93, I: 72, I: 300, II: 358, I: 39 och II: 28 samt I: 75 och II: 76 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande den fortsatta utbyggnaden av personalorganisationen.»

b) av herr *Hesselbom*,

c) av herr *Thun*.

4:o) vid *punkten 25* (Statens sinnessjukhus: Omkostnader)

a) av herrar *Ohlon*, *Sundelin*, *Jacobsson*, fröken *Elmén*, herr *Widén*, fru *Thorsson*, herr *Helén*, fru *Sjövall* och fröken *Liljedahl*, vilka ansett att utskottet bort föreslå ökad inventarieanskaffning samt medel för vidareutbildning av sjukvårdspersonalen vid statens sinnessjukhus och att därför *dels* det stycke i utskottets yttrande på s. 41, som börjar med »Om utskottet» och slutar med »budgetåret 1958/59», bort ha följande lydelse:

»Mot bakgrunden av det anförda förordar utskottet, med tillstyrkande av motionerna I: 39 och II: 28, såvitt nu är i fråga, att delposten till inventarier uppräknas med 200 000 kronor utöver vad departementschefen föreslagit.

Utskottet anser vidare, att starka skäl talar för ett bifall till medicinalstyrelsens förslag om kursverksamhet för den del av sjukvårdspersonalen å sinnessjukhusen, som icke har tillfälle att genomgå grundutbildning eller högre utbildning. En sådan kursverksamhet skulle enligt utskottets mening vara värdefull för vården och samtidigt stimulera personalen i dess arbete. Utskottet tillstyrker sålunda motionerna I: 74 och II: 94.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 75 och II: 76, såvitt nu är i fråga, med bifall till motionerna I: 74 och II: 94, I: 39 och II: 28 samt med avslag å motionen II: 358, sistnämnda tre motioner såvitt nu är i fråga, till *Statens sinnessjukhus: Om-*

Kostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 46 751 000 kronor;

II. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 74 och II: 94, II: 358, I: 39 och II: 28 samt I: 75 och II: 76 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till kännna vad utskottet anfört rörande koststandarden vid sinnessjukhusen.»

b) av herr *Hesselbom*.

5:o) vid *punkten 39* (Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna) av fröken *Elmén* och fröken *Liljedahl*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 28 och II: 32 om anslag till halvöppen daghemsvård för psykiskt efterblivna och att utskottets utlåtande och hemställan därför bort ha följande lydelse:

»Medicinalstyrelsen har under förevarande anslag äskat medel såsom bidrag till landsting och städer utanför landsting för ordnande av halvöppen daghemsvård för psykiskt efterblivna barn. Styrelsen har därvid hänvisat till 1955 års sinnesslövsutrednings förslag i ämnet, vilket tillstyrkts av samtliga remissinstanser utom statskontoret. Departementschefen har funnit, att de initiativ som tagits på detta vårdområde synes mana till efterföljd. De skäl som av departementschefen ändock anförts mot införande av statsbidrag för verksamheten är enligt utskottets mening icke bärande. Sålunda har statsbidragsutredningen icke behandlat bidrag av det slag varom här är fråga, varför överarbetningen av dess förslag icke behöver avvaktas. Utskottet anser i likhet med motionärerna, att förevarande anslag hör uppräknas med 95 000 kronor för möjliggörande av önskvärt stöd åt denna verksamhet, som av utskottet bedömes som mycket värdefull.

Kungl. Maj:ts förslag har i övrigt icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 28 och II: 32 till *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 560 000 kronor.»

6:o) vid *punkten 45* (Karolinska sjukhuset: Avlöningar)

a) av herrar *Ragnar Bergh*, *Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och fröken *Karlsson*, vilka ansett att utskottet bort föreslå lägre anslag och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 59, som börjar med »Inrättandet av» och slutar med »departementschefen föreslagit», bort ha följande lydelse:

»Inrättandet av de för sjukhuset begärda nya läkartjänsterna utgör till viss del en konsekvens av tidigare av riksdagen fattade beslut. Den övriga personalökningen är enligt utskottets mening alltför omfattande med hänsyn till att den ej betingas av ökat vårdplatsantal. Utskottet förordar, med tillstyrkande av motionerna I: 202 och II: 221, i vad de berör denna fråga, att anslaget av denna anledning nedräknas med 200 000 kronor. Det torde få ankomma på direktionen att inrätta tjänster inom den sålunda angivna medelsramen».

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 202 och II: 221, i vad de berör förevarande anslag,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 958 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	243 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	18 953 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 473 000

Summa kronor 28 627 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 28 627 000 kronor.»

b) av fröken *Liljedahl*.

7:o) vid *punkten 47* (Serafimerlasarettet: *Avlöningar*)

a) av herrar *Ragnar Bergh*, *Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och fröken *Karlsson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 202 och II: 221 om lägre anslag och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 62, som börjar med »Samtliga föreslagna» och slutar med »departementschefen begärda», bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 45 föreslår utskottet, med tillstyrkande av motionerna I: 202 och II: 221, såvitt nu är i fråga, att anslaget nedräknas med 50 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 202 och II: 221, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 102 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	133 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 850 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 766 000

Summa kronor 7 851 000;

c) till *Serafimerlasarettet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 7 851 000 kronor.»

b) av fröken *Liljedahl*.

8:o) vid *punkten 54* (Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare) av herrar *Ragnar Bergh*, *Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och fröken *Karlsson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 202 och II: 221 om lägre anslag och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 66, som börjar med »Inrättandet av» och slutar med »departementschefen föreslagit», bort ha följande lydelse:

»Av skäl, som åberopats under punkten 45, anser utskottet i likhet med motionärerna, att personalökningen bör dämpas något i förhållande till vad departementschefen föreslagit. Med tillstyrkande av motionerna I: 202 och II: 221, i vad de berör förevarande anslag, föreslår utskottet, att anslaget nedräknas med 50 000 kronor».

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 202 och II: 221, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för akademiska sjukhuset i Uppsala,

vilka påkallas av vad departementschefen förordad i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1957;

b) godkänna följande avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	19 300
2.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	1 620 700
3.	Rörligt tillägg, förslagsvis	657 000
Summa kronor		2 297 000;

c) till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 297 000 kronor.»

9:o) vid *punkten 102* (Bidrag till utbildningskurser för instruktionsköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.) av herr *Jacobsson*, fröken *Elmén*, herr *Widén* och fröken *Liljedahl*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionen II: 142 om höjning av förevarande anslag och att utskottets yttrande och hemställan därför bort ha följande lydelse:

»1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildning framlade år 1948 förslag till förstatligande av de kurser, som bedrivs i Svensk sjuksköterskeförenings regi. 1955 års riksdag har sedermera beslutat, att revision av förslaget skulle ske, varefter medicinalstyrelsen erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att företaga denna överarbetning. Av medicinalstyrelsens anslagsäskande framgår, att personalen hos medicinalstyrelsen redan förut är i behov av förstärkning för att hinna med det löpande arbetet vid sjukhusbyråns sjuksköterskeavdelning. Då slutförandet av den planerade utredningen sålunda kan beräknas dröja och då det icke kan anses rimligt att föreningen för kursverksamheten skall bära kostnader av nuvarande storleksordning, förordar utskottet i likhet med motionärerna, att den ordinarie kursverksamheten, i avvaktan på slutligt förslag i ämnet, erhåller ett anslag motsvarande tre fjärdedelar av kostnaden för denna jämte 5 500 kronor i särskilt pensionsbidrag. Förslaget innebär en ökning av medelsbehovet med 14 128 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet, att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 142 till *Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 154 100 kronor.»

10:o) vid *punkten 112* (Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård) av fröken *Liljedahl*.

11:o) vid *punkten 116* (Abortförebyggande åtgärder) av herr *Svensson* i Kungälv.